

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น
เทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

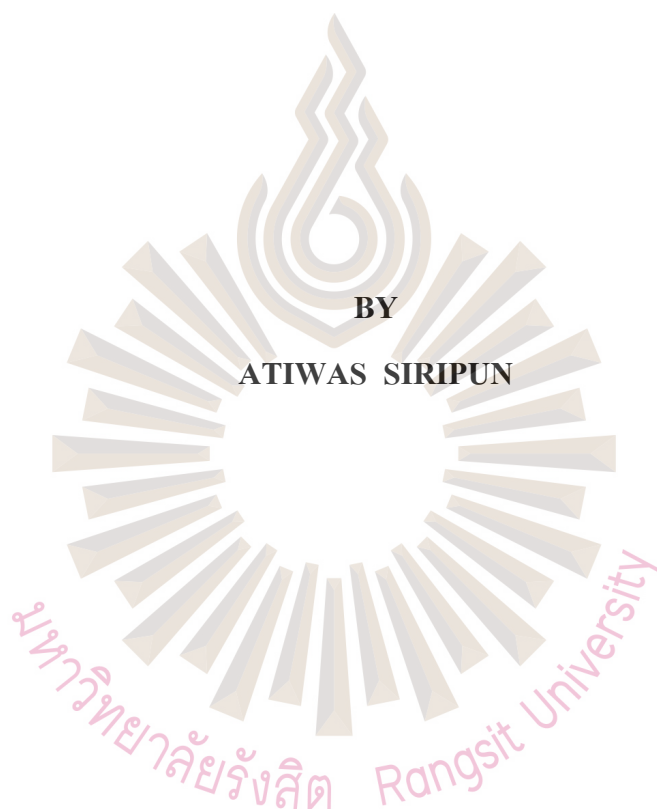

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สถาบันรัฐประศาสนศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต
ปีการศึกษา 2563

**PUBLIC PARTICIPATION IN LOCAL DEVELOPMENT LAK HOK
MUNICIPALITY MUANG DISTRICT, PATHUMTHANI PROVINCE**

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR
THE DEGREE OF MASTER OF PUBLIC ADMINISTRATION
PUBLIC ADMINISTRATION INSTITUTE
GRADUATE SCHOOL, RANGSIT UNIVERSITY
ACADEMIC YEAR 2020**

วิทยานิพนธ์เรื่อง

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหลักหก

อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

โดย

อดิวัศ ศิริพันธ์

ได้รับการพิจารณาให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยรังสิต

ปีการศึกษา 2563

ผศ. ดร.จิตาภา ถิรศิริกุล
ประธานกรรมการสอบ

รศ.ดร.จุมพล หนิมพานิช
กรรมการ

ศ. ดร.ติน ประชญพฤกษ์
กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษา

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

(ผศ. ร.ต. หญิง ดร. วรณี สุขสาตร)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
25 กันยายน 2563

Thesis entitled

**PUBLIC PARTICIPATION IN LOCAL DEVELOPMENT LAK HOK
MUNICIPALITY MUANG DISTRICT, PATHUMTHANI PROVINCE**

by

ATIWAS SIRIPUN

was submitted in partial fulfillment of the requirements
for the degree of Master of Public Administration

Rangsit University
Academic Year 2020

Asst. Prof. Jidapa Thirasirikul, Ph.D.
Examination Committee Chairperson

Assoc. Prof. Jumpol Nimpanich, Ph.D.
Member

Prof. Tin Prachyapruit, Ph.D.
Member and Advisor

Approved by Graduate School

(Asst.Prof.Plт.Off. Vanee Sooksatra, D.Eng.)

Dean of Graduate School

September 25, 2020

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เนื่องจากได้รับความอนุเคราะห์ ความกรุณา และการสนับสนุนจาก ศ.ดร.ติน ประชัญพุทธิ อาจารย์ที่ปรึกษาการวิจัยที่ได้ให้คำแนะนำ แนวคิด ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ มาโดยตลอด จนงานวิจัยเล่มนี้เสร็จสมบูรณ์ ผู้ศึกษาวิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบพระคุณผู้ให้การสัมภาษณ์ทุก ๆ ท่าน ที่สละเวลามาให้คำตอบ รวมถึงให้คำปรึกษาต่าง ๆ ของงานวิจัยในครั้งนี้

ขอบคุณ พี่ ๆ เพื่อน ๆ ที่ช่วยเป็นที่ปรึกษาและให้การสนับสนุนในเรื่องต่าง ๆ รวมถึงให้กำลังใจในการทำวิจัยฉบับนี้

สุดท้ายนี้ขอขอบพระคุณมารดา ผู้ศึกษาวิจัยระลึกอยู่เสมอว่าไม่มีความสำเร็จใด ๆ ในชีวิตของผู้ศึกษาวิจัย หากปราศจากความรัก ความห่วงใย และกำลังใจจากท่าน นอกจากนี้ขอขอบพระคุณและสถาบันการศึกษาอันทรงเกียรติที่มอบโอกาสในการศึกษาหาความรู้

ผู้ศึกษาวิจัยหวังว่างานวิจัยเล่มนี้ คงมีประโยชน์สำหรับผู้สนใจในเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี หากมีข้อผิดพลาดประการใด ผู้ศึกษาวิจัยต้องขออภัยและน้อมรับไว้ ณ ที่นี้ด้วย

อติวัสร์ ศิริพันธ์

ผู้วิจัย

5807090 : อติวัส ศิริพันธ์
 ชื่อวิทยานิพนธ์ : การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาล
 ตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี
 หลักสูตร : รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
 อาจารย์ที่ปรึกษา : ศ. ดร. ดิน ปรัชญพฤทธิ์

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา 1)การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น 2)ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น และ 3)แนวทางการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหลักหก จังหวัดปทุมธานี โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน โดยวิธีเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างคือประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลหลักหกจำนวน 319 คน ทำการวิเคราะห์ด้วย สถิติพรรณนา ค่าร้อยละ, ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติอนุมาน ค่า T-test, ค่า F-test และ Correlation สำหรับวิธีเชิงคุณภาพเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์จากเจ้าหน้าที่เทศบาลหลักหก รวม 5 คน

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับปานกลาง และระดับการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ ด้านการดำเนินการ และด้านการประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนขั้นการมีส่วนร่วมของประชาชนเทศบาลตำบลหลักหก ในชั้นอำนาจการเป็นตัวแทนมีระดับมากที่สุด ทั้งนี้ ในภาพรวมแล้วประชาชนมีส่วนร่วมในทุกๆ ด้านในระดับปานกลางเท่านั้น โดยเทศบาลหลักหก ได้เน้นการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับแผนงาน/โครงการ เพื่อให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา ผ่านช่องทางต่างๆ แล้วรวบรวมความคิดเห็นจากประชาชนไปพิจารณา กำหนดแนวทางให้สอดคล้องต่อไป นอกจากนี้ ผลการสัมภาษณ์ยังพบว่าเทศบาลฯ ให้ความสำคัญกับการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็น ไปตามระเบียบ ข้อกำหนด ต่างๆ เพื่อส่งเสริมการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นทุกด้านมากขึ้น โดยผู้บริหารได้เน้นการประชาสัมพันธ์ชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับการดำเนินงานของเทศบาลฯ ด้วยตนเองทั้งทางด้าน โครงสร้างพื้นฐาน ด้านคุณภาพชีวิต และประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นแก่ประชาชน ทั้งนี้ เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจที่สำคัญให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้นในทุกขั้นตอน เพื่อประโยชน์ในการระดมข้อมูลที่ได้จากประชาชนมาประกอบการวางแผนการบริหารงานให้ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

(จำนวนหน้า 142 หน้า)

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม, การมีส่วนร่วมของประชาชน, การพัฒนาท้องถิ่น

5807090 : Atiwas Siripun
 Thesis Title : Public Participation in Local Development Lak Hok Municipality
 Muang District, Pathumthani Province
 Program : Master of Public Administration
 Thesis Advisor : Prof. Tin Prachyapruit, Ph.D.

Abstract

This research aimed to explore public participation in local development, problems and obstacles, and resolutions of people living in Lak Hok Municipality, Pathumthani Province. The research applied mixed methods. To obtain quantitative data, the instrument was a set of questionnaires completed by 319 respondents living in the responsible area of the municipality. The data were analyzed using descriptive statistics including percentage, mean, standard deviation, T-test, F-test, and correlation. Qualitative data were collected from interviews with 5 key informants who were officials at the municipality.

The result revealed that the majority of the respondents had knowledge and understanding of local administration at a medium level. The levels of public participation in terms of decision making, operation, and evaluation were medium. Representation was found to be at the highest level, reaching the 'Empower' stage of the public participation spectrum. In conclusion, the result showed that the public participation of those living in the municipality was at a medium level. Lak Hok Municipality mainly publicized plans and projects to promote public participation through different channels. Public opinions and feedbacks were applied to the determination of administrative approaches. According to the result from the interviews, the municipality emphasized the publication of news and information related to rules and regulations to promote public participation in all aspects. The municipal administrators put an emphasis on public relations to promote public understanding of the municipality's responsibilities in improving infrastructure and living quality for public benefits, to motivate people to participate in local development, and to learn public feedbacks which could be applied to the municipality's planning for projects and tasks.

(Total 142 pages)

Keywords: Participation, Public Participation, Local Development

Student's Signature ..... Thesis Advisor's Signature .....

สารบัญ

		หน้า
	กิตติกรรมประกาศ	ก
	บทคัดย่อภาษาไทย	ข
	บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
	สารบัญ	ง
	สารบัญตาราง	ช
	สารบัญรูป	ญ
บทที่ 1	บทนำ	1
	1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
	1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
	1.3 สมมติฐานการวิจัย	4
	1.4 ขอบเขตการวิจัย	5
	1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
	1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ	6
บทที่ 2	แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
	2.1 ทฤษฎีและแนวคิดเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชน	7
	2.2 ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวกับการพัฒนา	30
	2.3 การปกครองส่วนท้องถิ่น	35
	2.4 ข้อมูลองค์การ	39
	2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	46
	2.6 กรอบแนวความคิด	48

สารบัญ (ต่อ)

		หน้า
บทที่ 3	ระเบียบวิธีการวิจัย	50
	3.1 ประชากร	50
	3.2 กลุ่มตัวอย่าง	50
	3.3 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือวิจัย	52
	3.4 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย	53
	3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล	54
	3.6 การวิเคราะห์ผล	55
	3.7 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้	55
บทที่ 4	ผลการวิจัย	57
	4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	57
	4.2 การวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการมีส่วนร่วมและ รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน	61
	4.3 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเปรียบเทียบความคิดเห็นของการมีส่วนร่วมของประชาชนเทศบาลตำบลหลักหก	77
	4.4 การวิเคราะห์การทดสอบสมมุติฐานการวิจัย	84
	4.5 การมีส่วนร่วมของประชาชน จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี	100
	4.6 ข้อเสนอแนะ แนวทางแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี	111

สารบัญ (ต่อ)

		หน้า
บทที่ 5	สรุปผลและข้อเสนอแนะ	113
	5.1 สรุปผลการวิจัย	113
	5.2 อภิปราย	117
	5.3 ข้อเสนอแนะ	122
บรรณานุกรม		123
ภาคผนวก		128
	ภาคผนวก ก แบบสอบถาม	129
	ภาคผนวก ข ภาพประกอบการเก็บข้อมูล	138
ประวัติผู้วิจัย		142

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า	
4.1	จำนวน ร้อยละ เพศของผู้ทำแบบสอบถาม	57
4.2	จำนวน ร้อยละ อายุของผู้ทำแบบสอบถาม	58
4.3	จำนวน ร้อยละ ระดับการศึกษาของผู้ทำแบบสอบถาม	59
4.4	จำนวน ร้อยละ สถานภาพของผู้ทำแบบสอบถาม	59
4.5	จำนวน ร้อยละ อาชีพของผู้ทำแบบสอบถาม	60
4.6	จำนวน ร้อยละ รายได้หลักของผู้ทำแบบสอบถาม	60
4.7	จำนวน ร้อยละ ระยะเวลาที่อาศัยในตำบลหลักหกของผู้ทำแบบสอบถาม	61
4.8	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรูปแบบการมีส่วนร่วม ของประชาชนชั้น ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วน ร่วมในการดำเนินการ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	63
4.9	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน กระบวนการมีส่วนร่วม ของประชาชน ในขั้นสร้างความร่วมมือ	66
4.10	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน กระบวนการมีส่วนร่วม ของประชาชนในขั้นอำนาจการเป็นตัวแทน	69
4.11	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน กระบวนการมีส่วนร่วม ของประชาชนใน ขั้นการควบคุมโดยประชาชน	73
4.12	จำนวน ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของกระบวนการมีส่วนร่วม ของประชาชนต่อการพัฒนาท้องถิ่นตำบลหลักหกในภาพรวม	76
4.13	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเปรียบเทียบความคิดเห็นของการมี ส่วนร่วมของประชาชนเทศบาลตำบลหลักหก จำแนกตามปัจจัย ประชากรศาสตร์ด้านเพศ	77
4.14	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเปรียบเทียบความคิดเห็นของการมี ส่วนร่วมของประชาชนเทศบาลตำบลหลักหก จำแนกปัจจัย ประชากรศาสตร์ตามอายุ	78

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.15	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเปรียบเทียบความคิดเห็นการมีส่วนร่วมของประชาชนเทศบาลตำบลหลักหก จำแนกตามปัจจัยประชากรศาสตร์ด้านการศึกษา	79
4.16	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนเทศบาลตำบลหลักหก จำแนกตามปัจจัยประชากรศาสตร์ด้านสถานภาพครอบครัว	80
4.17	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนเทศบาลตำบลหลักหก จำแนกตามปัจจัยประชากรศาสตร์ด้านอาชีพ	81
4.18	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนเทศบาลตำบลหลักหก จำแนกตามปัจจัยประชากรศาสตร์ด้านรายได้	82
4.19	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนเทศบาลตำบลหลักหก จำแนกตามปัจจัยประชากรศาสตร์ด้านระยะเวลาที่อาศัย	83
4.20	แสดงผลการทดสอบสมมติฐาน ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการมีส่วนร่วมขึ้นการสร้างความร่วมมือกับรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการตัดสินใจ	84
4.21	แสดงผลการทดสอบสมมติฐาน ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการมีส่วนร่วมขึ้นอำนาจการเป็นตัวแทนกับรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการตัดสินใจ	86
4.22	แสดงผลการทดสอบสมมติฐาน ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการมีส่วนร่วมขึ้นการควบคุมโดยประชาชนกับรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการตัดสินใจ	88

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.23	แสดงผลการทดสอบสมมติฐาน ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการมีส่วนร่วมขึ้นการสร้างความร่วมมือกับรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการปฏิบัติการ	89
4.24	แสดงผลการทดสอบสมมติฐาน ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการมีส่วนร่วมขึ้นอำนาจการเป็นตัวแทนกับรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการดำเนินการ	91
4.25	แสดงผลการทดสอบสมมติฐาน ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการมีส่วนร่วมขึ้นการควบคุมโดยประชาชนกับรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการดำเนินการ	93
4.26	แสดงผลการทดสอบสมมติฐาน ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการมีส่วนร่วมขึ้นการสร้างความร่วมมือกับรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการประเมินผล	95
4.27	แสดงผลการทดสอบสมมติฐาน ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการมีส่วนร่วมขึ้นอำนาจการเป็นตัวแทนกับรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการประเมินผล	97
4.28	แสดงผลการทดสอบสมมติฐาน ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการมีส่วนร่วมขึ้นการควบคุมโดยประชาชนกับรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการการประเมินผล	98

สารบัญรูป

รูปที่		หน้า
2.1	ภาพจำลองชั้นบันไดระดับการมีส่วนร่วมของอาร์สไตน์ (Arnstein)	17
2.2	อาณาเขตของเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี	40
2.3	หมู่บ้านในตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี	40
2.4	โครงสร้างเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี	43
2.5	โครงสร้างส่วนราชการตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี	44
2.6	กรอบแนวความคิด	49

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ

ประชาชนของประเทศไทยกับการมีส่วนร่วมนั้นได้กำหนดในบัญญัติไว้ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 ซึ่งกล่าวว่าบุคคลย่อมได้สิทธิสิทธิและเสรีภาพ และมีช่องทางให้ประชาชนมีส่วนร่วมโดยการใช้อิทธิทางตรง เช่น มาตรา 254 ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิเข้าชื่อกันเพื่อเสนอข้อบัญญัติหรือเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นได้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ตามกฎหมายบัญญัติ โดยรัฐธรรมนูญยังไม่ได้กำหนดจำนวนรายชื่อที่ต้องใช้ไว้ ซึ่งอาจแตกต่างกันไปตามท้องถิ่นและจะต้องมีกฎหมายออกมากำหนดหลักเกณฑ์ต่อไป

นอกจากสิทธิโดยตรงที่ประชาชนจะเข้าชื่อกันเพื่อที่จะเสนอข้อกฎหมายและนโยบายแล้ว รัฐธรรมนูญยังกำหนดให้รัฐมีหน้าที่ต้องจัดให้คนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เช่น การอนุรักษ์ ฟื้นฟู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม และจารีตประเพณีอันดีงาม โดยจัดพื้นที่สาธารณะสำหรับการทำกิจกรรม โดยต้องส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมกับชุมชน และองค์กรท้องถิ่น รัฐมีการจัดให้มีมาตรการในการป้องกัน กำจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบ รวมทั้งกระบวนการส่งเสริมให้ประชาชนมีการรวมตัวกันในการมีส่วนร่วมในการรณรงค์ต่อต้าน หรือชี้เบาะแสการทุจริต รัฐจำเป็นต้องให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศด้านต่างๆ การจัดทำบริการ การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ การต่อต้านการทุจริต รวมทั้งมีการตัดสินใจทางการเมืองและการอื่นๆ ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อประชาชน ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ จะมาจากการเลือกตั้ง หรือวิธีอื่นที่ให้ประชาชนมีส่วนร่วมด้วย และการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้เปิดเผยข้อมูลและมีการรายงานผลให้ประชาชนทราบ และมีกระบวนการให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมด้วย

นอกจากนี้ รัฐธรรมนูญยังกำหนดให้รัฐมีหน้าที่ต้องเปิดรับฟังความคิดเห็นของประชาชนอีกหลายประเด็นสำคัญ เช่น การดำเนินการที่อาจมีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ คุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย ฯลฯ รัฐต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสีย

ประชาชน และชุมชนที่เกี่ยวข้องก่อน เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาดำเนินการกฎหมายว่าด้วยการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ ต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนทุกภาคส่วน และก่อนการออกกฎหมายทุกฉบับ รัฐต้องจัดรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย รวมทั้งเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นต่อประชาชน

ประเทศไทย มีการกำหนดพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 บัญญัติให้การบริหารราชการแผ่นดินแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ บริหารราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น

การบริหารราชการส่วนกลาง ใช้หลักการรวมอำนาจ โดยให้อำนาจการบังคับบัญชาและการวินิจฉัยสั่งการสูงสุดอยู่ในส่วนกลาง คือ กรุงเทพมหานครอันเป็นเมืองหลวงและศูนย์กลางการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐ แบ่งส่วนราชการออกเป็น

- 1) สำนักนายกรัฐมนตรี
- 2) กระทรวง หรือทบวงซึ่งมีฐานะเทียบเท่ากระทรวง
- 3) ทบวง ซึ่งสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีหรือกระทรวง
- 4) กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ซึ่งสังกัดหรือไม่ สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง หรือทบวง สำนักนายกรัฐมนตรี ส่วนราชการดังกล่าวนี้มีฐานะเป็นนิติบุคคล

การบริหารราชการส่วนภูมิภาค ใช้หลักการแบ่งอำนาจ โดยราชการส่วนกลางเป็นเจ้าของอำนาจ แล้วแบ่งอำนาจการบังคับบัญชาและการวินิจฉัยสั่งการให้แก่ภูมิภาคนำไปปฏิบัติให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนและการปฏิบัติของภูมิภาคนั้นจะต้องให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและขนบธรรมเนียมประเพณีของแต่ละพื้นที่ ทั้งนี้จะต้องไม่ขัดต่อนโยบายของส่วนกลางหรือของคณะรัฐมนตรี หรือตัวบทกฎหมายของประเทศ การบริหารราชการส่วนภูมิภาค มี 2 ระดับ คือจังหวัด และอำเภอ

การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ใช้หลักการกระจายอำนาจ ที่ส่วนกลาง ได้มอบอำนาจระดับหนึ่งให้ประชาชนในท้องถิ่นไปดำเนินการปกครองตนเองอย่างอิสระ โดยที่ ต้องไม่ขัดต่อกฎหมายของประเทศหรือความสงบเรียบร้อยของประชาชน กิจกรรมที่ทำได้ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องการพัฒนา มีอิสระในการตัดสินใจในการแก้ปัญหาหรือการสนับสนุนกิจกรรมของท้องถิ่นออก

ข้อบังคับหรือระเบียบต่าง ๆ มาบังคับในเขตการปกครองของตน ได้โดยไม่ขัดต่อกฎหมายการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ในปัจจุบันมีรูปแบบ

- 1) องค์การบริหารส่วนจังหวัด
- 2) เทศบาล
- 3) สุขาภิบาล และ
- 4) ราชการบริหารส่วนท้องถิ่นอื่นตามที่กฎหมายกำหนด ได้แก่ กรุงเทพมหานคร และ

เมืองพัทยา

การปกครองส่วนท้องถิ่นได้ถูกบัญญัติขึ้นในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยในปี พ.ศ.2560 ไว้ว่า ควรกำหนดการจัดการปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเอง ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น โดยให้คำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นและความสามารถในการปกครองตนเองในด้านรายได้ จำนวน ความหนาแน่นของประชากร และพื้นที่ที่ต้องรับผิดชอบ ประกอบกัน

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจดูแลและจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น นอกจากนี้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังมีอิสระในการบริหารการจัดทำบริการสาธารณะ การส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา การเงินและการคลัง และการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งต้องทำเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อการคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นหรือประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม

นอกจากนี้ รัฐธรรมนูญยังได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่นเปิดเผยข้อมูลและรายงานผลการดำเนินงานให้ประชาชนทราบ รวมตลอดทั้งมีกลไกให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมด้วย

การมีส่วนร่วมของประชาชนจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง ที่จะสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น เพื่อนำไปสู่การกำหนดจุดหมายในการพัฒนา การกำหนดภารกิจ และแนวทางการดำเนินการเพื่อนำไปสู่จุดหมายอย่างเป็นระบบ ซึ่งจะช่วยให้การกำหนดแผนงานและโครงการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีทิศทางที่สอดคล้องและประสานสนับสนุนในจุดมุ่งหมายร่วมกัน ซึ่งนอกจากจะทำให้ปัญหาและความต้องการได้รับการตอบสนองอย่างเหมาะสมแล้ว ยังเป็นการบริหารทรัพยากรที่มีอย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด

เทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี ได้ทำการพัฒนาท้องถิ่นทั้งโครงสร้างพื้นฐานทั่วไป เช่น การก่อสร้าง ซ่อมแซม ถนน สะพาน ทางด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต เช่น การสนับสนุนและส่งเสริมกลุ่มอาชีพต่าง ๆ การสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาส การช่วยเหลือและบรรเทาสาธารณภัยต่าง ๆ ให้แก่ประชาชน โดยการเน้นการบริการให้เกิดความพอใจแก่ประชาชนอย่างสูงสุด เพื่อพัฒนาให้ตำบลหลักหกมีความเจริญรุ่งเรือง

ปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานของเทศบาลตำบลหลักหก พบว่าประชาชนที่อาศัยไม่มีสิทธิ หรือมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างแท้จริง ไม่ครบทุกด้าน เช่น ด้านการตัดสินใจ การวางแผน ทำให้แผนพัฒนาท้องถิ่นที่ได้ออกมานั้น ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของชุมชนอย่างแท้จริง

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการทำการศึกษามีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชน ปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา รวมทั้งรวบรวมข้อเสนอแนะ แนวทางแก้ไขปัญหาเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการบริหารงานของเทศบาลตำบลหลักหก อ.เมือง จังหวัดปทุมธานี

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี
- 2) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี
- 3) เพื่อศึกษาข้อมูลและข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหามีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

1.3 สมมติฐานการวิจัย

- 1) ประชาชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี ในระดับแตกต่างกัน

2) กระบวนการมีส่วนร่วม มีผลต่อรูปแบบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

1.4 ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี” เป็นการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีขอบเขตต่างๆ ดังนี้

1) ขอบเขตด้านเนื้อหา : การวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น ศึกษากรณีเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี โดยเก็บข้อมูลและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม การพัฒนาท้องถิ่น โครงสร้างการบริหาร ตลอดจนศึกษากฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับ อำนาจหน้าที่ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึงเอกสารรายงานการวิจัย

2) ขอบเขตด้านประชากร : ประชาชนที่มีภูมิลำเนาในพื้นที่เทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี และมีสิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้งจำนวนทั้งสิ้น 19,215 คน จำนวน 7 หมู่บ้าน

3) ขอบเขตพื้นที่ : ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

4) ขอบเขตด้านระยะเวลา : การวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตการศึกษาด้านระยะเวลาตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ ถึง เดือน กรกฎาคม 2562

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1) ทำให้ก่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจถึงกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

2) เป็นฐานข้อมูลเพิ่มเติมในการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับปัญหา และอุปสรรคที่เกี่ยวกับในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

3) เป็นแนวทางแก้ไขปัญหามีเกี่ยวกับในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปกำหนดเป็นนโยบาย หรือวิธีการปฏิบัติที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติต่อไป

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

การมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation) หมายถึง กิจกรรมที่หน่วยงานภาครัฐสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการต่างๆ ตั้งแต่ร่วมคิดร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ ร่วมรับผลประโยชน์ และร่วมประเมินผล โดยการออกไปสนทนาพูดคุยหรือเปิดให้ ประชาชนเข้ามามี ส่วนร่วมในการดำเนินโครงการของรัฐซึ่งไม่รวมถึงบุคลากรภาครัฐที่อยู่ในหน่วยงานที่รับผิดชอบในประเด็นสาธารณะหรือประเด็นการพัฒนาในพื้นที่หรือการดำเนินโครงการของรัฐประชาชน เป็นสื่อกลางให้ประชาชนสามารถเข้าถึงผู้ตัดสินใจ และรับฟังความคิดเห็น พร้อมมุมมองต่างๆ โดยภาครัฐทำให้เห็นและเชื่อว่ามุมมองและสิ่งที่ประชาชนให้ความเห็นหรือเรียกร้องและแสดงออกได้รับการนำมาพิจารณาโดยคณะผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ โดยระดับการมีส่วนร่วม

การพัฒนาท้องถิ่น (Local Development) หมายถึง กระบวนการพัฒนาที่เน้นการเสริมสร้างความ เข้มแข็งในระดับท้องถิ่นเพื่อหนุนเสริมให้ประเทศชาติแข็งแรงบนรากฐาน ที่แข็งแกร่งด้วยกลไกการพัฒนาโดยอาศัยภูมิปัญญาท้องถิ่น

การกระจายอำนาจ (Decentralization) หมายถึง การกระจายอำนาจในทางการปกครองประเทศจากส่วนกลางบางอย่างโอนไปให้ประชาชนในท้องถิ่นมีอำนาจอิสระในการบริหารงานหรือจัดทำกิจการที่ได้เองพอสมควร

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Local government organization) หมายถึง เทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

เทศบาลตำบลหลักหก (Lak Hok Subdistrict Municipality) หมายถึง หน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นมีฐานะเป็น นิติบุคคล และราชการส่วนท้องถิ่นมีรูปแบบคล้ายการปกครองระดับชาติ คือ ประกอบด้วย ฝ่ายการเมือง และฝ่ายข้าราชการประจำ ในพื้นที่เทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อศึกษาถึงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ทั้งนี้ยังได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน และการปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งถือว่าเป็นหน่วยแรกของการปกครองที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารซึ่งประกอบด้วยสาระสำคัญ ดังนี้

- 2.1 ทฤษฎีและแนวคิดเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชน
- 2.2 ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวกับการพัฒนา
- 2.3 การปกครองส่วนท้องถิ่น
- 2.4 ข้อมูลองค์การ
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.6 กรอบแนวความคิด

2.1 ทฤษฎีและแนวคิดเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชน

การมีส่วนร่วมของประชาชน ประกอบด้วยขั้นตอนหลายระดับ ซึ่งมีผู้ที่ให้แนวคิดเรื่องการมีส่วนร่วมไว้หลายคน ซึ่งผู้วิจัยสรุปได้ดังนี้

2.1.1 ทฤษฎีการมีส่วนร่วมของประชาชน

ทฤษฎีการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นจุดเริ่มของความคิดที่ทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการสรุปไว้ดังนี้ (ประเดิม แพทย์รังษี, 2556, น. 11-12)

ทฤษฎีการเกลี้ยกล่อมมวลชน (Mass Persuasion) หมายถึง การเกิดความเชื่อถือและ การกระทำโดยใช้คำพูดหรือการเขียน ซึ่งการเกลี้ยกล่อมมีประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง

ในการปฏิบัติงาน โดยให้คิดหลักการเกี่ยกล่อม โดยใช้เรื่องความต้องการของคนตามหลัก ทฤษฎีของมาสโลว์ ที่เรียกว่า ลำดับชั้นความต้องการ (Hierarchy of Needs) 5 ระดับ ดังนี้

ระดับที่ 1 ความต้องการทางด้านสรีระวิทยา (Physiological Needs) คือ ความต้องการขั้นพื้นฐานของการดำรงชีวิตมนุษย์ (Survival Needs) อาทิเช่น ความต้องการทางด้านอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค และความต้องการทางเพศ

ระดับที่ 2 ความต้องการความมั่นคงปลอดภัยของชีวิต (Safety and Security Needs) ได้แก่ ความต้องการที่อยู่อาศัยอย่างมีความปลอดภัยจากการถูกทำร้ายร่างกาย หรือถูกขโมยทรัพย์สินหรือ ความมั่นคงในการทำงานและการมีชีวิตอยู่อย่างมั่นคงในสังคม

ระดับที่ 3 ความต้องการทางด้านสังคม (Social Needs) ได้แก่ ความต้องการความรัก ความต้องการที่จะให้สังคมยอมรับว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

ระดับที่ 4 ความต้องการที่จะมีเกียรติยศชื่อเสียง (Self-esteem Needs) ได้แก่ ความภาคภูมิใจ ต้องการที่จะดีเด่นในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยการ ได้รับการยกย่องจากบุคคลอื่น ความต้องการนี้คือความต้องการระดับสูงที่เกี่ยวกับความมั่นใจของตนเองในเรื่องความสามารถและความสำคัญของบุคคล

ระดับที่ 5 ความต้องการความสำเร็จแห่งตน (Self-actualization Needs) เป็นความต้องการสูงสุด ที่มีความต้องการให้เกิดความสำเร็จในทุกด้านตามความต้องการของตนเองเพื่อที่จะทำให้เกิดการพัฒนาตนเองให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ความต้องการนี้นั้นเป็นความต้องการพิเศษของแต่ละบุคคลที่จะพยายามผลักดันชีวิตของตนเองให้เป็นแนวทางที่ดีที่สุด

2.1.2 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน

ผู้วิจัยได้ทำการสรุปแนวความคิดเรื่องการมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

อภิชัย พันธเสน (2535, น.15) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาไว้ว่าเป็นการให้อำนาจในการตัดสินใจที่เน้นในเรื่องอำนาจและการควบคุม โดยมีกิจกรรมร่วมกันของประชาชนที่ไม่เคยมีส่วนเกี่ยวข้อง

ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์ (2543, น.208) ได้อธิบายว่า เป็นการให้โอกาสตามความสามารถในการที่จะมีส่วนร่วมในการกำหนดชะตากรรมของตนเองของมนุษย์ โดยอาศัยหลักความเสมอภาคเป็นหลักสำคัญของการพัฒนานั้น เป็นการช่วยเหลือกัน ร่วมมือกัน การแบ่งปัน และ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสังคมเป็นการเพิ่มขีดความสามารถของประชาชนในการ

พัฒนาท้องถิ่นของตนเองพร้อมกับเพิ่มประสิทธิภาพและเป็นการเปิดโอกาสในการที่จะฝึกหัดประชาชน องค์กรประชาชน หาท่างแก้ไขปัญหามาของตนเองหรือเป็นการร่วมกันสร้างความเจริญให้แก่ชุมชนของตนเอง

2.1.3 มิติของการมีส่วนร่วม

มิติของการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการดำเนินการเพื่อให้การบริหารงานขององค์กรได้ติดต่อกับประชาชน ผู้วิจัยได้ทำการสรุปไว้ดังนี้

โกเฮน และฮอฟ (อ้างถึงใน ประเดิม แพทย์รังสี, 2556, น. 11) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของชุมชนต้องมีส่วนเกี่ยวข้องใน 4 มิติ ได้แก่

- 1) การมีส่วนร่วมการตัดสินใจว่าควรอย่างไร
- 2) การมีส่วนร่วมเสียสละในการพัฒนา รวมทั้งลงมือปฏิบัติตามที่การตัดสินใจ
- 3) การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้น
- 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล โครงการ

อकिन รพีพัฒน์ (2527, น. 183) ได้กล่าวถึงมิติ (Dimensions) ของการมีส่วนร่วมมี 3 มิติ คือ

- 1) ชนิดของการมีส่วนร่วมมี 4 ชนิด คือ
  - 1.1.1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในขั้นริเริ่ม ขึ้นดำเนินการต่อเนื่อง และ ตัดสินใจลงมือปฏิบัติการ
  - 1.1.2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การประสานงาน และการขอความร่วมมือ
  - 1.1.3) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์หรือผลที่เกิดขึ้น ตามมาซึ่งอาจจะเป็นด้าน ลบได้แก่ วัตถุประสงค์ของ ด้านสังคมและตัวบุคคล
  - 1.1.4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล
- 2) ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมมี 4 กลุ่ม คือ ผู้ที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น ผู้นำชุมชนในท้องถิ่น บุคลากรของรัฐ และบุคคลภายนอก ซึ่งทั้ง 4 กลุ่มนี้มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องคือ ลักษณะ อายุเพศ สถานะ ครอบครัว การศึกษา ชนชั้นทางสังคม ระดับรายได้ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น และสถานะทาง กรรมสิทธิ์ในที่ดิน

3) วิธีการเข้าร่วม ได้แก่ พื้นฐานของการมีส่วนร่วม มีแรงกระตุ้นและแรงจูงใจ ในการเข้าร่วมการเข้าร่วมโดยตรงหรือโดยอ้อมขนาดของการมีส่วนร่วมขึ้นอยู่กับระยะเวลาที่เข้าไป เกี่ยวข้องและขอบเขตของกิจกรรม

2.1.4 ลักษณะของการมีส่วนร่วม

ผู้วิจัยได้ทำการสรุปลักษณะการมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

ปกรณีย์ ปรียากร (2532, น. 31-34) ได้แบ่งลักษณะการมีส่วนร่วมไว้ 4 ลักษณะ

ดังนี้

ลักษณะแรก ประชาชนต้องเป็นผู้มีบทบาทในการกำหนดว่าสิ่งใดคือ ความจำ

ลักษณะที่สอง ประชาชนต้องทราบว่าทรัพยากรใดในชุมชน มีประโยชน์ และ สามารถระดมมาใช้ในการพัฒนาได้

ลักษณะที่สาม ต้องทราบและเข้าใจวิถีชีวิตของคนในชุมชน เพื่อปรับปรุง ผลลัพธ์แห่งการพัฒนาให้สอดคล้องกับความเป็นอยู่ของประชาชน หรือต่างได้รับประโยชน์อย่าง ถ้วนหน้า

ลักษณะที่สี่ ผลของการมีส่วนร่วม เพื่อการพัฒนาสามารถสร้างความพึง พอใจ ให้กับทุกฝ่ายตลอดจนพัฒนากระบวนการพัฒนาต่อไปได้อย่างต่อเนื่องไม่หยุดยั้งลักษณะของ การมี ส่วนร่วมในระดับที่แตกต่างกันนั้น เป็นอิทธิพลของปัจจัยพื้นฐานหลายประการ ซึ่งจะกล่าว ใน หัวข้อถัดไป ส่วนขั้นตอนการมีส่วนร่วมนั้น

ไพรัตน์ เดชะรินทร์ (2534, น.12) ได้สรุปไว้ดังนี้ คือ ประชาชนต้องมีส่วนร่วม ทำการศึกษาค้นคว้าหาปัญหาและสาเหตุที่เกิดขึ้นในชุมชน ตลอดจนความต้องการของชุมชน นอกจากนี้ต้องร่วมกันสืบหาและกำหนดรูปแบบและแนวทางการพัฒนาเพื่อแก้ไขและลดปัญหา ของชุมชน ร่วมกันวางนโยบายแผนงาน หรือโครงการหรือกิจกรรมที่ขจัดปัญหาของชุมชน ร่วมกัน ตัดสินใจ ในการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมร่วมกันลงทุนในกิจกรรมตาม จิตความสามารถของตนเองหรือองค์กร หรือมีการปฏิบัติตามนโยบาย ให้บรรลุตามเป้าหมายที่วาง ไว้และการมีส่วนร่วมในการควบคุมติดตามประเมินผล และบำรุงรักษาโครงการ และกิจกรรมที่ได้ ทำไว้โดยเอกชนและรัฐเพื่อใช้ประโยชน์ในระยะยาว

2.1.5 ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน

หลักที่กำหนดการมีส่วนร่วมของประชาชนจะเป็นไปได้มากหรือน้อยขึ้นนั้นกับปัจจัยหลายประการ ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการสรุปได้ดังนี้

สมศักดิ์ ศรีสันติสุข (2532, น.12) ได้กล่าวว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนประกอบด้วย 3 ปัจจัย ดังนี้

1) ปัจจัยด้านเจ้าหน้าที่พัฒนาที่เข้าไปทำงานในชุมชน ต้องสร้างเงื่อนไขของ บทบาทของตนให้พร้อมที่จะเข้ามาทำงานและให้ชุมชนมีส่วนร่วม ต้องมีทัศนคติที่เหมาะสม เช่น ยอมรับศักดิ์ศรีของชุมชนกับตนเองเท่าเทียมกัน เชื่อ เคารพและเข้าใจความคิดของชุมชน

2) ปัจจัยที่บุคคลที่ทำงานด้านการพัฒนาภายในชุมชน ได้แก่ ผู้นำชุมชน องค์กรชุมชนซึ่งมีส่วนช่วยให้เกิดการมีส่วนร่วมในการร่วมของชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นของตนนำไปสู่การพึ่งตนเองต่อไป

3) ปัจจัยเกี่ยวกับการบริหารเกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบราชการ หรือระเบียบขององค์กรพัฒนาเอกชนที่มีลักษณะของการสั่งการซึ่งเขาเห็นว่าเจ้าหน้าที่ต้องอยู่ในระเบียบของการสั่งการ การพัฒนาจึงไม่ไปตามหลักการและเจ้าหน้าที่ยังขาดการวางแผนร่วมกับชุมชนทำให้การมีส่วนร่วมของชุมชนไม่ดี

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2527, น. 180) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของ ชุมชน 3 ประการ ดังนี้

1) ความศรัทธาต่อความเชื่อถือบุคคลสำคัญและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ทำให้เกิดการมีส่วนร่วม ในกิจกรรมต่างๆ

2) ความเกรงใจต่อบุคคลที่เคารพนับถือหรือมีเกียรติยศ ตำแหน่ง ทำให้ประชาชนเกิดความเกรงใจที่จะมีส่วนร่วมด้วย

3) อำนาจบังคับที่เกิดจากบุคคลที่มีอำนาจเหนือกว่า ทำให้ประชาชนถูกบีบ บังคับให้มีส่วนร่วมในการกระทำต่างๆ

2.1.6 ความหมายของการมีส่วนร่วม

ผู้ทำการวิจัยได้รวบรวมความหมายของนักวิชาการดังนี้

เมตตา สินยุบุตร (2548, น. 7) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการ พัฒนาแบบมีส่วนร่วมจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ กำหนด ความต้องการของตนเองตัดสินใจใช้ทรัพยากร

มาลี เบ็ญจะมโน (2546, น. 27) สรุปความหมายของการมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการที่ประชาชนได้เข้าไปเกี่ยวข้องกับกิจกรรมในองค์กร โดยร่วมแสดงความคิดเห็นและ กระทำในสิ่งที่เห็นพ้องต้องกัน ตลอดจนร่วมพิจารณากำหนดปัญหา ความต้องการของประชาชนใน ท้องถิ่นของตน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้ลุล่วงไป

อรทัย พระทัด (2558, น. 10-12) ได้รวบรวมความหมายของนักวิชาการ สรุปได้ดังนี้ ถวิล วดี บุรีกุล กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนนั้นคือ กระบวนการซึ่งประชาชนผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียได้มีโอกาสแสดงทัศนะ และเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่มีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของ ประชาชน รวมถึงการนำความคิดเห็น ไปประกอบการพิจารณากำหนดนโยบายและตัดสินใจของ ภาครัฐ การมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นการสื่อสารสองทาง คืออย่างเป็นทางการและไม่เป็น ทางการซึ่งประกอบด้วย การแบ่งสรรข้อมูลร่วมกันระหว่างผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียและเป็นการสร้าง ความสามัคคีในสังคม เพราะการมีส่วนร่วมนั้นเป็นการเพิ่มคุณภาพของการตัดสินใจ การลด ค่าใช้จ่าย และการสูญเสียเวลาเป็นการสร้างฉันทามติ และทำให้ง่ายต่อการนำไปปฏิบัติอีกทั้ง หลีกเลี่ยงการเผชิญหน้า ใน กรณีที่ร้ายแรงที่สุดช่วยให้เกิดความน่าเชื่อถือและความชอบธรรม และ ช่วยให้ทราบ ความห่วงกังวลของประชาชนและค่านิยมของสาธารณชน รวมทั้งเป็นการพัฒนาความ เชื่อวชาญ และความคิดสร้างสรรค์ของสาธารณชนสำนักงาน

คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังนี้

1) กระบวนการซึ่งประชาชน หรือผู้ที่มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องมีโอกาสเข้าร่วมใน กระบวนการหรือขั้นตอนต่างๆ ของการบริหาร ตั้งแต่การรับรู้ข้อมูลการปฏิบัติงาน การร่วมแสดง ทัศนะแสดงความคิดเห็น การร่วมเสนอปัญหาและความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น การร่วมคิด แนวทางแก้ไขปัญหาการร่วมในกระบวนการตัดสินใจ การร่วมในการดำเนินการและการร่วม ติดตามประเมินผล รวมทั้งการร่วมรับผลประโยชน์จากการพัฒนา

2) กระบวนการสานสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐและภาคประชาชน เพื่อสร้างความ ความเข้าใจร่วมและเพื่อให้การพัฒนานโยบายและบริการสาธารณะเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของ ประชาชนและสนองความต้องการของประชาชนมากขึ้น โดยเน้นที่กระบวนการที่เปิดโอกาสให้

ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการตัดสินใจของรัฐ กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นวิธีการที่ภาครัฐ ภาคประชาสังคม และผู้ที่เกี่ยวข้อง มีโอกาสเรียนรู้ทำความเข้าใจประเด็นนโยบาย สาธารณะร่วมกันปรึกษาหารือร่วมกันเพื่อแสวงหาทางเลือกที่ดีที่สุด ทุกฝ่ายยอมรับมากที่สุด และมีผลกระทบเชิงลบน้อยที่สุด

3) กระบวนการที่ประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนเข้าร่วมในการหาวิธีแก้ไขปัญหาที่ยุ่ยากซับซ้อน ร่วมกันหาทางออกสำหรับการแก้ปัญหาต่างๆ ในทางสันติเป็นที่ยอมรับหรือเป็นฉันทามติของประชาสังคม และมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ โดยนำความเห็นและข้อเสนอแนะของประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนมาเป็นองค์ประกอบสำคัญในการตัดสินใจและกำหนดแนวทางหรือนโยบายสาธารณะที่ภาครัฐจะดำเนินการ

โดยหลักการการมีส่วนร่วมของประชาชนจะต้องมีลักษณะการเข้าร่วมอย่างครบวงจร ตั้งแต่ต้นจนถึงสิ้นสุดไม่ใช่เป็นการจัดเวทีการมีส่วนร่วมครั้งเดียว ซึ่งมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

- 1) การเกิดจิตสำนึกในตนเองและถือเป็นภาระหน้าที่ในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคมหรือชุมชน
- 2) ร่วมกันคิดเรือสาเหตุปัญหาของชุมชน และลำดับความสำคัญของปัญหา กำหนดเป้าหมาย และควรลำดับความสำคัญกับปัญหาก่อนหลัง
- 3) ร่วมมือวางแผนการดำเนินงานในการจัดกิจกรรมหรือ โครงการต่างๆ และแบ่งงานกันทำ ในเรื่องกำหนดงบประมาณ การจัดหางบประมาณ และมอบหมายให้มีผู้ดูแลรักษา
- 4) ให้ประชาชนเข้าร่วมดำเนินกิจกรรมด้วยความเต็มใจ ด้วยความรู้ ความสามารถของตนเอง
- 5) ร่วมติดตามและประเมินผลในการตรวจสอบปัญหาอุปสรรคและร่วมกันใน การหาทางแก้ไขปัญหา ตลอดเวลาที่ทำงานร่วมกันกับประชาชน เพื่อให้งานหรือภารกิจสามารถ สำเร็จ ลุล่วงตามเป้าหมาย
- 6) ร่วมรับผลประโยชน์ ประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมของชุมชนแล้ว ย่อมที่จะได้รับ
- 7) การมีจิตสำนึกในตนเองและถือเป็นภาระหน้าที่ของตนในฐานะที่เป็นส่วน หนึ่งของสังคมหรือชุมชนที่ตนอยู่
- 8) ร่วมกันคิดถึงสาเหตุของปัญหาชุมชน ว่ามีสาเหตุเกิดจากอะไร และลำดับความสำคัญของปัญหา พร้อมกำหนดเป้าหมาย และดำเนินการแก้ไขกับปัญหาก่อนหลัง

9) ร่วมวางแผนในการดำเนินกิจกรรม การแบ่งงานกันทำ กำหนดงบประมาณจะ จัดหาแหล่งงบประมาณ และมอบหมายผู้ดูแลรักษา

10) ประชาชนต้องเข้าร่วมดำเนินกิจกรรมด้วยความเต็มใจ ด้วยกำลังความรู้ ความสามารถของตนเอง

11) ร่วมติดตามประเมินผล ในการตรวจสอบถึงปัญหาอุปสรรคและร่วมกันใน การหาแนวทางแก้ไขปัญหาลดเวลาที่ทำงานร่วมกันประชาชน เพื่อให้งานหรือภารกิจสามารถ สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมาย

12) ประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมของชุมชนสมควรที่จะได้รับผลประโยชน์ ร่วมกัน

สรุปความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนจากข้างต้น การมีส่วนร่วม หมายถึง การ ที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมคิดตัดสินใจและดำเนินการในการใช้ทรัพยากรด้านต่างๆ ขององค์กร ให้เกิดประโยชน์และสนองตอบตรงต่อความต้องการของประชาชน

2.1.7 องค์ประกอบของการมีส่วนร่วม

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2527, น. 183) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบการมีส่วนร่วมไว้ว่า ประกอบด้วย

1) การเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจและอารมณ์เป็นการเกี่ยวข้องทั้งตัวตน คือ ผู้มีส่วน ร่วมจำเป็นจะต้องมีส่วนเกี่ยวข้องทางจิต ไม่เพียงแต่เฉพาะด้านการทำงาน

2) การกระทำทำให้ เมื่อผู้มีส่วนร่วมเกิดความเกี่ยวข้องในด้านจิตใจ และ อารมณ์ แล้ว จึงเป็นการเปิดโอกาสให้ได้แสดงความคิด การกระทำเพื่อบรรลุเป้าหมายของกลุ่ม โดย เหตุนี้ การมีส่วนร่วมมากกว่าการยินยอมที่จะกระทำตามคำสั่ง ซึ่งกระทำโดยปราศจากการยินยอม พร้อม ใจและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การมีส่วนร่วมจึงเป็นความสัมพันธ์ทางอารมณ์และจิตใจที่มี การติดต่อสื่อสารทั่วไปและกลับระหว่างบุคคลนั้นและกลุ่ม

3) การร่วมรับผิดชอบ เมื่อการเกิดการเกี่ยวข้องด้านจิตใจ ผู้ที่มีส่วนร่วมจะเกิด ความรู้สึกผูกพันกับกลุ่มนั้นด้วย เพราะการมีส่วนร่วมคือกระบวนการทางสังคมที่บุคคลเข้าไป เกี่ยวข้องกับกลุ่ม และต้องการเห็นผลสำเร็จของการทำงานด้วย จึงเกิดความรับผิดชอบร่วมกับกลุ่ม

2.1.8 ขั้นตอนของการมีส่วนร่วมของประชาชน

ขั้นตอนของการมีส่วนร่วม มีนักวิชาการได้พยายามศึกษา จำแนกลักษณะ พฤติกรรมการมีส่วนร่วมไว้หลายรูปแบบ ซึ่งผู้วิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

ธีระพงษ์ แก้วหาญ (2543, น. 149-163) กล่าวว่า การจำแนกขั้นตอนการมีส่วนร่วม สามารถจำแนกขั้นตอนหรือประเภทของการมีส่วนร่วมแบ่งออกเป็น 4 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ : ในกระบวนการของการตัดสินใจนั้น ลำดับแรกสุดคือ มีการกำหนดความต้องการ การจัดลำดับความสำคัญ แล้วจึงเลือกนโยบายและ ประชาชนที่เกี่ยวข้อง การตัดสินใจนี้เป็นกระบวนการต่อเนื่องที่ดำเนินการ ไปเรื่อย ๆ ตั้งแต่การตัดสินใจในช่วงเริ่มต้น การตัดสินใจในช่วงดำเนินการวางแผนและการตัดสินใจในช่วงการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้

ขั้นที่ 2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน : จะได้มาจากคำถามที่ว่าใครจะทำ ประโยชน์ให้แก่โครงการ ได้บ้าง และจะทำประโยชน์ได้โดยวิธีใด เช่น การช่วยเหลือด้าน ทรัพยากร การบริหารงานและประสานงาน การให้ความช่วยเหลือด้านแรงงานหรือข้อมูล เป็นต้น

ขั้นที่ 3 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ : ในส่วนที่เกี่ยวกับผลประโยชน์นั้น จากความสำคัญของผลประโยชน์ในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพแล้ว ยังจะต้องพิจารณาถึงการ กระจายผลประโยชน์ภายในกลุ่มด้วย รวมทั้งผลที่เป็นประโยชน์ในทางบวกและผลที่เกิดขึ้นใน ทางลบที่เป็นผลเสียของโครงการ ซึ่งอาจจะเป็นประโยชน์และเป็นโทษต่อบุคคลและสังคม

ขั้นที่ 4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล : การมีส่วนร่วมในการประเมินผลนั้นสิ่ง สำคัญที่จะต้องสังเกต ก็คือ ความเห็น (Views) ความชอบ (Preferences) และความคาดหวัง (Expectations) ซึ่งจะมีอิทธิพลสามารถแปรเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลในกลุ่มต่างๆ ได้

นอกจากนี้ยังได้มีนักวิชาการกล่าวถึงขั้นตอนการจำแนกการมีส่วนร่วมเพิ่มเติมสรุปได้ ดังนี้ (อรทัย พระทัด, 2558, น. 16-17)

อคิน รพีพัฒน์ (2527, น. 183) ได้แบ่งขั้นตอนในการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนใน การแก้ไขปัญหาของชุมชนออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ 1) การค้นหาปัญหา สาเหตุของปัญหา ตลอดจน แนวทางแก้ไข 2) การตัดสินใจเลือกแนวทางและวางแผนพัฒนาแก้ไขปัญหา 3) การปฏิบัติงานใน กิจกรรมการพัฒนา และ 4) การประเมินผลงานกิจกรรมการพัฒนา

สรุปได้ว่า ขั้นตอนการมีส่วนร่วมนั้นเริ่มตั้งแต่การเข้ามาร่วมคิดค้นหาสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นกับชุมชนของตนเองวิเคราะห์สภาพปัญหาาร่วมกัน หาวิธีการแก้ไขปัญหาเข้า ร่วมแก้ไข ปัญหาตาม โครงการที่กำหนดไว้และติดตามประเมินผลงานที่เกิดขึ้น แล้วนำมาปรับปรุง แก้ไขให้ดีขึ้น

2.1.9 ระดับของการมีส่วนร่วม

นักวิชาการได้แบ่งระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้หลายระดับ ซึ่งผู้วิจัย ได้ทำการสรุปไว้ดังนี้

Arnstein (1969, p. 216-224) ได้กล่าวถึงระดับการมีส่วนร่วมสามารถ แบ่งออกได้เป็นทั้งหมด 8 ระดับ ดังต่อไปนี้

1) ระดับการชักย้ายถ่ายเท (Manipulation): การรวมตัวในรูปแบบต่างๆ ซึ่งเหล่านั้นถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือสำหรับการสร้างการสนับสนุน แทนที่การมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างแท้จริง ลำดับขั้นต่ำสุดของขั้นบันไดแห่งการมีส่วนร่วมนี้แสดงให้เห็นถึงการบิดเบือนการมีส่วนร่วมที่ทำให้ประชาชนให้กลายเป็นเครื่องมือประชาสัมพันธ์กิจกรรมหรือนโยบายของผู้มีอำนาจ

2) ระดับการบำบัดรักษา (Therapy): การทดลองพฤติกรรมกลุ่ม โดยให้ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยา ความสำเร็จอำนาจ (Powerlessness) เปรียบเสมือนความเจ็บป่วยทางจิตใจจึงต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมในการกิจกรรม

3) ระดับการให้ข้อมูลข่าวสาร (Informing) : การให้ข้อมูลเกี่ยวกับสิทธิหน้าที่ ความรับผิดชอบและทางเลือกนโยบายต่างๆ ถือเป็นครั้งแรกของการมีส่วนร่วมของประชาชนที่แท้จริง จุดเด่นของการมีส่วนร่วมในระดับนี้ คือ การไหลข้อมูลทางเดียว (One Way Flow Information)

4) ระดับการปรึกษาหารือ (Consultation) : การชักชวนให้ประชาชนออกมา แสดงความคิดเห็น เป็นวิธีการพยายามดึงคู่ประชาชนให้มาเข้าร่วมและปริมาณการมีส่วนร่วม ยังสามารถวัดผลออกเป็นเชิงปริมาณได้เช่น จำนวนประชาชนที่เข้าร่วมการประชุม

5) ระดับการปลอบใจ (Placation): ประชาชนเริ่มที่จะมีอิทธิพล กล่าวคือประชาชนสามารถให้คำปรึกษาหรือเข้าร่วมในกระบวนการวางแผนได้อย่างไม่มีขอบเขตแต่การตัดสินใจ ในขั้นสุดท้ายยังเป็นดุลยพินิจของผู้มีอำนาจที่สามารถนำเอาคำปรึกษาหรือคำแนะนำของ

ประชาชนมาพิจารณาประกอบการตัดสินใจ ทั้งนี้ โอกาสที่ประชาชนจะได้รับการปลอบใจขึ้นอยู่กับ

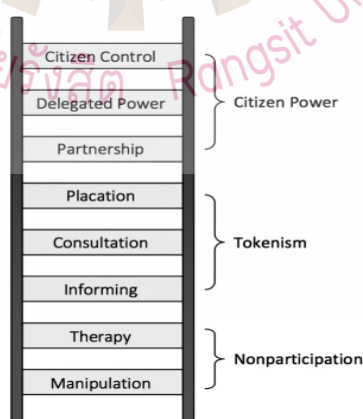
5.1) นโยบาย (Policy Prioritization)

5.2) ระดับการรวมตัวกันของกลุ่มประชาชนเพื่อกดดันให้ผู้มีอำนาจรับฟังและตัดสินใจตามการจัดลำดับความสำคัญของนโยบายที่พวกเขาได้เสนอให้ไป

6) ระดับความร่วมมือ (Partnership): อำนาจถูกจัดสรรผ่านการต่อรองระหว่างประชาชนกับผู้มีอำนาจ ทั้งสองฝ่ายมีการรับผิดชอบในการวางแผนและตัดสินใจร่วมกันภายใต้รูปแบบของคณะกรรมการนโยบายร่วม (Joint Policy Boards) คณะกรรมการวางแผน รวมทั้งคณะกรรมการแก้ไขความขัดแย้งต่างๆ

7) ระดับอำนาจการเป็นตัวแทน (Delegated Power): ประชาชนสามารถมีบทบาทนำในการตัดสินใจวางแผนและดำเนินการตามแผนงานต่างๆ คำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม (Accountability) โดยภาครัฐต้องคำนึงถึงความคิดเห็นร่วมกันของประชาชน และอาจมีการต่อรองระหว่างภาครัฐกับประชาชน การเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมนี้แสดงให้เห็นถึงความสามารถที่จะตอบสนองปัญหา

8) ระดับการควบคุมโดยประชาชน (Citizen Control): ประชาชนได้รับการประกันว่านโยบายและการบริหารแผนงานหรือโครงการใดๆ ก็ตามที่ตนมีส่วนร่วมนั้นจะเป็นไปในทิศทางที่ประชาชนต้องการอย่างแท้จริง รวมทั้งยังสามารถต่อรองข้อกำหนดต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และไม่มีใครสามารถมาเปลี่ยนแปลงข้อกำหนดเหล่านั้น ได้ภายหลัง ดังภาพประกอบ ต่อไปนี้

รูปที่ 2.1 ภาพจำลองขั้นบันไดระดับการมีส่วนร่วมของอาร์สไตน์ (Arnstein)

ที่มา : Arnstein, 1969, pp. 216-214

ตัวแบบการมีส่วนร่วมที่เสนอโดยสมาคมนานาชาติ (อรัทัย พระทัต, 2558, น. 25-28) ได้จัดระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนออกเป็น 5 ขั้น ซึ่งเป็นหลักการเดียวกับของ Arnstein คือ ยิ่งสูงขึ้นจะยิ่งสะท้อนอำนาจและอิทธิพลของประชาชนในการบริหารหรือตัดสินใจ มากขึ้นด้วย ดังนี้

1) การมีส่วนร่วมในระดับเสริมอำนาจให้ประชาชน (Empowerment) เป็นขั้นที่ให้บทบาทประชาชน ในระดับที่สูงสุด ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจด้วยตนเอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะดำเนินการตามผลของการตัดสินใจนั้น รูปแบบการมีส่วนร่วมในขั้นนี้ที่รู้จักกันดีคือ การลงประชามติหรือสภาเมือง

2) การมีส่วนร่วมในระดับสร้างความร่วมมือ (Collaboration) เป็นการให้บทบาทของประชาชนในระดับสูง โดยประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะทำงานร่วมกันในกระบวนการของการตัดสินใจ ฉะนั้น ความคิดเห็นของประชาชนจะสะท้อนออกมาในการตัดสินใจ ค่อนข้างสูง รูปแบบการมีส่วนร่วมในขั้นนี้ เช่น คณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชน และคณะ ที่ปรึกษาฝ่ายประชาชน

3) การมีส่วนร่วมในระดับเข้ามามีบทบาท (Involvement) เป็นลักษณะการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทำงานตลอดกระบวนการตัดสินใจ มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และข้อมูลระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับประชาชนอย่างจริงจัง และมีจุดมุ่งหมายชัดเจน ข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนจะสะท้อนออกมาในทางเลือกต่างๆ ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนขั้นนี้ใกล้เคียงกับการมีส่วนร่วมในระดับความร่วมมือ เพียงแต่รูปแบบการมีส่วนร่วมแบบร่วมมือมีลักษณะเป็นกิจกรรมถาวรมากกว่าการมีส่วนร่วมในขั้นนี้ นอกจากนั้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในขั้นนี้อำนาจการตัดสินใจสุดท้ายยังเป็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่ประชาชนมีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มต้นและมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันอย่างเข้มข้น ตัวอย่างเทคนิคการมีส่วนร่วมที่ใช้มาก อาทิเช่น การประชุมเชิงปฏิบัติการการตั้งคณะทำงานภาคประชาชน

4) การมีส่วนร่วมในระดับรับฟังความคิดเห็น (Consultation) เป็นลักษณะการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล ข้อเท็จจริง ความรู้สึกและความคิดเห็นประกอบการตัดสินใจ ดังนั้น ประชาชนมีบทบาทในฐานะเป็นผู้ให้ข้อมูล การตัดสินใจเป็นบทบาทของหน่วยงานภาครัฐ เทคนิคการมีส่วนร่วมในลักษณะนี้ เช่น การสำรวจความคิดเห็น การประชุมสาธารณะ

5) การมีส่วนร่วมในระดับให้ข้อมูลข่าวสาร (Informing) เป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับต่ำที่สุด บทบาทของประชาชนน้อยมาก ภาครัฐตัดสินใจในเรื่องที่กระทบประชาชนและแจ้งให้ประชาชนทราบ

สุทิน บุญญาธิการ และคณะ (2540, น. 22) ได้สรุปรูปแบบการมีส่วนร่วมของ ประชาชนไว้ที่ลักษณะดังนี้

1) การรับรู้ข่าวสาร (Public Information) โดยประชาชนในพื้นที่ที่จะได้รับผลกระทบ และบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะได้รับแจ้งให้ทราบรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับโครงการที่จะดำเนินการและผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้น นอกจากนี้ข่าวสารดังกล่าวจะต้องแจ้งก่อนที่จะมีการตัดสินใจดำเนินโครงการ

2) การปรึกษาหารือ (Public Consultation) เป็นรูปแบบที่มีการหารือระหว่าง ผู้ดำเนินโครงการกับประชาชนที่เกี่ยวข้องและได้รับผลกระทบ เพื่อรับฟังความคิดเห็นและ ตรวจสอบข้อมูลประกอบการจัดทำรายงานการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อม โดยหลักการแล้วการ หารือจะต้องจัดก่อนที่มีการเสนอรายงานการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อม เพื่อประเมินผลกระทบ บางประการที่อาจมองข้ามไป นอกจากนี้การปรึกษาหารือยังเป็นช่องทางอันหนึ่งในการกระจาย ข้อมูลข่าวสารไปยังผู้ที่ได้รับผลกระทบ เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจในโครงการและเพื่อเปิดให้มีการเสนอแนะประกอบทางเลือกในการตัดสินใจ

3) การประชุมรับฟังความเห็น (Public Meeting) มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นเวทีสาธารณะให้ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง คือ ผู้ที่ได้รับผลกระทบ หากมีการดำเนินโครงการ หน่วยงานเจ้าของโครงการ โดยเป็นรูปแบบที่สามารถพบเห็นได้บ่อย และอาจดำเนินการได้หลายรูปแบบ ได้แก่

3.1) การประชุมในระดับชุมชน (Community Meeting) โดยจัดขึ้นในชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากโครงการ อธิบายให้ที่ประชุมทราบรายละเอียดโครงการและผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้น แล้วจึงเปิดโอกาสให้ซักถามข้อสงสัยต่างๆ

3.2) การประชุมรับฟังความคิดเห็นในเชิงวิชาการ (Technical Hearing) ซึ่งจัดขึ้นเมื่อมีข้อโต้แย้งทางเทคนิค โดยเชิญผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาจากภายนอกมาช่วยอธิบาย ซักถาม และให้ความเห็นต่อรายงานการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ ผลการประชุมต้องมีการนำเสนอต่อสาธารณะและผู้เข้าร่วมประชุมด้วย

3.3) การประชุมประชาพิจารณ์ (Public Hearing) รูปแบบนี้มีขั้นตอนการดำเนินการที่ชัดเจนและเป็นเวทีการเสนอข้อมูลจากทั้งสองฝ่าย คือ ฝ่ายเจ้าของโครงการและผู้ได้รับผลกระทบ โดยมีบรรยากาศการประชุมที่เปิดกว้าง ซึ่งเจ้าของโครงการจะต้องเปิดเผยข้อมูล โดย ไม่ปิดบังมีหลักเกณฑ์และประเด็นพิจารณาที่ชัดเจน และแจ้งให้ทุกฝ่ายทราบร่วมกัน ซึ่งรูปแบบการ ประชุมควรมีลักษณะไม่เป็นทางการมากนัก อาจใช้เวลาประชุมหลายวันก็ได้และไม่จำเป็นต้องจัด ครั้งเดียวหรือสถานที่เดียวตลอดไป ทั้งนี้สามารถปรับเปลี่ยนไปตามความเหมาะสมได้

3.4) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) โดยให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจต่อประเด็นปัญหานั้นๆ ซึ่งเป็นเป้าหมายสูงสุดของการมีส่วนร่วมของประชาชนอาจดำเนินการให้ประชาชนผู้รับผลกระทบเลือกตัวแทนไปเป็นกรรมการในคณะกรรมการที่มีอำนาจตัดสินใจในเรื่องนั้นๆ ทั้งนี้ ประชาชนจะมีบทบาทชี้้นำการตัดสินใจเพียงใด ขึ้นอยู่กับน้ำหนักของตัวแทนในคณะกรรมการชุดนั้นๆ

3.5) การใช้กลไกทางกฎหมายเป็นการเรียกร้องสิทธิของตนจากการไม่ได้รับความเป็นธรรม มักใช้ในกรณีที่ไม่สามารถดำเนินการทางอื่นได้ โดยอาศัยมาตรการทางกฎหมายเป็นหลัก ซึ่งอาจเกิดความขัดแย้งต่อการดำเนินฟ้องร้อง เพราะนอกจากจะเสียเวลาแล้ว ยังมีภาระค่าใช้จ่ายและภาระในการติดตามหาข้อมูล

สรุปได้ว่า การสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน อาจทำได้หลายระดับ และหลายวิธี ซึ่งบางวิธีสามารถทำได้ง่ายๆ แต่บางวิธีก็ต้องใช้เวลาขึ้นอยู่กับความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ต้องพัฒนาการให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องแก่ประชาชน การรับฟังความคิดเห็น การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม

2.1.10 กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน

วิธีการมีส่วนร่วมของประชาชนทำได้หลายวิธี ผู้วิจัยได้ทำการสรุปไว้ดังนี้

แนวความคิดเกี่ยวกับกระบวนการมีส่วนร่วมเพิ่มเติม ซึ่งสรุปได้ดังนี้ (อรทัย พระทัต, 2558, น. 17-19)

WHO and UNICEF (1978) ได้เสนอกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินกิจกรรมไว้ 4 ขั้นตอนดังนี้ 1) การวางแผนประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา จัดอันดับความสำคัญตั้งเป้าหมายกำหนดการใช้ทรัพยากร กำหนดวิธีติดตามประเมินผล และ ประการที่สำคัญคือต้องตัดสินใจด้วยตนเอง 2) การดำเนินงานประชาชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการบริหารการใช้ทรัพยากร และมีความรับผิดชอบในการควบคุมจัดสรรทางการเงิน 3) การใช้ประโยชน์ ประชาชนต้องนำเอากิจกรรมมาใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ซึ่งเป็นการเพิ่ม ระดับของการพึ่งตนเองและการควบคุมทางสังคม และ 4) การได้รับประโยชน์ประชาชนต้องได้รับการแจกจ่ายผลประโยชน์จากชุมชนในพื้นที่ที่เท่าเทียมกันซึ่งเป็นผลประโยชน์ส่วนตัวสังคมหรือ ในรูปวัตถุก็ได้

สมลักษณ์ ไชยเสริฐ (2549) ได้แบ่งจัดการการแนวทางมีส่วนร่วมของประชาชน เป็น 3 ด้าน คือ ด้านประชาชน (Public) ด้านการมีส่วนร่วม (Participation) และด้านภาครัฐ โดยการ

มีส่วนร่วม (Participation) มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้ประชาชนที่เป็นบุคคลหรือคณะบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในขั้นตอนในการดำเนินการพัฒนาในด้านต่างๆ ทำประโยชน์ช่วยสนับสนุนในเรื่องต่างๆ หรือกิจกรรมต่างๆ ตั้งแต่ร่วมคิดร่วมตัดสินใจร่วมดำเนินการ ร่วมรับผลประโยชน์และร่วมประเมินผล เพื่อให้เกิดผลประโยชน์สูงสุดและยอมรับกันทุกฝ่าย ดังต่อไปนี้

1) การรับรู้ (Perception) ต้องสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนและภาครัฐ การยอมรับ และตระหนักถึงการรับรู้ในสิทธิหน้าที่การมีส่วนร่วมของทุกกลุ่มทุกฝ่าย

2) ทักษะ (Attitude) ต้องปรับทัศนคติและสร้างความเข้าใจของบุคลากร ทั้งสองฝ่าย คือ ทั้งภาครัฐและภาคประชาชน ให้มีทัศนคติที่ดีต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ภาครัฐต้องส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนหลายด้าน เพื่อการได้ข้อมูล ทั้งที่เป็นข้อเท็จจริง และความคิดที่แตกต่างหลายด้าน ด้านเจ้าหน้าที่ภาครัฐผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมต้องมีทัศนคติที่ดีต่อกระบวนการมีส่วนร่วมที่มีการปรับปรุงบทบาทและค่านิยมและต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน

3) การเป็นตัวแทน (Representation) การคัดเลือกและการสรรหาตัวแทนจะต้องคำนึงถึงประชาชนทุกกลุ่ม ทุกฝ่ายเพื่อให้ประชาชนกลุ่มต่างๆ ที่หลากหลายทุกกลุ่มนั้นมีตัวแทน เข้าไปร่วมในการประสานผลประโยชน์ให้เกิดความเป็นธรรม

4) ความเชื่อมั่นและไว้วางใจ (Trust) การมีส่วนร่วมต้องสร้างให้สมาชิกมีความจริงใจและเข้าใจในการเข้าร่วม และผลตอบรับที่ตามมาคือไว้วางใจและความเชื่อมั่นในองค์กร โดยการสร้างความเชื่อมั่นและไว้วางใจกันต้องแสดงให้เห็นอย่างชัดเจน กำหนดให้เป็นวัฒนธรรมและรูปธรรมขององค์กร ซึ่งการสร้างควมไว้วางใจกัน เชื่อถือ ศรัทธา เป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้กระบวนการมีส่วนร่วมล้มเหลวหรือประสบความสำเร็จ

5) การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร (Information=sharing) สร้างกลไกเพื่อการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร เนื่องจากการมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการที่ทำให้ข้อมูลข่าวสารทั้งด้านที่เป็นข้อเท็จจริงและด้านที่เป็นความคิด ความรู้สึก ความคาดหวัง ได้ถูกแสดงออกอย่างหลากหลายกลุ่มลึกและสมบูรณ์ครบถ้วนมากขึ้น ซึ่งจะทำให้การวินิจฉัยปัญหาและการเสนอทางเลือกในการแก้ไขปัญหาที่หลากหลาย และตรงกับความต้องการมากขึ้น ผลที่ตามมาคือทำให้การตัดสินใจในการกำหนดนโยบายและการวางแผนดำเนินไปได้อย่างรอบรู้รอบคอบและรอบด้านยิ่งขึ้น โดยการที่ประชาชนจะมีส่วนร่วมได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นที่จะต้องมีความรู้ และมีข้อมูลข่าวสารเพียงพอในนโยบายที่ตนต้องการมีส่วนร่วม ข้อมูลข่าวสารเหล่านี้

6) **ฉันทามติ (Consensus)** การมีส่วนร่วมเป็นการสร้างฉันทามติ โดยการให้ประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนเข้าร่วม ในการหาวิธีแก้ไขปัญหายุ่งยากซับซ้อนร่วมกัน หาทางออกสำหรับการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ในทางสันติ

7) **การมีปฏิสัมพันธ์ (Interaction)** องค์กรกลางมีส่วนร่วมต้องสร้างให้เกิดการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันในองค์กร ก็จะต้องจัดกิจกรรมที่ทำให้มีการพบปะ พูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร ความคิดเห็นของกันและกันเป็นการสื่อสารแบบสองทาง (Two Ways Communication) ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกันซึ่งจะนำไปสู่การลดอคติที่มีต่อกันและเกิดความเข้าใจที่ดีขึ้นระหว่างผู้ที่เข้าร่วม สิ่งเหล่านี้นับว่าเป็นกลไกที่จะช่วยป้องกันความขัดแย้งที่อาจจะเกิดขึ้นหรือกรณีที่มีความขัดแย้งเกิดขึ้นแล้วก็จะเป็กลไกที่ช่วยบรรเทาความขัดแย้งให้ลดระดับความรุนแรงลงได้ ซึ่งการมีปฏิสัมพันธ์ในกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนก็เพื่อที่จะให้เกิดการตัดสินใจที่ดีขึ้นและรับการสนับสนุนจากสาธารณชน

8) **ความประสงค์หรือความมุ่งหมาย (Purpose)** ต้องกำหนดวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายในการมีส่วนร่วมไว้อย่างชัดเจน

9) **การประเมินผล (Appraisal)** การประเมินผลเป็นขั้นตอนหนึ่งในกระบวนการมีส่วนร่วมต้องมีระบบการประมวลผล และถือเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่งในการบริหารทรัพยากรบุคคลของผู้บริหารให้เกิดประโยชน์สูงสุดองค์กรที่มีการประเมินผลการปฏิบัติงานที่เป็นธรรม โปร่งใสและปราศจากทัศนคติส่วนตัวออกได้มากที่สุดถือว่าองค์กรนั้นใช้เครื่องมือนี้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์กรย่อมส่งผลถึงประสิทธิผลและประสิทธิภาพขององค์กร ได้เหมือนกัน ซึ่งผลของการประเมินผลก็จะกลายเป็นปัจจัยนำเข้าไปในกระบวนการมีส่วนร่วมในขั้นตอนการวางแผน เพื่อนำปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในทางปฏิบัติมาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาผลการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

10) **ความโปร่งใส (Transparency)** เนื่องจากการมีส่วนร่วมนั้นเป็นกระบวนการที่ทำให้ประชาชนมีโอกาสตรวจสอบการใช้ดุลยพินิจสำหรับการตัดสินใจของรัฐบาลและหน่วยงานของรัฐซึ่งจะก่อให้เกิดความโปร่งใสในการดำเนินการ ปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรมีส่วนร่วม ให้มีความโปร่งใส ลดการทุจริตและข้อผิดพลาดของนโยบาย แผน โครงการลงได้ ซึ่งความโปร่งใสเป็นองค์ประกอบหนึ่งของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยการสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในองค์กร ประกอบด้วย ความไว้วางใจ การเปิดเผยข้อมูล การเข้าถึง ข้อมูล และกระบวนการตรวจสอบ

11) **ความเป็นอิสระ (Independence)** องค์กรการมีส่วนร่วมจะต้องมีการยอมรับความคิดเห็นของกันและกันมีอิสระทางความคิด ความเป็นประชาธิปไตย โดยการให้เกียรติ สมาชิก

ทุกคนในองค์กร การที่สมาชิกมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นและตัดสินใจจะเป็นปัจจัยให้เกิดความรู้สึกรับผิดชอบร่วมกัน

12) ก้าวไปข้างหน้าอย่างต่อเนื่อง (Onward-doing) เนื่องจากการมีส่วนร่วมของประชาชนทำให้เกิดประสบการณ์ การเรียนรู้ใหม่ ความคิดใหม่ที่ท้าทายอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น องค์กรการมีส่วนร่วมต้องเปิดโอกาสประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง ภาครัฐจะต้องเตรียมประชาชนให้มีความพร้อมและเห็นประโยชน์ของการมีส่วนร่วมด้วยการให้ความรู้ เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนที่ก้าวไปข้างหน้าอย่างต่อเนื่อง โดยความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกจะเป็นตัวกำหนดที่สำคัญที่จะทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นไปอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอในการสร้างความเข้าใจในบทบาทของการมีส่วนร่วมภาคประชาชน รวมทั้งมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันอย่างต่อเนื่อง เป็นปัจจัยสำคัญที่จะบ่งบอกถึงความเข้มแข็งของการมีส่วนร่วม ทำให้เกิดความมั่นใจได้ว่าการเปลี่ยนแปลงจะเป็นไปในการก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชนและสังคม

13) เครือข่าย (Network) การที่จะต้องมาทำความเข้าใจกัน ส่งเสริมให้มีการผนึกกำลังร่วมกันของทั้งภาครัฐและภาคประชาชนในลักษณะเครือข่ายคือ มาผนึกกำลังกันเป็นหนึ่งเดียวที่สำคัญต้องเป็นไปเพื่อสร้างผลประโยชน์ในเชิงการทำงานร่วมในรูปกิจกรรม โครงการ แผนงานที่จะต้องอาศัยความร่วมมือกัน ต้องผนึกกำลังขอความร่วมมือ หรือการทำกิจกรรมร่วมมือกันต้องอาศัยหลายองค์กรซึ่งเครือข่าย ความร่วมมือกันของสมาชิก ผู้บริหาร และบุคคลในชุมชนเป็นหลัก จากวิธีการคิด โดยเครือข่ายความร่วมมือนั้นจำเป็นต้องให้มีตัวแทนของประชาชนมาพบปะพูดคุยเพื่อก่อตัวและกล่าวถึงวัตถุประสงค์ร่วมกัน เพราะฉะนั้น เครือข่ายการมีส่วนร่วมจึงเป็นกระบวนการเชื่อมโยงสมาชิกในกลุ่มหรือเชื่อมโยงองค์กรการมีส่วนร่วมกับสมาชิก ประชาชนและกลุ่ม/องค์กรต่างๆ ในชุมชนเข้าด้วยกัน โดยมีรูปแบบการมีส่วนร่วมความสัมพันธ์ในแนวราบขององค์กรการมีส่วนร่วมกับชุมชนให้เป็นกระบวนการเสริมสนับสนุนประชาชนสามารถพัฒนาชุมชนของตนเอง โดยอาศัยเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการทำงานของคนในชุมชนเพื่อร่วมแก้ไขปัญหาส่วนรวมของคนและในชุมชนซึ่งการดำเนินงานของเครือข่ายจะนำไปสู่การพัฒนาการมีส่วนร่วมที่ยั่งยืนต่อไป

สรุปว่า กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนไม่มีวิธีที่ดีที่สุด จำเป็นต้องปรับตามสถานการณ์ ซึ่งประกอบไปด้วยตัวแปรหลากหลาย เช่น กลุ่มเป้าหมาย ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย วัฒนธรรมชุมชน และบริบททางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ซึ่งล้วนแต่มีผลต่อกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนทั้งสิ้น

2.1.11 รูปแบบของการมีส่วนร่วมของประชาชน

รูปแบบการมีส่วนร่วม ผู้วิจัยได้ทำการสรุปไว้ดังนี้ (อรทัย พระทัด, 2558, น. 13-14) ได้ทำการศึกษาวิจัยและสรุปไว้ดังนี้

องค์การสหประชาชาติ ได้รวบรวมรูปแบบการมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้

1) การมีส่วนร่วมแบบเป็นไปเอง เป็นไปโดยการอาสาสมัครหรือการรวมตัวกัน ขึ้นเองเพื่อแก้ไขปัญหาในกลุ่มของตนเองโดยไม่ต้องความช่วยเหลือจากภายนอก โดยมีรูปแบบ ที่เป็นเป้าหมาย

2) การมีส่วนร่วมแบบชักนำ เป็นการเข้าร่วมโดยต้องการความเห็นชอบหรือการ สนับสนุนจากรัฐบาล ซึ่งเป็นรูปแบบโดยทั่วไปในประเทศที่กำลังพัฒนา

3) การมีส่วนร่วมแบบบังคับ ซึ่งเป็นผู้มีส่วนร่วมภายใต้การดำเนินนโยบายของ รัฐบาลภายใต้การดำเนินงาน โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือการบังคับ โดยตรง รูปแบบนี้เป็นรูปแบบที่ ผู้ดำเนินการได้รับผลทันทีแต่ไม่ได้รับผลระยะยาวและมีผลเสีย คือไม่ได้รับการสนับสนุนจากประชาชน

ถวิลวดี บุรีกุล (2551) ได้สรุปรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ 3 ด้าน ดังนี้

1) ต้องมีวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน การให้ประชาชนเข้าร่วมในกิจกรรมหนึ่งๆ จะต้องมีความชัดเจนและเป้าหมายที่ชัดเจน

2) ต้องมีกิจกรรมเป้าหมาย การให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมต้องระบุลักษณะของกิจกรรมว่ามีรูปแบบและลักษณะอย่างไร เพื่อที่ประชาชนจะได้ตัดสินใจว่าควรเข้าร่วมหรือไม่

3) ต้องมีบุคคลหรือกลุ่มเป้าหมายการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมจะต้องระบุกลุ่มเป้าหมายอย่างไรก็ตาม โดยทั่วไปกลุ่มบุคคลเป้าหมายมักถูกจำกัด โดยกิจกรรม และวัตถุประสงค์ของการมีส่วนร่วมอยู่แล้วโดยพื้นฐาน

จากแนวความคิดรูปแบบของนักวิชาการที่ได้รวบรวมสรุปไว้ว่า รูปแบบประกอบด้วย

1) การที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมโดยความสมัครใจและร่วมเข้าไปแก้ปัญหาด้วยตัวเอง 2) การเข้าไปมีส่วนร่วม โดยมีบุคคลอื่นมาชักจูงหรือบังคับทั้งทางตรงหรือผ่านองค์กรผู้แทนหรือกรรมการกลุ่มหรือชุมชน

2.1.12 ประโยชน์ของการมีส่วนร่วมของประชาชน

อรรถัย กักผล (2546 อ้างถึงใน อรรถัย พระทศ ,2558 ,น 31-32) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการมีส่วนร่วมของประชาชน ไว้ดังนี้

- 1) ช่วยให้ได้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจที่ครบถ้วนรอบคอบมากขึ้น นอกจากนี้ยังช่วยให้เกิดทางเลือกใหม่ ทำให้การตัดสินใจรอบคอบและได้รับการยอมรับมากขึ้น โดยเฉพาะการตัดสินใจที่กระทบกับประชาชนโดยตรง
- 2) ลดค่าใช้จ่ายและการสูญเสียเวลา เพราะได้รับการยอมรับจากประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่ต้นรับทราบข้อมูลคำอธิบายต่างๆ เห็นประโยชน์ส่วนรวมที่จะได้รับจะช่วยลดระยะเวลาแต่เมื่อประชาชนยอมรับ การนำโครงการไปสู่การปฏิบัติจะรวดเร็ว
- 3) การสร้างฉันทามติ เป็นกลไกการมีส่วนร่วมของประชาชน การมีส่วนร่วมของประชาชนอาจช่วยป้องกันความขัดแย้งได้
- 4) ทำให้ประชาชนเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและมีความกระตือรือร้นในการช่วยให้เกิดผลในทางปฏิบัติ
- 5) ช่วยทำให้ผู้บริหารท้องถิ่นมีความใกล้ชิดกับ สร้างความสัมพันธ์ที่ดี
- 6) ช่วยพัฒนาความเชี่ยวชาญและความคิดสร้างสรรค์ของสาธารณชน และเป็นการให้การศึกษาแก่ประชาชน เพื่อเรียนรู้กระบวนการตัดสินใจและเป็นผู้นำ
- 7) ช่วยทำให้ประชาชนสนใจการมีส่วนร่วมเป็นการเพิ่มทุนทางสังคม และช่วยเสริมสร้างให้ประชาชนเป็นพลเมืองที่กระตือรือร้นสอดคล้องกับการปกครองตามหลักประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม

สมยศ นาวิกร (2525, น. 25-26.) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการมีส่วนร่วมไว้ในเชิงการบริหารแบบมีส่วนร่วม ซึ่งสามารถนำมาใช้ประโยชน์ สำหรับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น โดยสรุปการมีส่วนร่วมจะทำให้

- 1) เกิดการยอมรับการเปลี่ยนแปลงมีมากกว่า การศึกษาต่างๆ ซึ่งให้เห็นว่า การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเป็นแนวทางที่สำคัญอย่างหนึ่งในการสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงและทำให้ พนักงานมีจิตใจยอมรับการเปลี่ยนแปลง
- 2) ความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายบริหารและประชาชนมีความราบรื่นมากขึ้น การมีส่วนร่วมทำให้ความไม่พอใจของกลุ่มถูกเปิดเผยออกมา ความไม่พอใจเหล่านี้สามารถยุติลงได้โดยการอภิปรายอย่างตรงไปตรงมา ความไม่พอใจที่ไม่ได้รับการแก้ไขหรือซ่อนเร้นอยู่อาจจะทำให้

เกิด การนัดหยุดงาน การทำงานช้า ความสูญเสียและการขาดงาน การมีส่วนร่วมทำให้อัตราการร้องทุกข์ มีน้อยลง เนื่องจากว่าโดยปกติแล้วการร้องทุกข์เป็นกระบวนการที่ทำให้เกิดค่าใช้จ่ายกับองค์กร ส่วนการมีส่วนร่วมช่วยประหยัดเงินให้กับฝ่ายบริหารได้

3) ความผูกพันของพนักงานกับองค์กรเพิ่มขึ้น เมื่อพนักงานมีส่วนร่วมในกระบวนการที่สำคัญ เช่น การตัดสินใจ พวกเขาจะรู้สึกผูกพันกับองค์กรมากขึ้น พวกเขาจะรู้สึกว่าพวกเขาและคำแนะนำของพวกเขาถูกให้คุณค่าโดยองค์กร ดังนั้น พวกเขาสามารถตอบสนอง ความ ต้องการ ความเชื่อถือตนเอง และความหวังของชีวิต

4) ความไว้วางใจฝ่ายบริหารมีมากขึ้น พนักงานมีส่วนร่วมจะรู้สึกไว้วางใจฝ่ายบริหารมากขึ้น การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจที่สำคัญขององค์กร พวกเขาจะรู้แรงจูงใจและความต้องการของฝ่ายบริหาร การรู้สึกเหล่านี้ทำให้เขาไว้วางใจในความตั้งใจของฝ่ายบริหาร ความรู้สึกไว้วางใจเป็นองค์ประกอบที่จำเป็นอย่างหนึ่งของการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ

5) การบริหารที่อยู่ใต้บังคับบัญชามีความง่ายมากขึ้น ถ้าผู้ใต้บังคับบัญชาผูกพันยอมรับการเปลี่ยนแปลง และไว้วางใจฝ่ายบริหารมากขึ้น การบริหารพวกเขาจึงความง่ายขึ้น จำนวนของผู้บริหารจะมีน้อยลง เนื่องจากการควบคุมอย่างใกล้ชิดจะลดลง เนื่องจากว่าการควบคุมอย่างใกล้ชิดจะลดลงผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการตัดสินใจที่มีผลกระทบต่อพวกเขามีความรู้สึกรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงานของพวกเขาเพิ่มขึ้น ดังนั้นพวกเขาเต็มใจยอมรับอำนาจหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาพวกเขาเพิ่มขึ้น

6) การตัดสินใจ ทางการบริหารมีคุณภาพที่ดีขึ้น การบริหารแบบมีส่วนร่วมสามารถเพิ่มคุณภาพของการตัดสินใจทางด้านการบริหารให้ดีขึ้นได้ การรวมความรู้และความสามารถของบุคคลหลายคนเข้าด้วยกันในการที่จะแก้ปัญหาจะนำไปสู่การตัดสินใจที่ดีกว่า การตัดสินใจของผู้บริหารที่จ้างตัวเองอยู่ในสำนักงานเพียงคนเดียว

7) การติดต่อสื่อสารจากเบื้องล่างสู่เบื้องบนดีขึ้น การมีส่วนร่วมบังคับให้มีการติดต่อสื่อสารจากเบื้องล่างสู่เบื้องบน องค์กรหลายแห่งพบว่าขาดการติดต่อสื่อสารจาก เบื้องล่างสู่เบื้องบนเป็นปัญหาที่สำคัญอย่างหนึ่งขององค์กร การติดต่อสื่อสารส่วนใหญ่ในองค์กร

2.1.14 ปัญหาและอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมในสังคมย่อมมีปัญหาและอุปสรรคทุกด้านของการบริหารงานและการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังนั้น นักวิชาการจึงได้แสดงทัศนะของปัญหาและการมีอุปสรรค ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

เจมส์ คี ปิ่นทอง (2555 อ้างถึงใน สิทธิธรรมาภิบาล วารุณสหรัชกณ 2559 น. 21-22) กล่าวว่า
ไว้ว่า เจ้าหน้าที่และระบบราชการเป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ 2 ด้าน

1) ปัญหาเกี่ยวกับความเป็นปัจเจกบุคคล นอกจากนั้นยังอยู่ภายใต้ระบบอุปถัมภ์
หรือพึ่งพาบุคคลภายนอกจนเกินไป คุณลักษณะของตนเอง เลือกผู้นำที่สามารถอุปถัมภ์ตนเองได้

2) ปัญหาเกี่ยวกับตัวของเจ้าหน้าที่และระบบราชการ ปัญหาการมีส่วนร่วมของ
ประชาชนมีลักษณะ

2.1) นโยบายในระบบราชการมักจะมาจากเบื้องบน (Top-Down Policy)

2.2) การจัดสรรงบประมาณทำมาจากส่วนกลาง คำสั่งถึงกิจกรรมที่
ส่วนกลางกำหนด

2.3) ระบบราชการที่เจ้าหน้าที่ระดับต่างๆ ขาดการประสานงาน และรับ
ปฏิบัติเฉพาะนโยบายหลักของหน่วยงาน

2.4) มีความสัมพันธ์แบบผู้ใหญ่ผู้น้อย มักเชื่อว่าตัวเองมีฐานะสูงกว่า 2.5
เจ้าหน้าที่ราชการชอบทำงานสำนักงาน

2.5) ระบบราชการใช้ระบบให้คุณให้โทษทำตัวให้พอใจแก่ผู้บังคับบัญชา
มิได้ปฏิบัติงานเพื่อชนบทอย่างแท้จริง

นรินทร์ชัย พัฒนพงศา (2546 อ้างถึงใน อรรถัย พระทัต, 2558, น. 32-34) การที่
ประชาชนไม่เข้าไปมีส่วนร่วมมีหลายสาเหตุ โดยจำแนกปัญหาได้ 6 สาเหตุ ดังนี้

1) ปัญหาจากฝ่ายที่ควรให้เข้าร่วม (ฝ่ายข้าราชการ ฝ่ายผลิต) ได้แก่ฝ่ายที่เคยทำ
อะไรเพียงกลุ่มเดียว หรือคนเดียวแล้วควรให้ฝ่ายอื่นๆ มีส่วนร่วมด้วย อาจเนื่องมาจาก

1.1) ไม่เคยชินเพราะทำให้ตนขาดความสะดวก ขาดความเป็นส่วนตัว

1.2) ทำให้ฝ่ายอื่นๆ มาเห็นพฤติกรรมการทำงานของตนหรือฝ่ายตน

1.3) ไม่เห็นความจำเป็น เจ้าหน้าที่ไม่เห็นความจำเป็นที่ฝ่ายอื่นเข้ามามี ส่วน
ร่วมด้วย

1.4) คิดว่าฝ่ายอื่นไม่มีความรู้เพียงพอ

1.5) คิดว่าฝ่ายอื่นด้อยกว่าฝ่ายตน

1.6) การยึดถือระบบอุปถัมภ์

1.7) มองเห็นว่าไม่ใช่ฝ่ายตนเอง

1.8) พิจารณาว่ามีตัวแทนของลูกค้ำเข้าร่วมแล้ว แต่ไม่คำนึงถึงผู้ที่เข้า
มาร่วมมักเป็นบุคคลที่ไม่ใช่ตัวแทนทั้งหมดของลูกค้ำ

- 1.9) มักให้ชาวบ้านเข้าร่วมด้วย โดยชาวบ้านมีส่วนเสียประโยชน์มากกว่าได้
- 2) ฝ่ายที่ควรจะเข้ามีส่วนร่วม
- 2.1) ไม่ทราบเรื่องการให้เข้าไปมีส่วนร่วมด้วย หรือไม่ทราบว่ามีกิจกรรมนั้น
- 2.2) กลัวว่าเข้าไปมีส่วนร่วมแล้วจะเสียเวลาหรือเกิดความขัดแย้งหรือเสียประโยชน์
- 2.3) ไม่ทราบว่าจะได้เข้าร่วมได้อย่างไร เนื่องจากไม่เคยได้พูดคุยกันอย่างเสมอภาค
- 2.4) กลัวว่ามีความแตกต่างทางเศรษฐกิจและสังคม
- 2.5) เชื่อว่าการเข้าไปร่วมไม่จำเป็นสำหรับตน
- 2.6) เข้าไปร่วมแล้วไม่ได้รับการยอมรับ
- 2.7) มีอคติเป็นส่วนตัว อาจไม่มั่นใจในความสามารถของตนหรือมี บทเรียนที่ไม่ดีในอดีต
- 2.8) รู้สึกว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ทำตามสัญญาหรือไม่ให้ความเป็นธรรม
- 2.9) การมีส่วนร่วมเป็นไปไม่เท่าเทียมกัน
- 2.10) อยากเข้าไปมีส่วนร่วม แต่มีแรงเสียดทานจากสังคมรอบข้าง
- 2.11) เข้าไปร่วมด้วยแล้วแต่ยึดประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ ส่วนรวม
- 3) ปัญหาจากทั้งสองฝ่าย
- 3.1) ต่างฝ่ายต่างไม่เห็นความจำเป็นที่จะต้องให้ฝ่ายอื่นมีส่วนร่วม
- 3.2) การไม่ชอบรวมกลุ่มหรือไม่ชอบทำงานเป็นทีม ทั้งฝ่ายที่ได้ประโยชน์และเสียประโยชน์ไม่ชอบรวมกลุ่ม
- 3.3) ชาวบ้านบางคนเห็นแค่ประโยชน์ส่วนตน
- 4) ปัญหาจากหลักการที่ยึดถือต่างกัน
- 4.1) ความขัดแย้งไม่ร่วมมือมีรากฐานจากปรัชญาแนวคิดและทิศทางการพัฒนาที่ต่างกัน
- 4.2) การมีส่วนร่วม จะเกิดขึ้น ได้อย่างแท้จริง ต้องมาจากพื้นฐานความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่เท่าเทียมกัน
- 4.3) การบริหารงานแบบรวมศูนย์อำนาจจะไม่เอื้อต่อการมีส่วนร่วม
- 4.4) มีการคอร์รัปชันเกิดขึ้น ทำให้ฝ่ายที่ได้รับประโยชน์พยายามปกป้องประโยชน์นั้นๆ

5) ปัญหาจากการสื่อสารไม่เข้าใจดีพอ

- 5.1) การมีส่วนร่วมจะเริ่มขึ้นเมื่อประชาชนได้รับข่าวสาร
- 5.2) การมีส่วนร่วมจะเพิ่มไปยังบุคคลกลุ่มต่างๆมากขึ้น
- 5.3) ขาดข้อมูลพื้นฐานอย่างเพียงพอ ควรจำแนกประชาชนในท้องถิ่นเป็นกลุ่มผู้สนใจแต่ละเรื่องให้ชัดเจน
- 5.4) การขาดข้อมูลอย่างเพียงพออาจทำให้การแสดงความคิดเห็นเป็นไปได้โดยใช้อารมณ์

6) การใช้วิธีการยังเป็นไปไม่เหมาะสมพอ

- 6.1) การเริ่มโครงการต้องเริ่มที่ตัวปัญหาแล้วให้ประชาชนเข้ามาร่วมกับปัญหานั้น โดยร่วมอภิปรายแล้วกำหนดวิธีแก้ไข
- 6.2) การแสดงความคิดเห็น ไม่ควรเป็นการพูดในที่ประชุมเพียงอย่างเดียว เพราะอาจมีผลกระทบต่อผู้ให้ ความเห็นหรือครอบครัวและอาชีพของบุคคลนั้นๆ
- 6.3) ควรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเป็นกรรมการในหน่วยงานของรัฐบาลให้ มากขึ้น
- 6.4) การมีส่วนร่วมต้องให้เป็นความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่แสดงความคิดเห็นได้โดยเท่าเทียมและอยู่บนพื้นฐานที่เคารพซึ่งกันและกัน
- 6.5) ไม่ระบุให้ชัดเจนว่าจะให้ฝ่ายใดมีส่วนร่วมแค่ไหนเพียงใดและ อย่างไรให้เหมาะสมแต่ละโครงการ
- 6.6) ให้โอกาสเข้าร่วมในสถานที่และเวลาที่ไม่เหมาะสมทำให้ประชาชนที่ไม่สะดวกแก่การเข้าร่วม ได้จึงไม่เข้ามามีส่วนร่วม

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน มีเงื่อนไขที่สำคัญในการเข้าไปมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น ต้องมีความพร้อม ความเต็มใจ ความรู้สึกผูกพัน และความกระตือรือร้น แต่การเกิดปัญหา อุปสรรค ที่ไม่ได้รับความร่วมมือจากภาคประชาชนที่ไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ซึ่งอาจเกิดจากการที่ประชาชนยังขาดความตระหนัก และจิตสำนึก ความรู้สึกรับผิดชอบต่อส่วนรวมและสิ่งแวดล้อม หรือระบบการบริหารราชการแบบเดิม ที่ไม่กระจายอำนาจ ข้าราชการอาจมองว่าประชาชนเป็นแค่เพียงผู้รับผลประโยชน์เท่านั้น

2.2 ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวกับการพัฒนา

การพัฒนา เป็นการปรับปรุงแก้ไข สิ่งต่าง ๆ ให้ดีขึ้น การพัฒนาชุมชน ท้องถิ่น นับว่า เป็นสิ่งที่จำเป็นในทุกกระบวนการ ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการสรุปเกี่ยวกับการพัฒนาไว้ดังนี้

2.2.1 ทฤษฎีการพัฒนา (วิษณุ หยกจินดา, 2557, น. 26-29) ได้ทำการสรุปทฤษฎีการพัฒนาที่สำคัญ 3 ทฤษฎี ได้แก่

1) ทฤษฎีภาวะทันสมัย (Modernization theory) เป็นทฤษฎีการพัฒนาที่รุ่งโรจน์มาก และถูกนำไปประยุกต์ใช้ในประเทศด้อยพัฒนาอย่างกว้างขวางในราวปลายทศวรรษที่ 1950-1960 จุดกำเนิดของทฤษฎีมาจากความสำเร็จในการพัฒนาของกลุ่มยุโรปตะวันตกหลังสงครามโลกครั้งที่สอง ซึ่งยึดแนวทางการพัฒนาแบบทุนนิยม (Capitalism) หรือเน้นการดำเนินการทางเศรษฐกิจแบบเสรี ซึ่งกลายเป็นแนวความคิดกระแสหลักที่สำคัญมากในยุคนั้น

นักทฤษฎีที่มีบทบาทสำคัญในการกำหนดแนวความคิดและทฤษฎีภาวะทันสมัย คือ ดับบลิวโรสโทว์ (W. Rostov) ซึ่งได้เสนอแนวคิดในการสร้างความเจริญเติบโต ตามลำดับขั้น (Stages of Growth) 5 ขั้น ได้แก่ ขั้นที่หนึ่งเป็นจุดเริ่มต้นจากสภาพสังคมแบบดั้งเดิม ขั้นที่สองเป็นการเตรียมตัวเพื่อก้าวทะยานไปข้างหน้า ขั้นที่สามเป็นการก้าวทะยานไปสู่การเจริญเติบโตอย่างมีเสถียรภาพ ขั้นที่สี่เป็นการบรรลุภาวะที่เจริญเติบโตอย่างเต็มที่ ขั้นที่ห้าเป็นการเจริญสูงสุดของสังคม การพัฒนาตามแนวความคิดของทฤษฎีภาวะทันสมัยนั้นสามารถพิจารณาได้จากจุดมุ่งหมายและกระบวนการดังต่อไปนี้

1.1) จุดมุ่งหมายของการพัฒนาตามแนวคิดของทฤษฎีภาวะทันสมัยจุดมุ่งหมายหลักคือ การสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยใช้ยุทธศาสตร์การพัฒนาอุตสาหกรรมเป็นหลักซึ่งต้องอาศัยการพัฒนาชุมชนเมือง และการเสริมสร้างความก้าวหน้าของระบบตลาดมาสนับสนุนซึ่งยุทธศาสตร์นี้ จะทำให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (GSP) เพิ่มขึ้นในอัตราที่แน่นอนและรวดเร็วกว่าการเพิ่มของประชากร เป็นผลให้ระดับรายได้เฉลี่ยต่อหัวของประชากรในแต่ละปีเพิ่มสูงตามไปด้วย ผลของความเจริญเติบโตจะค่อย ๆ แพร่กระจายจากภาคอุตสาหกรรมไปสู่ภาคการผลิตอื่นๆ และจากเมืองไปสู่ชนบท ตามแนวคิดของ Adam Smith เกี่ยวกับทฤษฎีการแพร่กระจาย (Trickle down) ทำให้ความทันสมัยทางเศรษฐกิจและสังคมเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและทั่วถึงกัน

1.2) กระบวนการพัฒนาตามแนวคิดของทฤษฎีภาวะทันสมัยความสำเร็จของ การพัฒนาตามทฤษฎีภาวะทันสมัยจะบรรลุตามจุดมุ่งหมายข้างต้น ได้นั้นจะต้องอาศัยกระบวนการ ที่เกิดจากบทบาทของสถาบันทางการเมือง สถาบันทางการบริหาร และสถาบันอื่นๆ ดังต่อไปนี้

1.2.1) รัฐบาลและหน่วยงานของรัฐจะเข้ามามีบทบาทในการกำหนด แผนพัฒนาซึ่งมีลักษณะเป็นการวางแผนจากส่วนกลาง (Top-down Planning) เพื่อจัดทำโครงการ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) อันได้แก่ การคมนาคม การพลังงาน การชลประทาน เป็นต้น

1.2.2) การจัดตั้งสถาบันต่างๆ ทั้งสถาบันทางการเมือง สถาบัน ทางด้าน สังคม และสถาบันทางด้านเศรษฐกิจ เพื่อทำหน้าที่ในการส่งเสริมและสนับสนุนเร่งรัดการ พัฒนา เช่น พรรคการเมือง กลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ

1.2.3) การขยายตัวของเมืองและบริการสาธารณะในเขตชุมชนเมือง ทั้งเมือง หลวง และเมืองหลัก

1.2.4) การให้บริการแก่สังคมชนบทในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การให้บริการ ทางด้าน การศึกษา ด้านสาธารณสุข ให้มากขึ้น

1.3) จุดเน้นของทฤษฎีภาวะทันสมัย สรุปได้ดังนี้ คือ

1.3.1) เน้นการสร้างความสำเร็จเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นสำคัญ โดยอาศัย อุตสาหกรรมเป็นตัวนำในการพัฒนา เช่น เน้นการพัฒนาอุตสาหกรรมเพื่อทดแทนการนำเข้า และ อุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก เป็นต้น

1.3.2) เน้นบทบาทของรัฐในการวางแผน จากส่วนกลาง (Top-down Planning) ทั้งนี้ เพื่อให้มีการตัดสินใจจากผู้มีอำนาจ หรือผู้บริหารอย่างรวดเร็ว และการพัฒนา เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลหรือผู้นำประเทศ

1.3.3) เน้นพัฒนาสังคมเมือง (Urbanization) โดยสร้างสังคมเมืองให้ทันสมัย อาทิเน้น โครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) เพื่อสนับสนุนการพัฒนาด้านอุตสาหกรรม โดย คาดหวังว่าถ้าพัฒนาสังคมเมืองให้เจริญก้าวหน้าแล้ว ผลของการพัฒนาจะแพร่กระจาย (Trickle Down) ไปสู่สังคมชนบทอย่างทั่วถึงกัน

1.3.4) เน้นการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย ทฤษฎีนี้ เน้นการพัฒนา อุตสาหกรรม ดังนั้นจึงต้องใช้เครื่องจักรกลที่ทันสมัยมาช่วยในการผลิต ผลที่ตามมาก็คือ การเป็น หนี้สินประเทศ ที่พัฒนาแล้ว เพราะประเทศที่ด้อยพัฒนามักไม่สามารถวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยี ขึ้นมาใช้ได้เอง นอกจากนั้นยังทำให้เกิดปัญหาการว่างงานในสังคมตามมาอีกด้วย

1.3.5) เน้นการใช้ทุนเข้มข้นจากภายนอกประเทศ คือ ประเทศที่เน้นพัฒนาอุตสาหกรรม ถ้าเป็นประเทศที่ร่ำรวยก็จะไม่เกิดผลกระทบมากนัก แต่สำหรับประเทศด้อยพัฒนาหรือประเทศกำลังพัฒนาซึ่งยากจน เมื่อเน้นพัฒนาอุตสาหกรรมและเร่งการเติบโตทางเศรษฐกิจจึงต้องก่อกำหนดนี้สาธารณะหรือกู้ยืมเงินทุนจากต่างประเทศ

1.3.6) ขอมรับการช่วยเหลือจากต่างประเทศ ทั้งในรูปการให้เปล่า การลงทุน การมีเงื่อนไขผูกพัน การช่วยเหลือทางวิชาการ ซึ่งบางครั้งทำให้ประเทศด้อยพัฒนา ทั้งหลายต้องพึ่งพาหรือกลายเป็นอาณานิคมทางเศรษฐกิจกับประเทศที่พัฒนาแล้วโดยไม่เจตนา

1.3.7) การวัดผลการพัฒนาตามทฤษฎีภาวะทันสมัย จะยึดรายได้ประชาชาติ และรายได้เฉลี่ยต่อหัวของประชากรเป็นหลัก

2) ทฤษฎีพึ่งพา (Dependency Theory) ในทศวรรษที่ 1960 ได้มีนักวิชาการ สายยุโรป เช่น Gunnar Myrdal, Daley Seer และ Pual Streeten ได้คัดค้านแนวความคิดทฤษฎีภาวะทันสมัย โดยเสนอว่าแนวความคิดดังกล่าวไม่สามารถใช้ให้เป็นประโยชน์ในประเทศโลกที่ 3 ได้นอกจากนั้นนักวิชาการสายลาตินอเมริกา อาทิ Frank, Cardoso และ Doossantos ได้เสนอว่า ทฤษฎีภาวะทันสมัยไม่สามารถนำไปใช้ในประเทศด้อยพัฒนาได้สำเร็จเพราะยังพัฒนาไป คนรวยยิ่งรวย แต่คนจนยิ่งจนลง หรือที่เรียกว่ารวยกระจุกแต่จนกระจายเขาจึงต่อต้านทฤษฎีภาวะทันสมัย และได้เสนอแนวคิดทฤษฎีพึ่งพาเอาไว้ดังนี้ คือ

2.1) เขามองว่าถ้าพัฒนาตามทฤษฎีภาวะทันสมัย ประเทศตะวันตกที่เจริญจะ เป็นศูนย์กลางทุกอย่าง ในขณะที่ประเทศด้อยพัฒนาจะเป็นบริวาร หรือต้องพึ่งพาภายนอกอยู่ตลอดเวลา

2.2) เขาเน้นว่าควรมีการปฏิรูปโครงสร้างทางเศรษฐกิจ และสังคมเสียใหม่ เพื่อที่จะนำไปสู่การกระจายผลของการพัฒนาอย่างเป็นธรรม

2.3) กระบวนการที่สามารถกระทำได้คือ การลดการพึ่งพาจากภายนอก และ การที่ประเทศพยายามเพิ่มขีดความสามารถในการพึ่งตนเองให้มากขึ้นแต่ทฤษฎีพึ่งพานี้ นักวิชาการมิได้เสนอแนวทางการพัฒนาที่ชัดเจน หรือเป็นรูปธรรมนัก จึงทำให้มีการปฏิเสธแนวทางการพัฒนาแบบดั้งเดิม และนำไปสู่แนวทางการพัฒนาทฤษฎีใหม่ที่เน้นการตอบสนองความจำเป็น พื้นฐานต่อไป

3) ทฤษฎีความจำเป็นพื้นฐาน (Basic Needs Theory) แนวความคิดของนักวิชาการกลุ่มองค์การกรรมกรระหว่างประเทศ (ILO = International Labor Organization) ได้เสนอกลยุทธ์ใน

การพัฒนาใหม่โดยคำนึงถึงความต้องการพื้นฐาน และความจำเป็นพื้นฐานของมนุษย์ และการมีส่วนร่วมอย่างจริงจังในการพัฒนา เหตุผลที่มาของทฤษฎีความจำเป็นพื้นฐานก็คือ

3.1) เป็นข้อเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาความล้มเหลวของทฤษฎีภาวะความทันสมัย

3.2) องค์การสหประชาชาติเรียกร้องให้ใช้แนวคิดเกี่ยวกับความจำเป็นพื้นฐานเป็นกลยุทธ์ในการพัฒนา

3.3) ตอบสนองต่อข้อเรียกร้องของนักทฤษฎีฟุ้งพาบางกลุ่ม

2.2.2 ความหมายของการพัฒนา

การพัฒนา สามารถนำมาใช้ได้กับการทุกกิจกรรม ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน การพัฒนาที่ดีนั้นคือการเน้นให้ทุกคนมีส่วนร่วม ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการสรุปความหมายของการพัฒนาไว้ดังนี้

อมรรัตน์ ชัยขรรค์เมือง (2547, น. 13) ได้ให้ความหมายของการพัฒนา หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มุ่งเน้นให้เกิดการแก้ปัญหาต่างๆ เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น โดยมีกำหนดทิศทางและเป้าหมายไว้อย่างชัดเจน รวมทั้งต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจของสมาชิกในสังคมนั้น

ปกรณีย์ ปรียากร (2544, น. 35) ได้สรุปว่า การพัฒนาเป็นแนวคิดเชิงปทัสฐาน และอาศัยการตัดสินใจคุณค่าที่แตกต่างกันออกไปสุดแล้วแต่ความคิดของคน ลักษณะของคนและลักษณะของระบบสังคม โดยมีจุดมุ่งหมายที่มุ่งสร้างความเจริญให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องในสังคมนั้นๆ หรือเป็นการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายวิธีการและเวลากำหนดไว้ล่วงหน้า

โฆมิต ปั้นเปี่ยมรัษฎ์ (2536 , น. 13-15) กล่าวว่า กระบวนการเพื่อเพิ่มความสามารถของคนส่วนใหญ่ ใน 3 ลักษณะ ดังนี้

1) การพัฒนา หมายถึง ความก้าวหน้า ซึ่งถ้าเป็นเรื่องเศรษฐกิจก็เรียกว่า ความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ ถ้าทางสังคมก็เป็นเรื่องของเรามีเหตุผล ตลอดจนระบบและกลไก ซึ่งเอื้ออำนวยให้สามารถใช้เหตุผลเป็นหลักในการตัดสินใจ และขจัดความขัดแย้งด้วยสันติวิธี

2) การพัฒนา หมายถึง ความมั่นคง ถ้าเป็นทางเศรษฐกิจก็หมายถึง เสถียรภาพ ทางเศรษฐกิจ คือ ไม่มีปัญหาเรื่องเงินเฟ้อ เงินฝืด ถ้าในทางสังคมความมั่นคงก็คือสังคม

มีความสุข สามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปได้โดยปราศจากความรุนแรง

3) การพัฒนา หมายถึง ความเป็นธรรม ประชาชนทุกคนในฐานะที่เป็นสมาชิกในสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วม และได้รับผลตอบแทนจากการมีส่วนร่วมในการพัฒนาตามสมควร

สรุปได้ว่า การพัฒนา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงทั้งด้านปริมาณและคุณภาพที่ทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น โดยต้องได้รับความร่วมมือร่วมใจจากบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเพื่อให้การพัฒนานั้นไปสู่ความสำเร็จในเรื่องนั้นๆ

2.2.3 การพัฒนาท้องถิ่น

การพัฒนาท้องถิ่น คือ การพัฒนาสังคมในท้องถิ่นที่ทำให้เกิดมีการพัฒนาของประชาชนในท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมและการพัฒนาชุมชนหรือท้องถิ่นนั้นให้เจริญขึ้นตามวิวัฒนาการของโลกปัจจุบัน และได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายไว้

พัทธา สายหู (2544 ,น. 208) ให้ความหมายว่า การพัฒนาสังคมครอบคลุม การให้บริการสังคมสวัสดิการและสังคมสงเคราะห์ การสร้างคุณลักษณะของบุคคลให้สอดคล้องกับระเบียบประเพณีของสังคม การปรับปรุงระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคมให้อำนวยประโยชน์เพิ่มแก่คนจำนวนมากในด้านสิทธิเสรีภาพและความเสมอภาค เป็นต้น

ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์ (2543, น. 263-264) ให้ความหมายว่า เป็นการพัฒนา 4 ด้าน คือ การพัฒนามนุษย์ การตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐาน การมีส่วนร่วม และการพึ่งตนเอง

องค์การบริหารวิเทศกิจ (ICA) ของสหรัฐอเมริกาหรือ AID (2540 อ้างถึงใน วิษณุ หยกจินดา, 2557, น.35) ได้ให้คำนิยามว่า การพัฒนาชุมชน เป็นกรรมวิธี (Process) แห่งการกระทำทางสังคม ซึ่งราษฎรในชุมชนนั้นๆ ร่วมกันจัดวางแผน และลงมือปฏิบัติการตามแผนเอง แผนดังกล่าวจะ กำหนดว่ากลุ่มของตน และแต่ละบุคคลมีความต้องการอย่างไรและมีปัญหาาร่วมกันอะไรบ้าง แล้วจัดทำแผนการของกลุ่ม และของแต่ละกลุ่ม เพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ต้องการ และสามารถแก้ปัญหา เหล่านั้น โดยพยายามใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนนั้นให้มากที่สุดและถ้าจำเป็นอาจจะขอความช่วยเหลือทั้งด้านบริการและวัสดุจากองค์การรัฐบาล และที่มีใช้ของรัฐบาลได้

จากความหมายการพัฒนา ทำให้สรุปได้ว่า การพัฒนาสังคมที่สมบูรณ์ อาจจะต้องใช้เวลา ความเข้าใจ ความต้องการของคนในสังคม และขึ้นอยู่กับความต้องการและความสามารถของ

ผู้บริหารการปกครองสังคมนั้นจะทำได้มากน้อยเพียงใด การพัฒนาสังคมนั้นเป็นการพัฒนาไปตามความต้องการของสมาชิกในสังคม จำเป็นต้องอาศัยบทบาทผู้ปกครองเข้ามาเกี่ยวข้อง โดยให้สิทธิประชาชนมีส่วนร่วม คือให้ประชาชนมีบทบาทในการกำหนดตัดสินใจ นโยบายและแผนงาน

2.2.4 ประเภทของแผนพัฒนาท้องถิ่น

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำและประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 กำหนดประเภทของแผนพัฒนาท้องถิ่นไว้ 2 ประเภท สรุปได้ดังนี้ (ฐิติอลินา ใจเพชร, 2558, น. 38-39)

แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา หมายถึง ยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแสดงถึงวิสัยทัศน์ พันธกิจและจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในอนาคต โดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาจังหวัด และแผนพัฒนาอำเภอ

แผนพัฒนาสามปี หมายถึง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนารัฐบาลอันมีลักษณะเป็นการกำหนดรายละเอียดแผนงาน โครงการพัฒนาที่จัดทำขึ้นสำหรับปีงบประมาณแต่ละปี ซึ่งมีความต่อเนื่องและเป็นแผนก้าวหน้า ครอมคลุมระยะเวลาสามปี โดยมีการทบทวนเพื่อปรับปรุงเป็นประจำทุกปีซึ่งการ จัดทำแผนพัฒนาสามปี จะมีความเชื่อมโยงกับการจัดทำงบประมาณประจำปีอย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากการจัดทำงบประมาณในระบบมุ่งเน้นผลงาน สำหรับแผนปฏิบัติการ ที่ กำหนดไว้ในระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำและประสานแผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ.2546 นั้น มิใช่การจัดทำแผนพัฒนา แต่เป็นเอกสารที่รวบรวมแผนงาน โครงการ กิจกรรมที่ ดำเนินการจริงทั้งหมดในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละปีงบประมาณเพื่อให้ทราบ กิจกรรมการพัฒนาในพื้นที่ที่ดำเนินการ

2.3 การปกครองส่วนท้องถิ่น

2.3.1 การปกครองท้องถิ่นในรูปแบบของการปกครองตนเอง (Local Self Government)
ผู้วิจัยได้สรุปความหมายไว้ดังนี้

อุทัย หิรัญโต (2523, น.3) ให้คำนิยามว่า การปกครองท้องถิ่น คือการปกครองที่รัฐบาลมอบอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่น ในท้องถิ่นหนึ่ง จัดการปกครองและดำเนินกิจการบางอย่างโดยดำเนินการ เพื่อผลประโยชน์ของท้องถิ่น การบริหารงานของท้องถิ่น ที่มีองค์การมีเจ้าหน้าที่ซึ่งประชาชนเลือกตั้งขึ้นมาทั้งหมด หรือบางส่วน ทั้งนี้มีความเป็นอิสระในการบริหารงาน แต่รัฐบาลต้องควบคุมด้วยวิธีต่างๆ ตามความเหมาะสมจะปราศจากการควบคุมของรัฐหาได้ไม่ เพราะการปกครองท้องถิ่นเป็นสิ่งที่รัฐทำให้เกิดขึ้น

วรพิทย์ มีมาก (2545, น. 6) กล่าวว่า หน่วยการปกครองท้องถิ่นต้องประกอบด้วย ลักษณะสำคัญ 4 ประการ ดังนี้

- 1) ต้องเป็นนิติบุคคลเอกเทศแยกจากส่วนกลางมีขอบเขตการปกครองแน่นอนมีคณะผู้บริหารมาจากการเลือกตั้ง
- 2) มีอิสระในด้านการคลัง งบประมาณในการจัดเก็บภาษีและหารายได้
- 3) มีอิสระในการกำหนดนโยบายและการบริหารงานของตนเอง
- 4) อยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐบาลกลางน้อยมาก

ประทาน คงฤทธิศึกษากร (2543, น.19) ได้ให้คำนิยามไว้ว่า การปกครองท้องถิ่น เป็นระบบการปกครองที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระจายอำนาจทางการปกครองของรัฐ และโดย สมัยนี้จะเกิดองค์กร ทำหน้าที่ปกครองท้องถิ่น โดยคนในท้องถิ่นนั้นๆ องค์กรนี้จัดตั้งและถูก ควบคุม โดยรัฐบาล แต่มีอำนาจในการกำหนดนโยบายและควบคุมให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตาม นโยบายของตนเอง

จากความหมายของการปกครองส่วนท้องถิ่น จะเห็นได้ว่า การปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการกระจายอำนาจเพื่อให้บริหารงานรัฐได้อย่างทั่วถึง แต่อย่างไรก็ดี รัฐบาลยังควบคุมอยู่เหนือสิ่งอื่นใด

2.3.2 หลักการปกครองท้องถิ่น ผู้วิจัยได้ทำการสรุปไว้ดังนี้ (สิทธิธรรณัท วารุณสหรัชภณ, 2559 , น. 9-11)

ประหยัด หงส์ทองคำ ได้อธิบายถึงหลักการการปกครองท้องถิ่น มีสาระสำคัญ 4 ประการ ดังนี้

- 1) การปกครองท้องถิ่นนั้น หมายถึง การปกครองของชุมชนหนึ่ง ซึ่งชุมชนเหล่านั้นอาจมีลักษณะแตกต่างกันในด้านความเจริญ จำนวนประชากร หรือขนาดของพื้นที่

2) การปกครองชุมชนที่ เรียกว่า เป็นการปกครองท้องถิ่นนั้น องค์การปกครองท้องถิ่นนั้นจะต้องมีอำนาจอิสระ (Autonomy) ในการปฏิบัติหน้าที่ตามความเหมาะสม หมายความว่าอำนาจขององค์การปกครองท้องถิ่นจะต้องมีขอบเขตที่เหมาะสม เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรอย่างแท้จริง

3) องค์การปกครองท้องถิ่น จะต้องมียุทธศาสตร์ตามกฎหมาย (Legal Rights) ที่จะดำเนินการปกครองตนเอง สิทธิตามกฎหมายนี้อาจจะแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท ด้วยกัน คือ องค์การปกครองท้องถิ่นมีสิทธิที่จะตรากฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับต่างๆ ขององค์กร ปกครองท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่และ เพื่อใช้บังคับประชาชนในท้องถิ่นนั้น เช่น ข้อบัญญัติจังหวัด เทศบัญญัติ ข้อบังคับสุขาภิบาล เป็นต้น และสิทธิในการกำหนดงบประมาณ เพื่อบริหารกิจการอันเป็นหน้าที่ขององค์การปกครองท้องถิ่นนั้นๆ

4) องค์การที่จำเป็นในการปกครองตนเอง (Necessary Organization) องค์การที่จำเป็นในการปกครอง โดยทั่วไปแล้วแบ่งออกเป็น 2 ฝ่าย ด้วยกันคือองค์การฝ่ายบริหารและองค์การฝ่ายนิติบัญญัติ

5) ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในกิจกรรมของการปกครองตนเองของประชาชนเป็นหัวใจที่สำคัญประการหนึ่ง ซึ่งเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปท้องถิ่นของประชาชนอาจทำได้ หลายแบบหลายระดับ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสนใจ ความสามารถ ความเสถียรของประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ

กรอบแนวคิดแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์การปกครองท้องถิ่นนั้น ได้ยึดหลักการสำคัญ 3 ด้าน คือ

1) ด้านความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายและบริหารจัดการ คือ มีอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครอง บริหารจัดการ การบริหารงานบุคคล และการเงินการคลังของตนเอง

2) ด้านการบริหารราชการแผ่นดินและการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น คือให้ องค์การปกครองท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการของตนเองได้มากขึ้น โดยปรับบทบาทและภารกิจของราชการบริหารส่วนกลางและราชการบริหารส่วนภูมิภาคและเพิ่มบทบาทให้ส่วนท้องถิ่นเข้ามาดำเนินการแทน

3) ด้านประสิทธิภาพของการบริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น คือ ให้ ประชาชนได้รับบริการสาธารณะที่ดีขึ้นหรือ ไม่ต่ำกว่าเดิมมีคุณภาพมาตรฐาน การจัดการบริหาร องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีความโปร่งใส มีประสิทธิภาพ และรับผิดชอบต่อ ผู้ใช้บริการให้มากขึ้น

รวมทั้งส่งเสริมประชาชนภาคประชาชนและชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ร่วมดำเนินงาน และติดตามตรวจสอบ

เป้าหมายของแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่น มีทั้งสิ้น 5 ประการคือ

1) ให้มีการถ่ายโอนภารกิจในการจัดบริการสาธารณะของรัฐ ให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่น โดยกำหนดขอบเขตความรับผิดชอบในการบริการสาธารณะของรัฐและองค์กรปกครองท้องถิ่นและระหว่างองค์กรปกครองท้องถิ่นด้วยกันเองให้ชัดเจน โดยให้ดำเนินการภายใน 4-10 ปี ขึ้นอยู่กับความพร้อมของแต่ละองค์กรปกครองท้องถิ่น

2) กำหนดการจัดสรรภาษีและอากร เงินอุดหนุนและรายได้ให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่นเพื่อให้สอดคล้องกับการดำเนินการตามอำนาจและหน้าที่อย่างเหมาะสม โดยให้ องค์กรปกครองท้องถิ่นมีรายได้เพิ่มขึ้น คิดเป็นสัดส่วนต่อรายได้รัฐบาลในปี พ.ศ.2544 ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 20 และให้องค์กรปกครองท้องถิ่นมีรายได้เพิ่มขึ้น คิดเป็นสัดส่วนต่อรายได้รัฐบาลภายในไม่เกินปี พ.ศ.2549 ไม่น้อยกว่าร้อยละ 35 โดยเพิ่มสัดส่วนตามระยะเวลาที่เหมาะสม

3) การจัดตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดบริการสาธารณะในเขตองค์กรปกครองท้องถิ่น ให้รัฐจัดสรรเงินอุดหนุนให้เป็นไปตามความจำเป็นและความต้องการขององค์กรปกครองท้องถิ่น

4) จัดระบบการถ่ายโอนบุคลากรจากหน่วยงานของรัฐ เพื่อให้สอดคล้องกับภารกิจถ่ายโอนภารกิจ

5) ปรับปรุงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับการถ่ายโอนอำนาจ และหน้าที่

การปกครองส่วนท้องถิ่นถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการปกครองของชาติ ด้วยความใกล้ชิดกับประชาชน เรียกได้ว่าเป็นการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม และกระจายความทันสมัย และดูแลประชาชนในระดับท้องถิ่นให้มีความกินดีอยู่ดี และสามารถดูแลพึ่งพาตัวเองได้

2.4 ข้อมูลองค์การ

2.4.1 ข้อมูลทั่วไป

เทศบาลตำบลหลักหก ตั้งอยู่ที่อาคารเลขที่ 99/1 หมู่ที่ 3 ตำบลหลักหก อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี ได้รับการเปลี่ยนแปลงฐานะจากองค์การบริหารส่วนตำบลหลักหกเป็นเทศบาลตำบลหลักหก เมื่อวันที่ 24 สิงหาคม พ.ศ. 2550 ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นเทศบาลตำบล ตั้งอยู่ห่างจากอำเภอเมืองปทุมธานีเป็นระยะทางประมาณ 14 กิโลเมตร มีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ 11.7 ตารางกิโลเมตร (เทศบาลหลักหก, 2562)

2.4.2 ประชากร

มีประชากรทั้งสิ้นจำนวน 19,215 คน ชาย 9,053 คน คิดเป็นร้อยละ 47.11 หญิง 10,162 คน คิดเป็นร้อยละ 52.89 จำนวนครัวเรือน 9,416 ครัวเรือน ความหนาแน่นเฉลี่ย 1,642 คน/ตารางกิโลเมตร

2.4.3 อาณาเขต

ทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลบางพูน อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี
 ทิศใต้ ติดต่อกับ แขวงสีกัน เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร
 ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ตำบลประชาธิปัตย์ อำเภอธัญบุรี, ตำบลคูคต อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี
 ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ตำบลบ้านใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

รูปที่ 2.2 อาณาเขตของเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี
ที่มา : กรมการปกครอง ,2556

2.4.4 หมู่บ้านในตำบลเทศบาลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี ประกอบด้วย 7 หมู่บ้าน ดังนี้

หมู่ที่	หมู่บ้าน	จำนวนประชากร			จำนวน ครัวเรือน
		ชาย	หญิง	รวม	
1	บ้านคลองคูกลาง	2,559	2,988	5,547	2,647
2	บ้านคลองกวางตั้ง	917	1,094	2,011	835
3	บ้านคลองเปรมประชากร	999	1,138	2,137	762
4	บ้านประยูรศักดิ์	698	701	1,399	491
5	บ้านคลองรังสิต	1,126	1,213	2,339	1,200
6	บ้านคลองสิบสอง	809	799	1,608	464
7	บ้านคลองเปรม	1,945	2,229	4,174	3,017
รวม		9,053	10,162	19,215	9,416

รูปที่ 2.3 หมู่บ้านในตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี
ที่มา : กรมการปกครอง ,2556

2.4.5 ข้อมูลสภาพสังคม

ด้านสภาพสังคม พื้นเพเป็นชาวจีนอพยพมาอาศัยอยู่เป็นกลุ่ม โดยใช้บริเวณพื้นที่นี้ทำอาชีพสวนผัก ใกล้เคียงบริเวณรถไฟ เป็นหลักกิโลที่ 6 ชาวบ้านจึงใช้ชื่อเป็นตำบลหลักหก เรียกกันเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน ประมาณ 200 กว่าปี จนในปัจจุบันสวนก็ยังทำสวนผักอยู่ แต่ก็มีบางส่วนที่วิถีชีวิตเปลี่ยนไปเป็นแบบสังคมเมือง มีการใช้ชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของในหลวง มีศาสนาเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวบ้านในชุมชน (เทศบาลหลักหก, 2562)

ด้านสาธารณสุข มีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จำนวน 2 แห่ง ได้แก่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหลักหก 1 (วัดรังสิต) และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหลักหก 2 (วัดนาวง)

สถาบันและองค์กรทางศาสนา ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ เทศบาลตำบลหลักหกมีวัดอยู่ในเขตเทศบาลจำนวน 2 แห่ง คือ วัดรังสิต และวัดนาวง และมีศาลเจ้าจำนวน 3 แห่ง คือ ศาลเจ้าสมบุญ ศาลเจ้าโจวซือ และศาลเจ้าไ้จ้อ

การศึกษาในชุมชน ประชาชนส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา มีสถานศึกษาในเทศบาลตำบลหลักหก ดังนี้

- 1) โรงเรียนรัฐบาล จำนวน 3 แห่ง คือ โรงเรียนวัดรังสิต โรงเรียนวัดนาวง และโรงเรียนสุกษณะ
- 2) โรงเรียนเอกชน จำนวน 4 แห่ง คือ โรงเรียนบ้านพลอย โรงเรียนอนุบาลเมืองเอก โรงเรียนเซนต์โยเซฟเมืองเอก และโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรังสิต
- 3) มหาวิทยาลัย จำนวน 1 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยรังสิต

2.4.6 วิสัยทัศน์

เทศบาลตำบลหลักหกเป็นองค์กรที่มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ทันสมัย ให้บริการอย่างมีคุณภาพ อนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อความอยู่ดีมีสุขของประชาชน (เทศบาลหลักหก, 2562)

2.4.7 ยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่น

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน

แนวทางการพัฒนา ก่อสร้าง ปรับปรุง บำรุงรักษา ถนน ซอย ทางเดินเท้า สะพาน และท่อระบายน้ำ พัฒนาด้านสาธารณูปโภค ไฟฟ้า ประปา การสื่อสาร พัฒนาระบบการจราจร การก่อสร้างอาคาร ลานเอนกประสงค์ และสิ่งก่อสร้างอื่นๆ (เทศบาลหลักหก, 2562)

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิต

แนวทางการพัฒนา การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพให้ประชาชน ส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมในชุมชน และกลุ่มต่างๆ เพื่อสร้างความเข้มแข็ง การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด การจัดสวัสดิการสังคมและการให้การสงเคราะห์ ส่งเสริมการกีฬาและนันทนาการ การป้องกันบรรเทาสาธารณภัย และรักษาความสงบเรียบร้อย

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาภายในท้องถิ่น

แนวทางการพัฒนา สนับสนุนวัสดุ ครุภัณฑ์ ที่ดินและสิ่งก่อสร้างในการจัดเรียนการสอน ส่งเสริมสนับสนุนการศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และการจัดกิจกรรมในวันสำคัญต่างๆ

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ

แนวทางการพัฒนา สนับสนุนการดำเนินงานของอาสาสมัครสาธารณสุขในพื้นที่ พัฒนาการให้บริการด้านสาธารณสุขและอนามัย เสริมสร้างสุขภาพที่ดีให้กับประชาชน ส่งเสริมความปลอดภัยด้านอาหารและการสุขาภิบาล

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนาการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

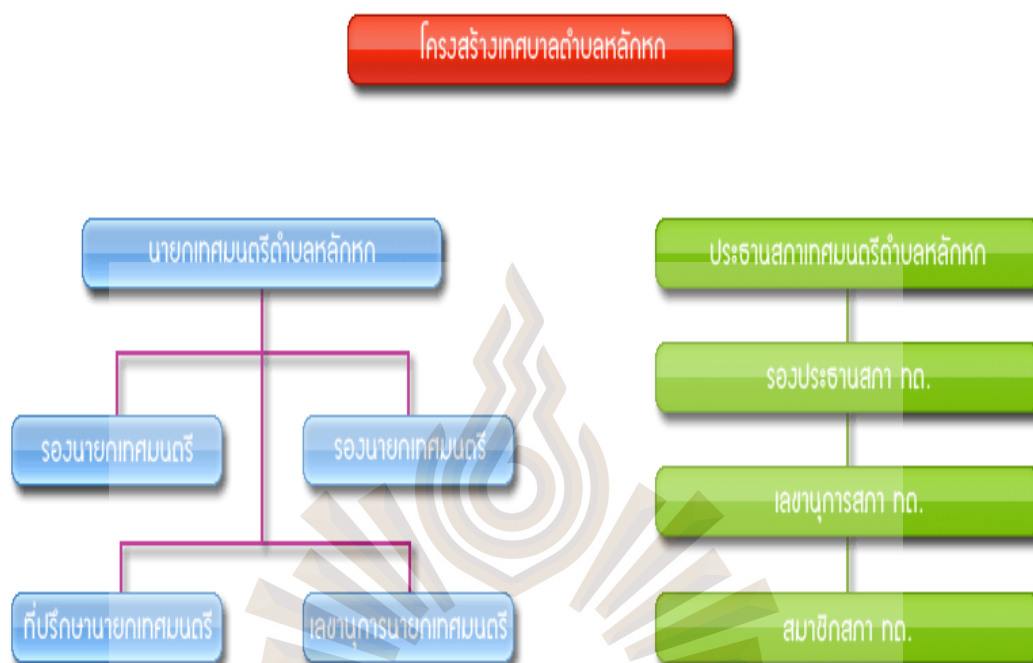
แนวทางการพัฒนา การรักษาสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ การจัดการขยะมูลฝอย และ สิ่งปฏิกูลตามหลักสุขาภิบาล การจัดการด้านระบบบำบัดน้ำเสีย

ยุทธศาสตร์ที่ 6 ด้านการเมือง การบริหาร การพัฒนาบุคลากรและการบริหารจัดการที่ดี

แนวทางการพัฒนา ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน พัฒนาบุคลากรให้มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน พัฒนาปรับปรุงสถานที่ อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ในการปฏิบัติงาน การจัดเก็บข้อมูลเพื่อการพัฒนา และการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร

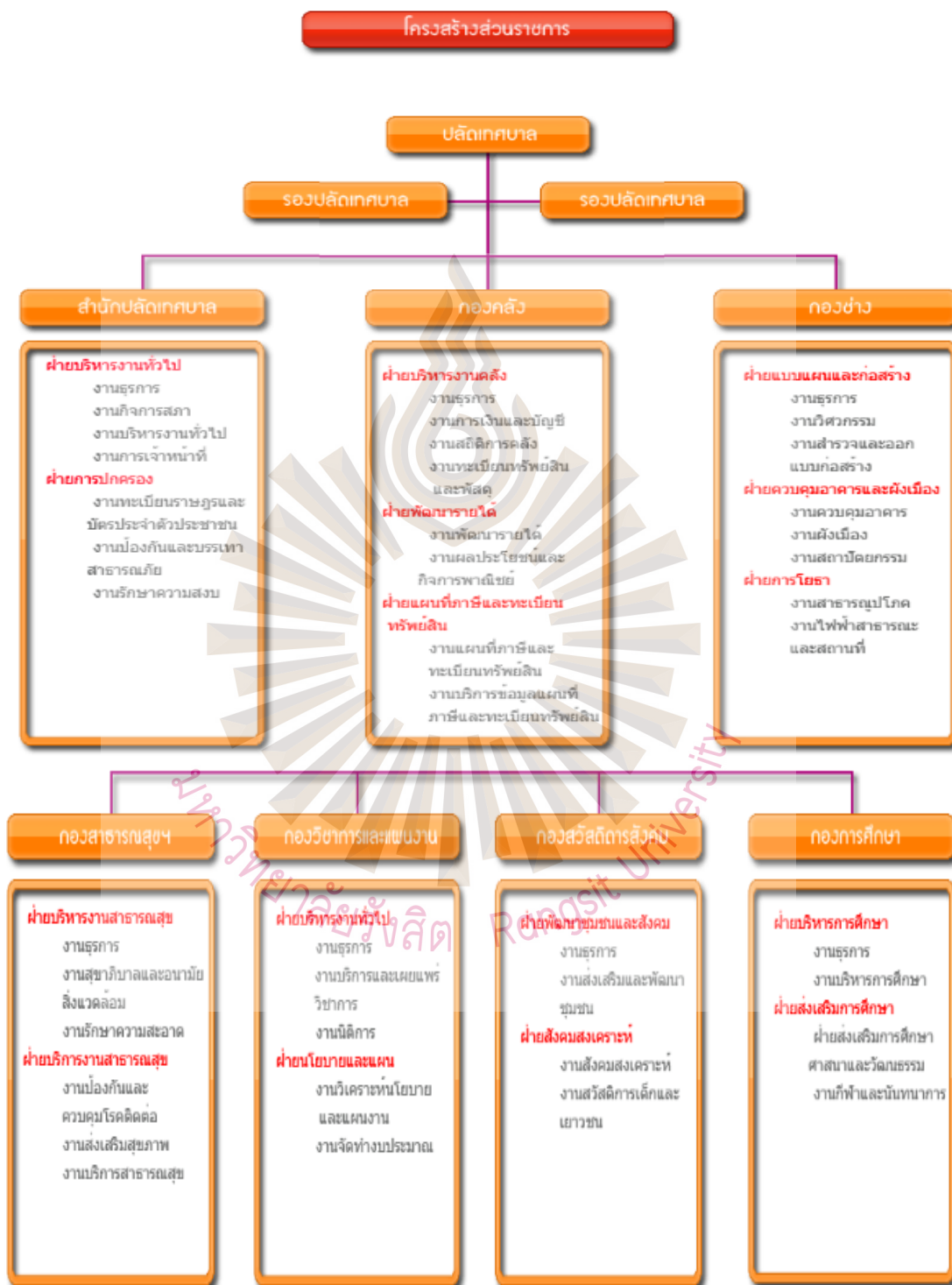

2.4.8 โครงสร้างเทศบาลตำบลหลักหก

รูปที่ 2.4 โครงสร้างเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี
ที่มา : เทศบาลตำบลหลักหก,2562

2.4.9 โครงสร้างส่วนราชการ

รูปที่ 2.5 โครงสร้างส่วนราชการตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี
ที่มา : เทศบาลตำบลหลักหก ,2562

2.4.10 บทบาทหน้าที่

สำนักปลัดเทศบาล มีหน้าที่เกี่ยวกับราชการทั่วไปของเทศบาลตำบลหลักหก ที่ไม่ได้กำหนดไว้ว่าเป็นหน้าที่ของส่วนราชการใด หรืองานอื่นที่ได้รับมอบหมาย ประกอบด้วย งานธุรการ งานกิจการสภา งานบริหารงานทั่วไป งานการเจ้าหน้าที่ งานทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชน งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย งานรักษาความสงบ (เทศบาลหลักหก, 2562)

กองคลัง มีหน้าที่ควบคุมและรับผิดชอบการเงินการบัญชี การพัสดุและทรัพย์สิน การงบประมาณ งานผลประโยชน์และงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือตามที่ได้รับมอบหมายประกอบด้วย งานธุรการ งานการเงินและบัญชี งานสถิติการคลัง งานทะเบียนทรัพย์สินและพัสดุ งานพัฒนารายได้ งานผลประโยชน์และกิจการพาณิชย์ งานแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สิน งานบริการข้อมูล แผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สิน

กองช่าง มีหน้าที่ควบคุมและรับผิดชอบงานก่อสร้าง การออกแบบควบคุมอาคารและสาธารณูปโภคต่างๆ รวมถึงงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องหรือตามที่ได้รับมอบหมาย ประกอบด้วย งานธุรการ งานวิศวกรรม งานสำรวจและออกแบบก่อสร้าง งานควบคุมอาคาร งานผังเมือง งานสถาปัตยกรรม งานสาธารณูปโภค งานไฟฟ้าสาธารณะและสถานที่

กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม มีหน้าที่ควบคุมและรับผิดชอบด้านการรักษาความสะอาดของชุมชน ด้านอนามัย สิ่งแวดล้อม การส่งเสริมสุขภาพและสาธารณสุข งานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย ประกอบด้วย งานธุรการ งานสุขาภิบาลและอนามัยสิ่งแวดล้อม งานรักษาความสะอาด งานป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ งานส่งเสริมสุขภาพ งานบริการสาธารณสุข

กองวิชาการและแผนงาน มีหน้าที่รับผิดชอบด้านงานนโยบายและแผน การจัดทำงบประมาณ การนิติการ และงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย ประกอบด้วย งานธุรการ งานบริการและเผยแพร่วิชาการ งานนิติการ งานวิเคราะห์นโยบายและแผนงาน งานจัดทำงบประมาณ

กองสวัสดิการสังคม มีหน้าที่รับผิดชอบด้านการส่งเสริมการพัฒนาชุมชน ด้านการสังคมสงเคราะห์ ผู้สูงอายุ ผู้พิการ และงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย ประกอบด้วย งานธุรการ งานส่งเสริมและพัฒนาชุมชน งานสังคมสงเคราะห์ งานสวัสดิการเด็กและเยาวชน

กองการศึกษา มีหน้าที่ควบคุมและรับผิดชอบด้านการบริหาร การส่งเสริม และช่วยเหลือด้านการศึกษา รวมทั้งส่งเสริมการศาสนาและวัฒนธรรม ประกอบด้วย งานธุรการ งานบริหารการศึกษา ฝ่ายส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม งานกีฬาและนันทนาการ

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นิพิฐพนธ์ ลิ้มณตชัย (2561) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของภาครัฐและประชาชน ในการแก้ไขปัญหาการเกิดไฟป่าและหมอกควัน ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า สาเหตุหลักของการเกิดไฟป่ามีทั้งหมด 3 ประเภท 1.) การเผาในพื้นที่ป่า 2.) การเผาในพื้นที่ทางการเกษตร 3.) การเผาในพื้นที่ชุมชน ซึ่งส่งผลให้เกิดปัญหาหมอกควันตามมาภายหลัง ภาวะหมอกควันที่เกิดขึ้นส่งผลทั้งในด้านสุขภาพ ด้านเศรษฐกิจ และด้านคมนาคม สำหรับกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน พบว่า ในปัจจุบันภาครัฐรัฐได้เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนมากขึ้น โดยให้ประชาชนร่วมแสดงความคิดเห็นตามวาระโอกาสต่างๆ เช่น เทศบาลตำบลสุเทพ มีกลองรับฟังความคิดเห็น หรือเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นระหว่างการประชุม ซึ่งทางเจ้าหน้าที่ภาครัฐจะนำข้อคิดเห็นที่ได้รับมาพิจารณาหาสิ่งที่เหมาะสมกับการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น รวมถึงวิธีป้องกันแต่ทั้งนี้ยังต้องคำนึงถึงบุคลากร และงบประมาณให้สอดคล้องกับปัญหา

สิทธิธรรนัชท์ วารุณสหรัชภณ (2559) ได้ทำการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชน ต่อการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลตลาดจินดา อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ อยู่ในระดับปานกลางส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติดำเนินงาน และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลอยู่ในระดับน้อย นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างมีข้อเสนอแนะว่า ประชาชนต้องการเสนอแนะการทำงานของอบต. และร้องทุกข์เรื่องราวต่างๆ ได้หลากหลายช่องทาง ในขณะเดียวกันต้องการให้ อบต. ชี้แจงผลการร้องทุกข์ ชี้แจงการใช้งบประมาณผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ของ อบต. ให้มากขึ้น และประชาชน ต้องการให้ อบต. เป็นผู้นำที่ประสานงานกลุ่มประชาชน เพื่อเข้าร่วมกิจกรรม สามารถแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อใช้เป็นแนวทางวางแผนพัฒนา อบต. เพื่อประโยชน์

ด้านความเป็นอยู่และ คุณภาพชีวิตของประชาชน ควรเปิดโอกาสเข้าร่วมควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนา อบต. และการบริหารให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยใช้จ่ายงบประมาณอย่างคุ้มค่าและสำหรับการพัฒนาท้องถิ่นให้มากที่สุด

ฐิตอลีนา ใจเพียร (2558) ได้ทำการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเหมืองง่า อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน : ภายใต้กระบวนการ จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ผลการศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลเหมืองง่า โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านจะพบว่ามีค่าเฉลี่ยโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมในขั้นรับฟังความคิดเห็นด้านการมีส่วนร่วมในขั้นให้ข้อมูลข่าวสาร ด้านการมีส่วนร่วมในขั้นเสริมอำนาจ ตามลำดับ กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลเหมืองง่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านจะพบว่ามีค่าเฉลี่ยโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านขั้นตอนการติดตามและประเมินผล แผนด้านขั้นตอนการนำแผนไปปฏิบัติ ด้านขั้นตอนการจัดทำแผน ตามลำดับ สำหรับข้อเสนอแนะ ควรมีการสร้าง กลไกหรือช่องทางให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นมากกว่าการทำเวทีประชาคม เจ้าหน้าที่ควรประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินการตามแผนให้ประชาชนทราบความก้าวหน้าโดยตลอด ควรจัดตั้งบอร์ดประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารในแต่ละชุมชน ควรจัดให้มีการฝึกอบรมให้ความรู้แก่ประชาชน ด้านระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับองค์กรส่วนท้องถิ่นอย่างสม่ำเสมอ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจในแผนการดำเนินงาน การติดตามการตรวจสอบผลการดำเนินงาน การใช้งบประมาณ การประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาเทศบาลมากขึ้น ต้องออกเอกสารชี้แจงเหตุผลโดยละเอียดถึงสาเหตุที่แผนพัฒนาซึ่งประชาชนเสนอไปแล้วไม่ได้รับการบรรจุเป็นแผน ควรให้ความสำคัญในการบูรณาการแผนของชุมชนที่สามารถเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาท้องถิ่นและแผนพัฒนาในระดับต่างๆ ได้อย่างแท้จริงเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาท้องถิ่นร่วมกันทั้งภาครัฐภาคเอกชน และภาคประชาชน

พรณิษฐ์ นิติโรจน์ (2557) ได้ทำการศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของกรุงเทพมหานคร: ผลที่ได้จากการศึกษาโดยรวมพบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในขั้นตอนการวางแผน และการประเมินผลการดำเนินงานตามชุมชนพึ่งตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้น ไม่เกิดขึ้นเนื่องจากเป็นแผนที่ได้รับการกำหนดมาแล้วจากกรุงเทพมหานคร โดยการจัดทำโครงการโดยสำนักพัฒนาสังคม กรุงเทพมหานคร และส่งมาให้สำนักงานเขตทั้ง 50 เขตดำเนินการตามแผน ซึ่งถือว่าเป็นการกำหนดคนโยบาย หรือ โครงการ โดยภาครัฐ เป็นแบบบนลงล่าง (Top-Down Policy Formulation) และการประเมินก็เป็นการประเมินด้านเดียวเช่นกัน แต่การมี

ส่วนร่วมของประชาชนในขั้นตอนการปฏิบัติหรือดำเนินการตามแผนชุมชนพึ่งตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้น ตั้งแต่ขั้นตอนการคัดเลือกแกนนำชุมชน และอบรมวิทยากรกระบวนการ ขั้นตอนการจัดเวทีเรียนรู้ และสร้างความเข้าใจ ขั้นตอนการสำรวจข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล ขั้นตอนการร่างแผนชุมชนพึ่งตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ขั้นตอนการจัดเวทีประชาพิจารณ์ จนถึงขั้นตอนนำเสนอแผนชุมชนพึ่งตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่อสำนักงานเขต นั้น จะพบว่ามีปัญหาอุปสรรคมากมายทั้งทางด้านของภาครัฐคือ ฝ่ายพัฒนาชุมชนเอง หรือภาคประชาชนเอง เกิดขึ้นมากมาย เช่น การอบรมคณะทำงานจัดทำแผนชุมชนพึ่งตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงยังไม่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการสร้างความรู้ความเข้าใจอย่างเพียงพอในการสร้างวิทยากรกระบวนการได้ และขั้นตอนที่จะทำให้ผู้เข้ารับการอบรมวิทยากรกระบวนการเกิดความรู้ความเข้าใจยังไม่มีประสิทธิภาพพอเพียงที่จะดำเนินการในขั้นตอนต่อไป ศึกษาเฉพาะกรณีการจัดทำแผนชุมชนพึ่งตนเองเขตวังทองหลาง

ประเดิม แพทย์รังษี (2556) ได้ทำการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษากรณี เทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี จากผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม ได้แก่ ประโยชน์จากการเข้าร่วม อิทธิพลของผู้นำความผูกพันต่อท้องถิ่นและความเข้มแข็งของเครือข่าย และเมื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมกับตัวแปรพื้นฐานจะพบว่า มีตัวแปรที่สามารถจำแนกความแตกต่างของการมีส่วนร่วมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ตัวแปรอายุ จำนวนปี ที่อยู่อาศัย เท่านั้น

2.6 กรอบแนวความคิด

จากการศึกษาทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำให้ผู้วิจัยสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางการสร้างกรอบการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี โดยอาศัยกรอบแนวความคิดของ อาร์สไตน์ (Arnstein, Sherry R.1969, p.216-224) และอาศัยกรอบแนวความคิดของ โคเฮน และฮัพฮอฟฟ์ (Cohen and Uphoff, 1979,6 อ้างถึงในประเดิม แพทย์รังษี, 2556,น 11)

ตัวแปรต้น (X)

- เพศ
- อายุ
- ระดับการศึกษา
- สถานภาพครอบครัว
- อาชีพ
- รายได้/เฉลี่ยต่อเดือน

กระบวนการมีส่วนร่วม

- ขั้นสร้างความร่วมมือ
- ขั้นอำนาจการเป็นตัวแทน
- ขั้นการควบคุมโดยประชาชน

ตัวแปรตาม (Y)

รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน

- ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
- ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ
- ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

รูปที่ 2.6 กรอบแนวคิด

ที่มา: ผู้วิจัย

บทสรุป

จากการศึกษาแนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยสามารถนำมาประกอบการศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี” โดย (1) ทฤษฎีและแนวคิดเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งแบ่งออกเป็น) ขั้นสร้างความร่วมมือ (Partnership) ขั้นอำนาจการเป็นตัวแทน (Delegated Power) ขั้นการควบคุมโดยประชาชน (Citizen Control) (2) ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวกับการพัฒนา ซึ่งเป็นการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนหรือท้องถิ่น (3) การปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการกระจายอำนาจจากส่วนกลาง (4) ข้อมูลเทศบาลตำบลหลักหก (5) ทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาเป็นแนวทางประกอบการศึกษาในครั้งนี้ด้วย

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์สำคัญด้วยกันสามประการคือ ประการแรก เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ประการที่สอง เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น และประการที่สาม เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ปัญหาที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี มีรายละเอียดเนื้อหาสำคัญของระเบียบวิธีวิจัยเป็นหัวข้อดังนี้

- 3.1 ประชากร
- 3.2 กลุ่มตัวอย่าง
- 3.3 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือวิจัย
- 3.4 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย
- 3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.6 การวิเคราะห์ผล
- 3.7 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

3.1 ประชากร (Population)

ประชาชนที่มีสิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้งเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอหลักหก จังหวัดปทุมธานี ประกอบด้วยหมู่บ้านจำนวน 7 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านคลองคูกลาง บ้านคลองกวางสูง บ้านคลองเปรมประชากร บ้านประยูรศักดิ์ บ้านคลองรังสิต บ้านคลองสิบสอง และบ้านคลองเปรม จำนวนประชากรทั้งสิ้น 19,215 คน (กรมการปกครอง ,2562)

3.2 กลุ่มตัวอย่าง (Sample)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยจะใช้กลุ่มตัวอย่างดังนี้

- 3.2.1 การวิจัยเชิงปริมาณ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้จากการสุ่มตัวอย่างจากประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลหลักหก โดยใช้สูตรของ ยามาเน่ (Yamane, 1973, p.125) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ค่าความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง กำหนดให้มีค่าเท่ากับ 0.05 โดยการคำนวณสูตรดังนี้

$$\text{สูตร} \quad n = \frac{N}{1 + Ne^2} \quad (3-1)$$

เมื่อ n คือ จำนวนตัวอย่าง หรือขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N คือ จำนวนหน่วยทั้งหมด หรือขนาดของประชากรทั้งหมด 19,215 คน

e คือ ความคลาดเคลื่อนในการสุ่มตัวอย่าง 0.05

$$\begin{aligned} \text{จะได้} \quad n &= \frac{19,215}{1 + (19,215 \times (0.05)^2)} & (3-2) \\ &= \frac{19,215}{49.0375} \\ &= 391 \end{aligned}$$

เพราะฉะนั้นจำนวนของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณครั้งนี้มีจำนวนทั้งสิ้น 391 คน

3.2.1 การวิจัยเชิงคุณภาพ

งานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative) ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีในการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีการพิจารณาเลือกกลุ่มตัวอย่างจากวัตถุประสงค์การวิจัย โดยศึกษาวิจัยจากการสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้อง จำนวน 5 ท่าน

ทั้งนี้จากงานวิจัยที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาจากแหล่งข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In Depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ในเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี โดยทำการศึกษาจากเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบ จำนวน 5 ท่าน เพื่อให้เข้าถึงแหล่งข้อมูลสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี ดังนั้นในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนพื้นที่ ทั้งนี้ผู้วิจัยมีการชี้แจงแก่ผู้ให้ข้อมูลทราบถึงรายละเอียดและวัตถุประสงค์ในการการศึกษาวิจัยครั้งนี้ให้แก่ผู้ให้ข้อมูลทราบก่อนทำการสัมภาษณ์ ดังนั้นเพื่อความถูกต้องของข้อมูลผู้วิจัยให้ความอิสระแก่ผู้ให้

ข้อมูลที่จะให้ข้อมูลสัมภาษณ์ตามความคิดเห็นจริงของผู้ให้ข้อมูล และให้อิสระในการเข้าร่วมหรือถอนตัวจากการสัมภาษณ์ โดยไม่ส่งผลกระทบต่อชีวิตประจำวันต่อผู้ให้ข้อมูล

3.3 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือวิจัย

3.3.1 การวิจัยเชิงปริมาณ การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้สุ่มตัวอย่าง ได้กลุ่มตัวอย่าง 391 ชุด หมายถึง จำนวนตัวอย่างที่ใช้สำหรับการศึกษาวิจัยไม่น้อยกว่าจำนวนแบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่สร้างขึ้นจากกรอบแนวคิด การศึกษาแนวคิด และเอกสารที่เกี่ยวข้อง โดยข้อคำถามครอบคลุมถึงวัตถุประสงค์ต่อการศึกษา และแบ่งข้อคำถามออกเป็น 4 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามลักษณะแบบปลายปิด (Close-Ended) และแบบเลือกตอบ (check list) เกี่ยวกับปัจจัยด้านบุคคลของประชาชน ประกอบด้วย เพศ ระดับการศึกษา อายุ และอาชีพ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามลักษณะปลายเปิด (Check List) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่นเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามลักษณะแบบปลายปิด (Check List) เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

ตอนที่ 5 เป็นคำถามปลายเปิด (Open-Ended) ซึ่งเป็นคำถามที่ให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นและแนวทางในการแก้ไข เสนอแนะเพิ่มเติมในประเด็นที่กำหนดไว้

แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานีเป็นมาตรวัดแบบ (Cumulative Scale) โดยกำหนดเกณฑ์การวัด 5 ระดับ คือ

ระดับความสำคัญ	คะแนน
มากที่สุด	5
มาก	4
ปานกลาง	3
น้อย	2
น้อยที่สุด	1

คะแนนที่ได้รับความสำคัญ นำมาวิเคราะห์และหาค่าเฉลี่ยของแต่ละปัจจัยโดยกำหนดช่วงค่าเฉลี่ยเพื่อวิเคราะห์และแปลผล ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00	จัดอยู่ในระดับความคิดเห็นมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49	จัดอยู่ในระดับความคิดเห็นมาก
ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49	จัดอยู่ในระดับความคิดเห็นปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49	จัดอยู่ในระดับความคิดเห็นน้อย
ค่าเฉลี่ย 0.01 – 1.49	จัดอยู่ในระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

3.3.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนในการดำเนินการรวบรวมการในการวิจัยเพื่อใช้เป็นแบบสัมภาษณ์ โดยมีลำดับขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

- 1) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ศึกษาจากเอกสาร ทฤษฎีหลักการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดขอบเขตของการวิจัยและสร้างเครื่องมือวิจัย ให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 2) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามจากเอกสารที่มีมาก่อนหน้า และนำข้อมูลที่ได้มาสร้างแบบสัมภาษณ์
- 3) นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นผู้ตรวจสอบและนำมาแก้ไขปรับปรุง
- 4) นำแบบสัมภาษณ์ที่แก้ไขตามคำแนะนำแล้ว มานำเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษางานวิจัยเพื่อให้ความเห็นชอบ พิจารณาปรับปรุงเพิ่มเติมเพื่อให้ได้แบบสัมภาษณ์ที่มีประสิทธิภาพ
- 5) นำแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมาย

3.4 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปให้อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย ตรวจสอบความถูกต้องตามเนื้อหา (Content Validity) หลังจากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญแล้วนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.5.1 การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลเฉพาะหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี โดยดำเนินการ ดังนี้

1) นำหนังสือขอความร่วมมือในการทำงานวิจัย นำเรียนนายกเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี เพื่อขออนุญาตเข้าไปทำการเก็บและรวบรวมข้อมูลในหมู่บ้านเขตเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

2) การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Research) ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลจากตำราเอกสารทางวิชาการ สิ่งพิมพ์ วารสาร งานวิจัย และวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง

3) การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูล เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยทำการเลือกสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ใช้วิธีแจกแบบสอบถามสำหรับประชาชนที่อาศัยอยู่เฉพาะในเขตเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

3.5.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมข้อมูลเป็นหลัก และกำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ผ่านการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In depth Interview) โดยเตรียมวิธีการบันทึกข้อมูลการสัมภาษณ์ (Interview) โดยใช้รูปแบบในการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ผู้วิจัยได้เตรียมการสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง โดยเจาะจงกำหนดคำถามเฉพาะเรื่องตามจุดประสงค์การศึกษาวิจัย และเป็นการสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ทุกคนจะให้ข้อมูลและตอบคำถามเดียวกัน เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างถูกต้อง ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกระบวนการเก็บรวบรวมและบันทึกข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ดังนี้

1) การบันทึกข้อมูลใช้โดยใช้หลักการสังเกต สัมภาษณ์ และบันทึกข้อมูลลงในเอกสารหรือสมุดบันทึกซึ่งในการสัมภาษณ์บางกรณีใช้เครื่องบันทึกข้อมูล ใช้กล้องถ่ายรูปในการบันทึกภาพ

2) นำข้อมูลที่บันทึกมาทำการสรุปและจัดหมวดหมู่หาคำตอบตามเนื้อหาของงานวิจัย

3) ถอดความข้อมูลสัมภาษณ์ที่ได้บันทึกไว้ในแถบเสียง ด้วยวิธีสรุปสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษา

4) นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ มาทำการตรวจสอบความสมบูรณ์และเก็บข้อมูลเสริมเพื่อให้มีเนื้อหาครบถ้วน

3.6 การวิเคราะห์ผล

1) การวิเคราะห์ข้อมูลและการใช้ค่าสถิติในการวิจัยในการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้ประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป คือการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษาและอาชีพ และวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2) การวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงคุณภาพ โดยทำการแยกประเด็นตามขอบเขตของเนื้อหา เพื่อให้เกิดสร้างความเชื่อมั่นและความเชื่อถือของข้อมูล มีการนำแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์ และผู้วิจัยจะแสวงหาแหล่งข้อมูลอื่น เพื่อตรวจสอบกับข้อมูลที่ได้มาทั้งหมด เพื่อหาความเหมือนกัน ความแตกต่างกัน และหาข้อมูลเพิ่มเติมต่อเพื่อจะได้ข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือมากที่สุด โดยวิธีการเก็บข้อมูลที่ ได้แก่ การสัมภาษณ์ โดยการตรวจสอบบางครั้งอาจใช้วิธีอื่น ได้แก่ ตรวจสอบโดยเปลี่ยนแหล่งข้อมูลที่แตกต่างกัน เช่น บุคคล เวลา หรือสถานที่ ๆ ให้ข้อมูล หรืออาจตรวจสอบโดยใช้ผู้เก็บข้อมูลที่ต่างกัน (Investigator Triangulation) เพื่อความมั่นใจในข้อมูลมากขึ้นและเพื่อให้มีโอกาสสัมผัสกับสภาวะการณ์ต่าง ๆ เกิดขึ้น และเข้าถึงสภาพความเป็นจริงที่เกี่ยวข้อง กับประเด็นคำถามการวิจัยที่ต้องการสืบค้นหาคำตอบมากยิ่งขึ้น เป็นผลให้มั่นใจได้ว่าข้อมูล หลักฐาน และผลการศึกษาวิจัย ที่สร้างขึ้นจากข้อมูลหลักฐานที่รวบรวมได้จากภาคสนาม ซึ่งจะสามารถสะท้อนความจริงอันหลากหลาย

3.7 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1) สถิติบรรยาย ได้แก่สถิติร้อยละ, ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ใช้สำหรับพรรณนาข้อมูลด้านประชากร และพรรณนาข้อมูลตัวแปรปัจจัยด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมและด้วยรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชากร

2) สถิติอนุมาน ใช้สำหรับทดสอบสมมุติฐานที่ได้กำหนดโดยใช้การทดสอบทุกด้าน การเปรียบเทียบของตัวแปรรวมของค่าเฉลี่ยปัจจัย ตัวแปรประชากรศาสตร์ที่น้อยกว่า 2 กลุ่ม ด้วยค่า T-test และใช้การเปรียบเทียบที่มากกว่า 2 กลุ่ม ด้วย F-test และทำการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านกระบวนการมีส่วนร่วมกับรูปแบบการมีส่วนร่วมด้วยค่าสถิติ Correlation

3) สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง (Mean)
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
n	แทน	จำนวนทั้งหมด
t	แทน	ค่าการแจกแจงแบบที (t-distribution)
f	แทน	ค่าการแจกแจงแบบเอฟ (F-distribution)
r	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหพันธ์แบบเพียร์สัน
ss	แทน	แหล่งความแปรปรวน
df	แทน	จำนวนค่าอิสระ
ms	แทน	ค่าความแปรปรวน
Sig.	แทน	ค่าความน่าจะเป็น
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05

บทสรุป

ในบทนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาระเบียบวิธีวิจัย สำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ เรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี” กำหนดขั้นตอนการดำเนินการวิจัยตามลำดับดังนี้ (1) ประชากร (2) กลุ่มตัวอย่าง (3) การสร้างเครื่องมือวิจัย (4) การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย (5) การเก็บรวบรวมข้อมูล (6) การวิเคราะห์ผล (7) การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ต่อจากนี้ ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี จากข้อมูลที่รวบรวมได้ทั้งหมด โดยใช้กรอบแนวคิดโดยมีการกำหนดปัจจัยส่วนบุคคลและแนวคิดการมีส่วนร่วมของ Arnstein, Sherry R. จำนวน 3 ชั้น ได้แก่ ชั้นการสร้างความร่วมมือ ชั้นอำนาจการเป็นตัวแทน และชั้นการควบคุมโดยประชาชน เป็นตัวแปรต้น และแนวความคิดรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน ของ Cohen and Hphoff ในด้านการมีส่วนร่วม 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ซึ่งจะได้อธิบายรายละเอียดไว้ในบทที่ 4 ต่อไป

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล เรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี” ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยเครื่องมือคือ แบบสอบถามจำนวน 391 คน แล้วนำมาวิเคราะห์ ประมวลผล เพื่อค้นหาค่าสถิติ ต่าง ๆ สำหรับตอบปัญหาวิจัย พร้อมทั้งนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็นดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

4.2 การวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการมีส่วนร่วมและรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน

4.3 การมีส่วนร่วมของประชาชน จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

4.4 ข้อเสนอแนะ แนวทางแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ประชาชนผู้มีทะเบียนบ้านอาศัยอยู่ตำบลหลักหก เมื่อพุทธศักราช 2562 ที่ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับ การศึกษา รายได้ โดยอาศัยรูปแบบความถี่ และร้อยละ ปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละ เพศของผู้ตอบแบบสอบถาม

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	213	54.5
หญิง	178	45.5
รวม	391	100.0

จากตารางที่ 4.1 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง คือ เพศชาย จำนวน 213 คน คิดเป็นร้อยละ 54.5 และเพศหญิง จำนวน 178 คน คิดเป็นร้อยละ 45.5 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละ อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
18 – 25 ปี	76	19.4
26 – 30 ปี	123	31.5
31 – 35 ปี	45	11.5
36 – 40 ปี	50	12.8
41 – 45 ปี	14	3.6
45 ปีขึ้นไป	83	21.2
รวม	391	100.0

จากตารางที่ 4.2 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 26-30 ปี จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 31.5 รองลงมาอายุระหว่าง 45 ปีขึ้นไป จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 21.2 รองลงมาอายุระหว่าง 18-25 ปี มีจำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 19.4 รองลงมาอายุระหว่าง 36-40 ปี จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 12.8 รองลงมาอายุระหว่าง 31-35 ปี จำนวน 45 คนคิดเป็นร้อยละ 11.5 และอายุระหว่าง 41-45 ปี จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 3.6 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 จำนวนและร้อยละ ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ได้เรียน	2	0.5
ประถมศึกษา	30	7.7
มัธยมศึกษา	182	46.5
อนุปริญญา	100	25.6
ปริญญาตรี	72	18.4
สูงกว่าปริญญาตรี	5	1.3
รวม	391	100.0

จากตารางที่ 4.3 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษา ระดับมัธยมศึกษา จำนวน 182 คน คิดเป็นร้อยละ 46.5 รองลงมาเป็นระดับอนุปริญญา 100 คน คิดเป็นร้อยละ 25.6 รองลงมาเป็นระดับปริญญาตรี จำนวน 72 คนคิดเป็นร้อยละ 18.4 รองลงมาเป็นระดับประถมศึกษา จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 7.7 รองลงมาเป็นระดับสูงกว่าปริญญา จำนวน 5 คนคิดเป็นร้อยละ 1.3 และไม่ได้เรียนมีจำนวนน้อยที่สุดจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.5 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 จำนวนและร้อยละ สถานภาพครอบครัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพครอบครัว	จำนวน	ร้อยละ
โสด	190	48.6
สมรส อยู่ด้วยกัน	190	48.6
หย่าร้างแยกกันอยู่	4	1
หม้าย	7	1.8
รวม	391	100.0

จากตารางที่ 4.4 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส อยู่ด้วยกัน จำนวน 190 คน คิดเป็นร้อยละ 48.6 รองลงมาโสด จำนวน 190 คน คิดเป็นร้อยละ 48.6 รองลงมาเป็นหม้าย จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 1.8 และหย่าร้างแยกกันอยู่จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 จำนวน ร้อยละ อาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
ข้าราชการ/พนักงาน รัฐวิสาหกิจ	58	14.8
ธุรกิจส่วนตัว	34	8.7
ค้าขาย	64	16.4
เกษตรกร	10	2.6
รับจ้าง	102	26.1
อื่นๆ	123	31.5
รวม	391	100.0

จากตารางที่ 4.5 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีอาชีพ อื่นๆ จำนวน 123 คนคิดเป็น ร้อยละ 31.5 รองลงมาคืออาชีพรับจ้าง จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 26.1 รองลงมาคืออาชีพค้าขาย จำนวน 64 คนคิดเป็นร้อยละ 16.4 รองลงมาคือข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจจำนวน 58 คนคิดเป็นร้อยละ 14.8 รองลงธุรกิจส่วนตัว จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 8.7 และอาชีพเกษตรกรจำนวน 10 คนคิดเป็นร้อยละ 2.6 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 จำนวน ร้อยละ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 4,000 บาท/เดือน	5	1.3
4,001-7,000 บาท/เดือน	55	14.1
7,001-10,000 บาท/เดือน	99	25.3
10,001-15,000 บาท/เดือน	118	30.2
15,001-20,000 บาท/เดือน	74	18.9
25,000 บาทขึ้นไป	28	7.2
ไม่มีรายได้	12	3.1
รวม	391	100.0

จากตารางที่ 4.6 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีรายได้ 10,001-15,000 บาท/เดือน จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 30.2 รองลงมาคือ 7,001-10,000 บาท/เดือน จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 25.3 รองลงมาคือ 4,001-7,000 บาท/เดือน จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 14.1 รองลงมาคือ 25,000 บาทขึ้นไป จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 7.2 รองลงมาคือ ไม่มีรายได้ จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 3.1 และ ต่ำกว่า 4,000 บาท/เดือน จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.3 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.7 จำนวน ร้อยละ ระยะเวลาที่อาศัยในตำบลหลักหกของผู้ทำแบบสอบถาม

ระยะเวลาที่อาศัย	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 1 ปี	3	0.8
1 - 5 ปี	108	27.6
6 -15 ปี	239	61.1
15 ปีขึ้นไป	41	10.5
รวม	391	100.0

จากตารางที่ 4.7 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีระยะเวลาที่อาศัยในตำบลหลักหกของประชาชน 6 -15 ปีจำนวน 239 คนคิดเป็นร้อยละ 61.1 รองลงมาคือ 1 - 5 ปี จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 27.6 รองลงมาคือ 15 ปีขึ้นไป จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 10.5 และต่ำกว่า 1 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.8 ตามลำดับ

4.2 การวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการมีส่วนร่วมและรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน

ผู้วิจัยได้ตั้งคำถามปลายปิด (Close-ended Question) เพื่อวัดการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานปกครองท้องถิ่นเทศบาลตำบลหลักหก ปรากฏผลดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.8 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน
 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ และด้าน
 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล $n = 391$

การมีส่วนร่วมของ ประชาชนต่อการพัฒนา ท้องถิ่นเทศบาลตำบลหลัก หก	ระดับการมีส่วนร่วม					$\bar{x}$	S.D.	แปล ผล
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
ด้านการมีส่วนร่วมในการ								
ตัดสินใจ								
1. เทศบาลฯ ได้เชิญเข้าร่วม ประชุมเพื่อเสนอปัญหา ความต้องการในท้องถิ่น	2 (0.5)	26 (6.6)	251 (64.2)	105 (26.9)	7 (1.8)	2.77	0.613	ปาน กลาง
2. เทศบาลฯ ได้ให้ ประชาชนมีส่วนร่วมคิดและ กำหนดแนวทางการพัฒนา เพื่อแก้ไขและลดปัญหาใน ท้องถิ่น	2 (0.5)	47 (12.0)	226 (57.8)	104 (26.6)	12 (3.1)	2.80	0.701	ปาน กลาง
3. ประชาชนได้มีส่วน ร่วมกับเทศบาลฯ วางแผน นโยบายแผนงาน/โครงการ หรือกิจกรรม	2 (0.5)	36 (9.2)	183 (46.8)	159 (40.7)	11 (2.8)	2.64	0.709	ปาน กลาง
4. ในการประชุมเทศบาลฯ เปิดโอกาสให้ประชาชนได้ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น	6 (1.5)	41 (10.5)	167 (42.7)	169 (43.2)	8 (2.0)	2.66	0.754	ปาน กลาง

ตารางที่ 4.8 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน
 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ และด้าน
 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล $n = 391$ (ต่อ)

การมีส่วนร่วมของ ประชาชนต่อการพัฒนา ท้องถิ่นเทศบาลตำบลหลัก หก	ระดับการมีส่วนร่วม					$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
ด้านการมีส่วนร่วมในการ								
ดำเนินการ								
5. เทศบาลฯ ถามความ ต้องการของประชาชนเพื่อ นำไปประกอบในการจัดทำ โครงการหรือกิจกรรมต่างๆ	3 (0.8)	42 (10.7)	190 (48.6)	148 (37.9)	8 (2.0)	2.70	0.715	ปาน กลาง
6. ความต้องการของ ประชาชนได้รับการบรรจุ ในโครงการหรือกิจกรรม ต่างๆ ของ เทศบาลฯ	5 (1.3)	40 (10.2)	208 (53.2)	128 (32.7)	10 (2.6)	2.75	0.722	ปาน กลาง
7. เทศบาลฯ ได้ให้ ประชาชนมีส่วนร่วมในการ ตัดสินใจใช้ทรัพยากรใน ท้องถิ่นที่มีอยู่ประ โยชน์ต่อ ส่วนร่วม	4 (1.0)	40 (10.2)	207 (52.9)	127 (32.5)	13 (3.3)	2.73	0.728	ปาน กลาง

ตารางที่ 4.8 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน
 ขึ้นด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ และด้าน
 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล $n = 391$ (ต่อ)

การมีส่วนร่วมของ ประชาชนต่อการพัฒนา ท้องถิ่นเทศบาลตำบลหลัก หก	ระดับการมีส่วนร่วม					$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
ด้านการมีส่วนร่วมในการ								
ประเมินผล								
8. เทศบาลฯ ได้ให้ ประชาชนมีส่วนร่วมใน การตัดสินใจในด้านแก้ไข ความยากจน	2 (0.5)	32 (8.2)	194 (49.6)	148 (37.9)	15 (3.8)	2.64	0.710	ปาน กลาง
9. เทศบาลฯ ได้ให้ ประชาชนมีการตัดสินใจ ในการช่วยเหลือ ผู้ด้อยโอกาส เช่น คนพิการ	2 (0.5)	25 (6.4)	209 (53.5)	142 (36.3)	13 (3.3)	2.64	0.675	ปาน กลาง
10. เทศบาลฯ เคยให้ ประชาชนมีส่วนร่วมใน การส่งเสริมอาชีพท้องถิ่น	3 (0.8)	29 (7.4)	227 (58.1)	122 (31.2)	10 (2.6)	2.73	0.667	ปาน กลาง

จากตารางที่ 4.8 พบว่า รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการมีส่วนร่วมในการ
 ตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลต่อการ
 บริหารงานเทศบาลตำบลหลักหก ซึ่งจำแนกตามหัวข้อต่างๆ คือ

เทศบาลฯ ได้เชิญเข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอปัญหาความต้องการในท้องถิ่นระดับปานกลาง
 มีร้อยละ 64.2 รองลงมาน้อยมีร้อยละ 26.9 และมากมีร้อยละ 6.6 และน้อยที่สุดมีร้อยละ 1.8
 ส่วนมากที่สุดมีร้อยละ 0.5 โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) อยู่ระดับปานกลาง = 2.77 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 (S.D.) = 0.613

เทศบาลฯ ได้ให้ประชาชนมีส่วนร่วมคิดและกำหนดแนวทางการพัฒนาเพื่อแก้ไขและลด ปัญหาในท้องถิ่นระดับปานกลางมีร้อยละ 57.8 รองลงมาน้อยมีร้อยละ 26.6 และมากมีร้อยละ 12.0 และน้อยที่สุดมีร้อยละ 3.1 ส่วนมากที่สุดมีร้อยละ 0.5 โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) อยู่ระดับปานกลาง = 2.80 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.701

ประชาชนได้มีส่วนร่วมกับเทศบาลฯ วางแผนนโยบายแผนงาน / โครงการหรือกิจกรรม ระดับปานกลางมีร้อยละ 46.8 รองลงมาน้อยมีร้อยละ 40.7 และมากมีร้อยละ 9.2 และน้อยที่สุดมีร้อยละ 2.8 ส่วนมากที่สุดมีร้อยละ 0.5 โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) อยู่ระดับปานกลาง = 2.64 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.709

ในการประชุมเทศบาลฯ เปิดโอกาสให้ท่าน (ประชาชน) ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเห็น ระดับน้อยมีร้อยละ 43.2 รองลงมาปานกลางมีร้อยละ 42.7 และมากมีร้อยละ 10.5 และน้อยที่สุดมีร้อยละ 2.0 ส่วนมากที่สุดมีร้อยละ 1.5 โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) อยู่ระดับปานกลาง = 2.66 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.754

เทศบาลฯ ทถามความต้องการของประชาชนเพื่อนำไปประกอบในการจัดทำโครงการหรือ กิจกรรมต่าง ๆ ระดับปานกลางมีร้อยละ 48.6 รองลงมาน้อยมีร้อยละ 37.9 และมากมีร้อยละ 10.7 และน้อยที่สุดมีร้อยละ 2.0 ส่วนมากที่สุดมีร้อยละ 0.8 โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) อยู่ระดับปานกลาง = 2.70 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.715

ความต้องการของประชาชนได้รับการบรรจุในโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ ของเทศบาลฯ ระดับปานกลางมีร้อยละ 53.2 รองลงมาน้อยมีร้อยละ 32.7 และมากมีร้อยละ 10.2 และน้อยที่สุดมีร้อยละ 2.6 ส่วนมากที่สุดมีร้อยละ 1.3 โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) อยู่ระดับปานกลาง = 2.75 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.722

เทศบาลฯ ได้ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นที่มีอยู่ ประโยชน์ต่อส่วนร่วมระดับปานกลางมีร้อยละ 52.9 รองลงมาน้อยมีร้อยละ 32.5 และมากมีร้อยละ 10.2 และน้อยที่สุดมีร้อยละ 3.3 ส่วนมากที่สุดมีร้อยละ 1.0 โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) อยู่ระดับปานกลาง = 2.73 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.728

เทศบาลฯ ได้ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในด้านแก้ไขความยากจนระดับปาน กลาง มีร้อยละ 49.6 รองลงมาน้อยมีร้อยละ 37.9 และมากมีร้อยละ 8.2 และน้อยที่สุดมีร้อยละ 3.8 ส่วนมากที่สุดมีร้อยละ 0.5 โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) อยู่ระดับปานกลาง = 2.64 และมีค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.) = 0.710

เทศบาลฯ ได้ให้ประชาชนมีการตัดสินใจในการช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส เช่นคนพิการ ระดับปานกลางมีร้อยละ 53.5 รองลงมาน้อยมีร้อยละ 36.3 และมากมีร้อยละ 6.4 และน้อยที่สุดมีร้อยละ

ละ 3.3 ส่วนมากที่สุดมีร้อยละ 0.5 โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) อยู่ระดับปานกลาง= 2.64 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.675

ตารางที่ 4.9 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน
ในชั้นสร้างความร่วมมือ n = 391

การมีส่วนร่วมของประชาชน ต่อการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาล ตำบลหลักหก	ระดับการมีส่วนร่วม					$\bar{x}$	S.D.	แปล ผล
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
11. ประชาชนได้เข้าร่วม หรือปรับปรุงการบริหารงาน พัฒนาของเทศบาลฯ	1 (0.3)	23 (5.9)	236 (60.4)	116 (29.7)	15 (3.8)	2.69	0.652	ปาน กลาง
12. ประชาชนเข้ามามีส่วน ร่วมในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ ของโครงการ	2 (0.5)	22 (5.6)	234 (59.8)	115 (29.4)	18 (4.6)	2.68	0.674	ปาน กลาง
13. ประชาชนเข้ามามีส่วน ร่วมในการรับจ้างงานเหมา โครงการหรือกิจกรรมที่ เทศบาลฯ ได้จัดทำ	0 (0.0)	27 (6.9)	187 (47.8)	156 (39.9)	21 (5.4)	2.56	0.702	ปาน กลาง
14. ประชาชนได้ร่วม สนับสนุนทรัพยากรส่วนตัว ให้แก่เทศบาลฯ เพื่อนำไป พัฒนาท้องถิ่น	8 (2.0)	35 (9.0)	150 (38.4)	179 (45.8)	19 (4.9)	2.58	0.803	ปาน กลาง

ตารางที่ 4.9 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน
 ในขั้นสร้างความร่วมมือ n = 391 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมของประชาชน ต่อการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาล ตำบลหลักหก	ระดับการมีส่วนร่วม					$\bar{x}$	S.D.	แปล ผล
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
15. ประชาชนได้เข้าร่วม ปฏิบัติตามนโยบายแผนงาน/ โครงการหรือกิจกรรมที่ เทศบาลในหมู่บ้านให้บรรลุ ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ใน แผนพัฒนาเทศบาลฯ	4 (1.0)	32 (8.2)	186 (47.6)	156 (39.9)	13 (3.3)	2.64	0.724	ปาน กลาง
16. ประชาชนได้มีส่วนร่วม เป็นกรรมการในการ ดำเนินงานตามแผนงานหรือ โครงการพัฒนาเทศบาลฯ	3 (0.8)	28 (7.2)	236 (60.4)	112 (28.6)	12 (3.1)	2.74	0.667	ปาน กลาง
17. การประสานงานขอความ ร่วมมือระหว่างประชาชนกับ เทศบาลฯ	3 (0.8)	30 (7.7)	231 (59.1)	109 (27.9)	18 (4.6)	2.72	0.703	ปาน กลาง
18. ประชาชนเคยมีส่วนร่วม ในการปฏิบัติและดำเนินการ ก่อสร้างต่างๆ	2 (0.5)	23 (5.9)	218 (55.8)	134 (34.3)	14 (3.6)	2.65	0.669	ปาน กลาง
19. ประชาชนในท้องถิ่นเคย ช่วยดำเนินการแก้ปัญหา ผู้ด้อยโอกาส เช่น ส่งเสริม การศึกษา	2 (0.5)	19 (4.9)	212 (54.2)	146 (37.3)	12 (3.1)	2.62	0.652	ปาน กลาง
20. ประชาชนมีส่วนร่วมใน การดำเนินการแก้ปัญหากลุ่ม แม่บ้านที่ว่างงาน	2 (0.3)	19 (4.9)	231 (59.1)	128 (32.7)	12 (3.1)	2.66	0.631	ปาน กลาง

จากตารางที่ 4.9 พบว่า กระบวนการมีส่วนร่วมในชั้นสร้างความร่วมมือของประชาชนต่อการบริหารงานปกครอง ท้องถิ่นเทศบาลตำบลหลักหก ซึ่งจำแนกตามหัวข้อต่างๆ คือ.

ประชาชนได้เข้าร่วมหรือปรับปรุงการบริหารงานพัฒนาของเทศบาลฯ ระดับปานกลาง มีร้อยละ 60.4 รองลงมาน้อยมีร้อยละ 29.7 และมากมีร้อยละ 5.9 และน้อยที่สุดมีร้อยละ 3.8 ส่วนมากที่สุดมีร้อยละ 0.3 โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) อยู่ระดับปานกลาง = 2.69 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.652

ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ของโครงการระดับปานกลางร้อยละ 59.8 รองลงมาน้อยมีร้อยละ 29.4 และมากมีร้อยละ 5.6 และน้อยที่สุดมีร้อยละ 4.6 ส่วนมากที่สุดมีร้อยละ 0.5 โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) อยู่ระดับปานกลาง = 2.68 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.674

ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการรับจ้างงานเหมาโครงการหรือกิจกรรมที่เทศบาลได้จัดทำ ระดับปานกลางมีร้อยละ 47.8 รองลงมาน้อยมีร้อยละ 39.9 และมากมีร้อยละ 6.9 และน้อยที่สุดมี ร้อยละ 5.4 ส่วนมากที่สุดไม่มีผู้เลือก โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) อยู่ระดับปานกลาง = 2.56 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.702

ประชาชนได้ร่วมสนับสนุนทรัพยากรส่วนตัวให้แก่เทศบาลเพื่อนำไปพัฒนาท้องถิ่น ระดับน้อยมีร้อยละ 45.8 รองลงมาปานกลางมีร้อยละ 38.4 และมากมีร้อยละ 9.0 และน้อยที่สุดมีร้อยละ 4.9 ส่วนมากที่สุดมีร้อยละ 2.0 โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) อยู่ระดับปานกลาง = 2.58 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.803

ประชาชนได้เข้าร่วมปฏิบัติตามนโยบายแผนงาน/โครงการหรือกิจกรรมที่เทศบาลในหมู่บ้านให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ในแผนพัฒนาเทศบาล ระดับปานกลางมีร้อยละ 47.6 รองลงมา น้อยมีร้อยละ 39.9 และมากมีร้อยละ 8.2 และน้อยที่สุดมีร้อยละ 3.3 ส่วนมากที่สุดมีร้อยละ 1.0 โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) อยู่ระดับปานกลาง = 2.64 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.) = 0.724

ประชาชนได้มีส่วนร่วมเป็นกรรมการในการดำเนินงานตามแผนงานหรือโครงการพัฒนาเทศบาล ระดับปานกลางมีร้อยละ 60.4 รองลงมาน้อยมีร้อยละ 28.6 และมากมีร้อยละ 7.2 และน้อยที่สุดมีร้อยละ 3.1 ส่วนมากที่สุดมีร้อยละ 0.8 โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) อยู่ระดับปานกลาง = 2.74 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.667

การประสานงานขอความร่วมมือระหว่างประชาชนกับเทศบาลฯ ระดับปานกลางมีร้อยละ 59.1 รองลงมาน้อยมีร้อยละ 27.9 และมากมีร้อยละ 7.7 และน้อยที่สุดมีร้อยละ 4.6 ส่วนมากที่สุดมีร้อยละ 0. โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) อยู่ระดับปานกลาง = 2.72 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.703

ประชาชนเคยมีส่วนร่วมในการปฏิบัติและดำเนินการก่อสร้างต่างๆ ระดับปานกลางมีร้อยละ 55.8 รองลงมามีร้อยละ 34.3 และมากมีร้อยละ 5.9 และน้อยที่สุดมีร้อยละ 3.6 ส่วนมากที่สุดมีร้อยละ 0.5 โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) อยู่ระดับปานกลาง = 2.65 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.669

ประชาชนในท้องถิ่นเคยช่วยดำเนินการแก้ปัญหาผู้ด้อยโอกาส เช่น ส่งเสริมการศึกษา ระดับปานกลางมีร้อยละ 54.2 รองลงมามีร้อยละ 37.3 และมากมีร้อยละ 4.9 และน้อยที่สุดมีร้อยละ 3.1 ส่วนมากที่สุดมีร้อยละ 0.5 โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) อยู่ระดับปานกลาง = 2.62 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.652

ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการแก้ปัญหากลุ่มแม่บ้านที่ว่างงาน ระดับปานกลางมีร้อยละ 59.1 รองลงมามีร้อยละ 32.7 และมากมีร้อยละ 4.9 และน้อยที่สุดมีร้อยละ 3.1 ส่วนมากที่สุดมีร้อยละ 0.3 โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) อยู่ระดับปานกลาง = 2.66 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.631

ตารางที่ 4.10 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในชั้นอำนาจการเป็นตัวแทน n=391

การมีส่วนร่วมของประชาชน ต่อการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาล ตำบลหลักหก	ระดับการมีส่วนร่วม					$\bar{x}$	S.D.	แปล ผล
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
21. ได้เปิดโอกาสให้ท่านแสดง ประชามติการสนับสนุน ความ ต้องการในโครงการกิจกรรมที่ สร้างความคุ้มค่า	4 (1.0)	27 (6.9)	241 (61.6)	103 (26.3)	16 (4.1)	2.74	0.688	ปาน กลาง
22. ได้เปิดโอกาสให้ท่านร่วม จัดทำแผน/โครงการที่ เกี่ยวกับงานด้าน สาธารณสุขปโภค งานด้าน ศาสนาและงานด้าน วัฒนธรรมให้กับประชาชน ในท้องถิ่น	4 (1.0)	23 (5.9)	222 (56.8)	125 (32.0)	17 (4.3)	2.67	0.698	ปาน กลาง

ตารางที่ 4.10 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน กระบวนการมีส่วนร่วมของ
ประชาชนในชั้นอำนาจการเป็นตัวแทน n =391 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมของ ประชาชนต่อการพัฒนา ท้องถิ่นเทศบาลตำบลหลัก หก	ระดับการมีส่วนร่วม					$\bar{x}$	S.D.	แปล ผล
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
23 ได้เปิดโอกาสให้ท่าน พิจารณาการมอบรางวัล ให้แก่ประชาชนที่ได้มีส่วน ร่วมในกิจกรรมกับเทศบาล	5 (1.3)	25 (6.4)	190 (48.6)	155 (39.6)	16 (4.1)	2.61	0.725	ปาน กลาง
24 ได้ให้ท่านร่วมสนับสนุน ทรัพยากรส่วนตัวให้แก่ เทศบาลฯ เพื่อนำไปพัฒนา ท้องถิ่น	10 (2.6)	43 (11.0)	179 (45.8)	144 (36.8)	15 (3.8)	2.72	0.809	ปาน กลาง
25 เปิดโอกาสให้ประชาชน ได้เข้าร่วมปฏิบัติตาม นโยบายแผนงาน/โครงการ หรือกิจกรรมที่เทศบาลฯ ใน หมู่บ้านให้บรรลุเป้าหมาย ที่ตั้งไว้ในแผนพัฒนา เทศบาลฯ	5 (1.3)	38 (9.7)	196 (50.1)	142 (36.3)	10 (2.6)	2.72	0.728	ปาน กลาง
26. ให้ท่านได้พิจารณาการ ใช้ประโยชน์จากใน ความก้าวหน้าด้าน เทคโนโลยี	6 (1.5)	41 (10.5)	204 (52.2)	124 (31.7)	16 (4.1)	2.74	0.761	ปาน กลาง

ตารางที่ 4.10 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน กระบวนการมีส่วนร่วมของ
ประชาชนในชั้นอำนาจการเป็นตัวแทน n=391 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมของ ประชาชนต่อการพัฒนา ท้องถิ่นเทศบาลตำบลหลัก หก	ระดับการมีส่วนร่วม					$\bar{x}$	S.D.	แปล ผล
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
27 ให้ท่านกระจายข่าวสาร ในท้องถิ่นเพื่อให้ได้รับ ข่าวสารทันเหตุการณ์	20 (5.1)	31 (7.9)	208 (53.2)	115 (29.4)	17 (4.3)	2.80	0.845	น้อย
28 ได้เปิดโอกาสให้ท่าน ควบคุมนโยบาย การ บริหารงานภาครัฐให้ตรง ตามความต้องการของ ประชาชน	8 (2.0)	24 (6.1)	217 (55.5)	130 (33.2)	12 (3.1)	2.71	0.717	ปาน กลาง
29. เทศบาลได้เปิดโอกาส ให้ท่านควบคุมการใช้ ทรัพยากรต่างๆ ของเทศบาล เช่น เครื่องมือและอุปกรณ์ ในการทำงาน	4 (1.0)	21 (5.4)	204 (52.2)	142 (36.3)	20 (5.1)	2.61	0.715	ปาน กลาง
30. เทศบาลฯให้ท่านเป็น ตัวแทนในการกำหนด วัฒนธรรมประเพณี	13 (3.3)	39 (10.0)	201 (51.4)	124 (31.7)	14 (3.6)	2.78	0.803	ปาน กลาง

จากตารางที่ 4.10 พบว่า กระบวนการมีส่วนร่วมในชั้นอำนาจการเป็นตัวแทนของ
ประชาชนต่อการบริหารงานปกครอง ท้องถิ่นเทศบาลตำบลหลักหก ซึ่งจำแนกตามหัวข้อต่างๆ คือ
ประชาชนได้แสดงประชามติการสนับสนุนความต้องการในโครงการกิจกรรมที่สร้าง
ความคุ้มค่า ระดับปานกลางมีร้อยละ 61.6 รองลงมาน้อยมีร้อยละ 26.3 และมากมีร้อยละ 6.9 และ

น้อยที่สุดมีร้อยละ 4.1 ส่วนมากที่สุดมีร้อยละ 1.0 โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) อยู่ระดับปานกลาง = 2.74 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.688

ประชาชนร่วมจัดทำแผน/โครงการที่เกี่ยวกับงานด้านสาธารณสุขปโภค งานด้านศาสนาและงานด้านวัฒนธรรมให้กับประชาชนในท้องถิ่น ระดับปานกลางมีร้อยละ 56.8 รองลงมาน้อยมีร้อยละ 32.0 และมากมีร้อยละ 5.9 และน้อยที่สุดมีร้อยละ 4.3 ส่วนมากที่สุดมีร้อยละ 1.0 โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) อยู่ระดับปานกลาง = 2.67 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.698

ประชาชนได้มีโอกาสพิจารณาการมอบรางวัลให้แก่ประชาชนที่ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมกับเทศบาลฯ ระดับปานกลางมีร้อยละ 48.6 รองลงมาน้อยมีร้อยละ 39.6 และมากมีร้อยละ 6.4 และน้อยที่สุดมีร้อยละ 4.1 ส่วนมากที่สุดมีร้อยละ 1.3 โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) อยู่ระดับปานกลาง = 2.61 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.725

ประชาชนได้ร่วมสนับสนุนทรัพยากรส่วนตัวให้แก่เทศบาลฯ เพื่อนำไปพัฒนาท้องถิ่น ระดับปานกลางมีร้อยละ 45.8 รองลงมาน้อยมีร้อยละ 36.8 และมากมีร้อยละ 11.0 และน้อยที่สุดมีร้อยละ 3.8 ส่วนมากที่สุดมีร้อยละ 2.6 โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) อยู่ระดับปานกลาง = 2.72 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.809

ประชาชนได้เข้าร่วมปฏิบัติตามนโยบายแผนงาน/โครงการหรือกิจกรรมที่เทศบาลฯ ในหมู่บ้านให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ในแผนพัฒนาเทศบาลฯ ระดับปานกลางมีร้อยละ 50.1 รองลงมาน้อยมีร้อยละ 36.3 และมากมีร้อยละ 9.7 และน้อยที่สุดมีร้อยละ 2.6 ส่วนมากที่สุดมีร้อยละ 1.3 โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) อยู่ระดับปานกลาง = 2.71 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.728

ประชาชนได้พิจารณาการใช้ประโยชน์จากเทศบาลฯ ในความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยี ระดับปานกลางมีร้อยละ 52.2 รองลงมาน้อยมีร้อยละ 31.7 และมากมีร้อยละ 10.5 และน้อยที่สุดมีร้อยละ 4.1 ส่วนมากที่สุดมีร้อยละ 1.5 โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) อยู่ระดับปานกลาง = 2.74 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.761

เทศบาลเคยให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีการกระจายข่าวสารทันเหตุการณ์ ระดับปานกลางมีร้อยละ 53.2 รองลงมาน้อยมีร้อยละ 29.4 และมากมีร้อยละ 7.9 และน้อยที่สุดมีร้อยละ 4.3 ส่วนน้อยที่สุดมีร้อยละ 5.1 โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) อยู่ระดับปานกลาง = 2.80 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.845

เทศบาลให้ประชาชนควบคุมนโยบาย การบริหารงานภาครัฐให้ตรงตามความต้องการของประชาชน ระดับปานกลางมีร้อยละ 55.5 รองลงมาน้อยมีร้อยละ 33.2 และน้อยมีร้อยละ 6.1 และน้อยที่สุดมีร้อยละ 3.1 ส่วนมากที่สุดมีร้อยละ 2.0 โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) อยู่ระดับปานกลาง = 2.71 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.717

ประชาชนได้ควบคุมการใช้ทรัพยากรต่างๆ ของเทศบาล เช่น เครื่องมือและอุปกรณ์ในการทำงานระดับปานกลางมีร้อยละ 52.2 รองลงมามีร้อยละ 36.3 และมากมีร้อยละ 5.4 และน้อยที่สุดมีร้อยละ 5.1 ส่วนมากที่สุดมีร้อยละ 1.0 โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) อยู่ระดับปานกลาง = 2.61 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.715

ประชาชนเป็นตัวแทนในการกำหนดวัฒนธรรมประเพณี ระดับปานกลางมีร้อยละ 51.4 รองลงมามีร้อยละ 31.7 และมากมีร้อยละ 10.0 และน้อยที่สุดมีร้อยละ 3.6 ส่วนมากที่สุดมีร้อยละ 3.3 โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) อยู่ระดับปานกลาง = 2.78 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.803

ตารางที่ 4.11 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนใน ขั้นตอนการควบคุมโดยประชาชน $n = 391$

การมีส่วนร่วมของประชาชน ต่อการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาล ตำบลหลักหก	ระดับการมีส่วนร่วม					$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
31. เทศบาลฯ ได้ให้ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมควบคุม ตรวจสอบการปฏิบัติงานตาม แผนพัฒนาของเทศบาลฯ	5 (1.3)	16 (4.1)	231 (59.1)	121 (30.9)	18 (4.6)	2.66	0.689	ปานกลาง
32. เทศบาลฯ ได้แต่งตั้ง ประชาชนเข้ามาเป็น กรรมการประเมินแผนงาน/ โครงการตามแผนพัฒนา	5 (1.3)	19 (4.9)	225 (57.5)	121 (30.9)	21 (5.4)	2.66	0.713	ปานกลาง
33. ประชาชนเข้ามามีส่วน ร่วมในการควบคุมการให้ ทรัพย์สินและงบประมาณ ของเทศบาลฯ	2 (0.5)	26 (6.6)	179 (45.8)	166 (42.5)	18 (4.6)	2.56	0.710	ปานกลาง

ตารางที่ 4.11 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนใน ขั้นตอนการควบคุมโดยประชาชน n = 391 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมของประชาชน ต่อการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาล ตำบลหลักหก	ระดับการมีส่วนร่วม					$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
34. ประชาชนได้มีส่วนร่วม ในการตรวจสอบความ โปร่งใสในการบริหารงาน ของคณะผู้บริหาร	3 (0.8)	27 (6.9)	177 (45.3)	164 (41.9)	20 (5.1)	2.56	0.731	ปานกลาง
35. ประชาชนได้มีส่วนร่วม ในการควบคุมการจัดทำบัญชี งบประมาณของเทศบาลฯ	3 (0.8)	22 (5.6)	175 (44.8)	162 (41.4)	29 (7.4)	2.51	0.747	ปานกลาง
36. เทศบาลฯ ให้ส่วนท้องถิ่น ได้มีประเมินผลงานในการ บริหารส่วนท้องถิ่น	2 (0.5)	22 (5.6)	201 (51.4)	152 (38.9)	14 (3.6)	2.61	0.674	ปานกลาง
37. เทศบาลฯ ให้ส่วนท้องถิ่น ได้มีประเมินผลงานในด้านการ ก่อสร้างที่ถูกต้องตามแบบ แผน	1 (0.3)	26 (6.6)	217 (55.5)	128 (32.7)	19 (4.9)	2.65	0.689	ปานกลาง
38. เทศบาลฯ ให้ส่วนท้องถิ่น ได้มีประเมินผลงานของกลุ่ม แม่บ้าน	3 (0.8)	20 (5.1)	207 (52.9)	143 (36.6)	18 (4.6)	2.61	0.693	ปานกลาง
39. เทศบาลฯ ให้ส่วนท้องถิ่น ได้มีประเมินผลงานเกี่ยวกับ รายรับ รายจ่ายของเทศบาลฯ	2 (0.5)	22 (5.6)	212 (54.2)	131 (33.5)	24 (6.1)	2.61	0.711	ปานกลาง
40. เทศบาลฯ ให้ส่วนท้องถิ่น ได้ประเมินด้วยความโปร่งใส ในการทำงานของคณะ บริหารเทศบาลฯ	2 (0.5)	20 (5.1)	227 (58.1)	118 (30.2)	24 (6.1)	2.64	0.699	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.11 พบว่า กระบวนการมีส่วนร่วมในขั้นการประเมินผลของประชาชนต่อการบริหารงานปกครอง ท้องถิ่นเทศบาลตำบลหลักหก ซึ่งจำแนกตามหัวข้อต่าง ๆ คือ

เทศบาลฯ ได้ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาของ เทศบาลฯ ระดับปานกลางมีร้อยละ 59.1 รองลงมามีร้อยละ 30.9 และน้อยที่สุดมีร้อยละ 4.6 และมากมีร้อยละ 4.1 ส่วนมากที่สุดมีร้อยละ 1.3 โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) อยู่ระดับปานกลาง = 2.66 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.689

เทศบาลฯ ได้แต่งตั้งประชาชนเข้ามาเป็นกรรมการประเมินแผนงาน/โครงการตามแผนพัฒนาเทศบาลฯ ระดับปานกลางมีร้อยละ 57.5 รองลงมามีร้อยละ 30.9 และน้อยที่สุดมีร้อยละ 5.4 และมากมีร้อยละ 4.9 ส่วนมากที่สุดมีร้อยละ 1.3 โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) อยู่ระดับปานกลาง = 2.66 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.713

ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการควบคุมการให้ทรัพย์สินและงบประมาณของ เทศบาลฯ ระดับปานกลางมีร้อยละ 45.8 รองลงมามีร้อยละ 42.5 และมากมีร้อยละ 6.6 และน้อยที่สุดมีร้อยละ 4.6 ส่วนมากที่สุดมีร้อยละ 0.5 โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) อยู่ระดับปานกลาง = 2.56 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.710

ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบความโปร่งใสในการบริหารงานของคณะผู้บริหาร ระดับปานกลางมีร้อยละ 45.3 รองลงมามีร้อยละ 41.9 และมากมีร้อยละ 6.9 และน้อยที่สุดมีร้อยละ 5.1 ส่วนมากที่สุดมีร้อยละ 0.8 โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) อยู่ระดับปานกลาง = 2.56 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.731

ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการควบคุมจัดทำบัญชีงบประมาณของเทศบาลฯ ระดับปานกลางมีร้อยละ 44.8 รองลงมามีร้อยละ 41.4 และน้อยที่สุดมีร้อยละ 7.4 และมากมีร้อยละ 5.6 ส่วนมากที่สุดมีร้อยละ 0.8 โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) อยู่ระดับปานกลาง = 2.51 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.747

เทศบาลฯ ให้ส่วนท้องถิ่นได้มีประสิทธิผลงานในการบริหารส่วนท้องถิ่น ระดับปานกลางมีร้อยละ 51.4 รองลงมามีร้อยละ 38.9 และมากมีร้อยละ 5.6 และน้อยที่สุดมีร้อยละ 3.6 ส่วนมากที่สุดมีร้อยละ 0.5 โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) อยู่ระดับปานกลาง = 2.61 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.674

เทศบาลฯ ให้ส่วนท้องถิ่นได้มีประสิทธิผลงานด้านการก่อสร้างที่ถูกต้องตามแบบแผนระดับปานกลางมีร้อยละ 55.5 รองลงมามีร้อยละ 32.7 และมากมีร้อยละ 6.6 และน้อยที่สุดมีร้อยละ 4.9 ส่วนมากที่สุดมีร้อยละ 0.3 โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) อยู่ระดับปานกลาง = 2.65 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.689

เทศบาลฯ ให้ส่วนท้องถิ่นได้มีประเมินผลงานของกลุ่มแม่บ้าน ระดับปานกลางมีร้อยละ 52.9 รองลงมามีร้อยละ 36.6 และมากมีร้อยละ 5.1 และน้อยที่สุดมีร้อยละ 4.6 ส่วนมากที่สุดมีร้อยละ 0.8 โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) อยู่ระดับปานกลาง = 2.61 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.693

เทศบาลฯ ให้ส่วนท้องถิ่นได้มีประเมินผลงานเกี่ยวกับรายรับ รายจ่ายของ เทศบาลฯ ระดับปานกลางมีร้อยละ 54.2 รองลงมามีร้อยละ 33.5 และน้อยมีร้อยละ 6.1 และมากมีร้อยละ 5.6 ส่วนมากที่สุดมีร้อยละ 0.5 โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) อยู่ระดับปานกลาง = 2.61 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.711

เทศบาลฯ ให้ส่วนท้องถิ่นได้ประเมินด้วยความโปร่งใสในการทำงานของคณะบริหาร เทศบาลฯ ระดับปานกลางมีร้อยละ 58.1 รองลงมามีร้อยละ 30.2 และน้อยมีร้อยละ 6.1 และมากมีร้อยละ 5.1 ส่วนมากที่สุดมีร้อยละ 0.5 โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) อยู่ระดับปานกลาง = 2.64 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.699

ผลสรุปจากข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม มีผู้ให้ข้อเสนอแนะที่สำคัญเกี่ยวกับ ปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่น

1. การที่ประชาชนไม่ค่อยได้แสดงออก จำนวน 12 คน
2. การรัฐไม่คอยสอบถามความคิดเห็นประชาชน จำนวน 1 คน
3. การตัดสินใจขึ้นอยู่กับเจ้าหน้าที่รัฐเป็นหลัก จำนวน 1 คน
4. การประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง จำนวน 12 คน
5. การสอบถามความคิดเห็นของประชาชนไม่ทั่วถึง จำนวน 1 คน
6. การจัดเวลากิจกรรมร่วมกับประชาชนไม่ตรงกัน จำนวน 1 คน
7. การที่หน่วยงานมีการเข้าถึงประชาชนแค่บางหน่วยงาน มีจำนวน 1 คน

ตารางที่ 4.12 จำนวน ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของกระบวนการมีส่วนร่วมของ ประชาชนต่อการพัฒนาท้องถิ่นตำบลหลักหกในภาพรวม

การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลหลักหก	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
ขั้นสร้างความร่วมมือ	2.65	0.47	ปานกลาง
ขั้นอำนาจการเป็นตัวแทน	2.71	0.53	ปานกลาง
ขั้นการควบคุมโดยประชาชน	2.60	0.48	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.12 พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหลักหก ซึ่งจำแนกตามหัวข้อต่างๆ คือ

ขั้นสร้างความร่วมมือ ประชาชนได้มีส่วนร่วมร่วมกับเทศบาล โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) อยู่ระดับปานกลาง = 2.655 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.47

ขั้นอำนาจการเป็นตัวแทน ประชาชนได้มีส่วนร่วมร่วมกับเทศบาล โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) อยู่ระดับปานกลาง = 2.71 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.53

ขั้นการควบคุมโดยประชาชน ประชาชนได้มีส่วนร่วมร่วมกับเทศบาล โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) อยู่ระดับปานกลาง = 2.60 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.48

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเปรียบเทียบความคิดเห็นของการมีส่วนร่วมของประชาชนเทศบาลตำบลหลักหก

ตารางที่ 4.13 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเปรียบเทียบความคิดเห็นของการมีส่วนร่วมของประชาชนเทศบาลตำบลหลักหก จำแนกตามปัจจัยประชากรศาสตร์ด้านเพศ

รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน	เพศชาย		เพศหญิง		t	Sig.
	n = 213		n = 178			
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	2.79	0.53	2.63	0.55	2.96	0.00*
ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ	2.78	0.60	2.66	0.62	2.05	0.04*
ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	2.70	0.53	2.64	0.55	1.08	0.28

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ข้อมูลท้ายตารางที่ 4.13 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยประชากรศาสตร์ด้านเพศที่แตกต่างกันมีความเห็นต่อรูปแบบการมีส่วนร่วมแตกต่างกัน 2 ด้าน คือ ในด้านการตัดสินใจและด้านการดำเนินการที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 4.14 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเปรียบเทียบความคิดเห็นของการมีส่วนร่วมของประชาชนเทศบาลตำบลหลักหก จำแนกปัจจัยประชากรศาสตร์ตามอายุ N = 391

รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน	18-25	26-30	31-35	36-40	41-45	45 ปีขึ้นไป	f	Sig.
	N = 76	N = 123	N = 45	N = 50	N = 14	N = 83		
	$\bar{x}$ S.D	$\bar{x}$ S.D	$\bar{x}$ S.D	$\bar{x}$ S.D	$\bar{x}$ S.D	$\bar{x}$ S.D		
การตัดสินใจ	2.69 0.49	2.70 0.57	2.99 0.64	2.80 0.52	3.21 0.68	2.50 0.36	8.31	0.00*
การดำเนินการ	2.69 0.57	2.69 0.61	3.00 0.72	2.73 0.59	3.40 0.80	2.55 0.40	7.27	0.00*
การประเมินผล	2.67 0.46	2.65 0.61	2.73 0.54	2.77 0.56	3.12 0.58	2.52 0.44	3.71	0.03*

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ข้อมูลท้ายตารางที่ 4.14 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยประชากรศาสตร์ด้านอายุที่แตกต่างกันมีความเห็นต่อรูปแบบการมีส่วนร่วมแตกต่างกันในทุกด้านที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 4.15 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเปรียบเทียบความคิดเห็นการมีส่วนร่วมของประชาชนเทศบาลตำบลหลักหก จำแนกตามปัจจัยประชากรศาสตร์ด้านการศึกษา N = 391

รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน	ไม่ได้เรียน	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	อนุปริญญา	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี	f	Sig.
	N = 2	N = 30	N = 182	N = 100	N = 72	N = 5		
	$\bar{x}$ S.D.	$\bar{x}$ S.D.	$\bar{x}$ S.D.	$\bar{x}$ S.D.	$\bar{x}$ S.D.	$\bar{x}$ S.D.		
การตัดสินใจ	3.00 0.35	2.55 0.39	2.73 0.49	2.71 0.49	2.70 0.65	3.60 1.53	3.32	0.01*
การดำเนินการ	2.83 0.71	2.63 0.41	2.70 0.57	2.75 0.58	2.72 0.69	4.00 1.03	4.87	0.00*
การประเมินผล	3.00 0.00	2.47 0.49	2.69 0.50	2.61 0.55	2.75 0.62	3.13 0.50	2.33	0.04*

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ข้อมูลท้ายจากตารางที่ 4.14 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยประชากรศาสตร์ด้านการศึกษาที่แตกต่างกันมีความเห็นต่อรูปแบบการมีส่วนร่วมแตกต่างกันในทุกด้านที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 4.16 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนเทศบาล ตำบลหลักหก จำแนกตามปัจจัยประชากรศาสตร์ด้านสถานภาพครอบครัว N = 391

รูปแบบการมีส่วนร่วมของ ประชาชน	โสด	สมรส/ อยู่ ด้วยกัน	หย่าร้าง แยกกัน อยู่	หม้าย	f	Sig.
	N = 190	N = 190	N = 4	N = 7		
	$\bar{x}$ S.D.	$\bar{x}$ S.D.	$\bar{x}$ S.D.	$\bar{x}$ S.D.		
การตัดสินใจ	2.78	2.65	3.19	2.46	3.04	0.03*
	0.59	0.50	0.62	0.27		
การดำเนินการ	2.76	2.68	3.42	2.71	2.24	0.08
	0.61	0.60	0.69	0.70		
การประเมินผล	2.69	2.65	2.48	2.48	1.20	0.31
	0.53	0.56	0.32	0.32		

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ข้อมูลท้ายตารางที่ 4.16 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยประชากรศาสตร์ สถานภาพครอบครัวที่แตกต่างกันมีความเห็นต่อรูปแบบการมีส่วนร่วมแตกต่างกันในด้านเดียว คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 4.17 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนเทศบาล ตำบลหลักหก จำแนกตามปัจจัยประชากรศาสตร์ด้านอาชีพ N = 391

รูปแบบการมีส่วนร่วม ของประชาชน	ข้าราชการ/ พนักงาน รัฐวิสาหกิจ	ธุรกิจ ส่วนตัว	ค้า ขาย	เกษตร กรร	รับจ้าง	อื่นๆ	f	Sig.
	N = 58	N = 34	N = 64	N = 10	N = 102	N = 123		
	$\bar{x}$ S.D.	$\bar{x}$ S.D.	$\bar{x}$ S.D.	$\bar{x}$ S.D.	$\bar{x}$ S.D.	$\bar{x}$ S.D.		
การตัดสินใจ	2.78	2.91	2.58	2.52	2.64	2.79	2.96	0.01*
	0.81	0.61	0.35	0.46	0.36	0.57		
การดำเนินการ	2.76	3.01	2.59	2.57	2.60	2.82	3.87	0.00*
	0.91	0.55	0.48	0.70	0.45	0.58		
การประเมินผล	2.71	2.82	2.54	2.43	2.57	2.77	3.26	0.01*
	0.73	0.57	0.49	0.63	0.46	0.49		

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ข้อมูลท้ายจากตารางที่ 4.17 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยประชากรศาสตร์ด้านอาชีพที่แตกต่างกันมีความเห็นต่อรูปแบบการมีส่วนร่วมแตกต่างกันในทุกด้านที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 4.18 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนเทศบาล ตำบลหลักหก จำแนกตามปัจจัยประชากรศาสตร์ด้านรายได้ N = 391

รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน	ต่ำกว่า 4,000 บาท	4,000 - 7,000 บาท	7,001 - 10,000 บาท	10,001 - 15,000 บาท	15,001 - 20,000 บาท	20,001 บาทขึ้นไป	ไม่มีรายได้	f	Sig.
	N = 5	N = 55	N = 99	N = 118	N = 74	N = 28	N = 12		
	$\bar{x}$ S.D	$\bar{x}$ S.D	$\bar{x}$ S.D	$\bar{x}$ S.D	$\bar{x}$ S.D	$\bar{x}$ S.D	$\bar{x}$ S.D		
การตัดสินใจ	2.70 0.27	2.49 0.29	2.58 0.28	2.86 0.54	2.97 0.65	2.53 0.87	2.44 0.74	8.49	0.00*
การดำเนินการ	2.87 0.18	2.47 0.42	2.54 0.35	2.90 0.61	2.88 0.81	2.78 0.73	2.67 0.70	6.15	0.00*
การประเมินผล	2.47 0.50	2.54 0.41	2.52 0.39	2.78 0.58	2.78 0.67	2.76 0.54	2.61 0.62	3.50	0.00*

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ข้อมูลทำจากตารางที่ 4.18 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยประชากรศาสตร์ด้านรายได้ที่แตกต่างกันมีความเห็นต่อรูปแบบการมีส่วนร่วมแตกต่างกันในทุกด้านที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 4.19 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนเทศบาล ตำบลหลักหก จำแนกตามปัจจัยประชากรศาสตร์ด้านระยะเวลาที่อาศัย N = 391

รูปแบบการมีส่วนร่วมของ ประชาชน	ต่ำกว่า 1 ปี	1-5 ปี	6-10 ปี	15 ปีขึ้นไป	f	Sig.
	N = 3	N = 108	N = 239	N = 41		
	$\bar{x}$ S.D.	$\bar{x}$ S.D.	$\bar{x}$ S.D.	$\bar{x}$ S.D.		
การตัดสินใจ	3.08 0.38	2.86 0.59	2.63 0.48	2.83 0.67	5.63	0.00*
การดำเนินการ	3.00 0.33	2.86 0.58	2.64 0.55	2.87 0.78	4.41	0.05
การประเมินผล	2.83 0.19	2.81 0.58	2.58 0.48	2.78 0.70	4.99	0.00*

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ข้อมูลทำจากตารางที่ 4.19 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยประชากรศาสตร์ด้านระยะเวลาที่อาศัยที่แตกต่างกันมีความเห็นต่อรูปแบบการมีส่วนร่วมแตกต่างกันสองด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

4.4 การวิเคราะห์การทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ตารางที่ 4.20 แสดงผลการทดสอบสมมติฐาน ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการมีส่วนร่วมชั้น การสร้างความร่วมมือกับรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการตัดสินใจ

การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานปกครอง ส่วนท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหลักหก	Untandarddized Coefficients		t	Sig.
	B	Std. Error		
ค่าคงที่	0.750	0.115	6.521	0.000
11.ประชาชนได้เข้ามาร่วมหรือปรับปรุงการบริหารงาน พัฒนาของเทศบาลฯ	0.186	0.043	4.358	0.000 *
12. ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ ของโครงการ	0.064	0.043	1.489	0.137
13. ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการรับจ้างงานเหมา โครงการหรือกิจกรรมที่ เทศบาลฯ ได้จัดทำ	0.143	0.037	3.895	0.000 *
14. ประชาชนได้ร่วมสนับสนุนทรัพยากรส่วนตัวให้แก่ เทศบาลฯ เพื่อนำไปพัฒนาท้องถิ่น	0.195	0.034	5.760	0.000 *
15. ประชาชนได้เข้าร่วมปฏิบัติตามนโยบายแผนงาน/ โครงการหรือกิจกรรมที่เทศบาลฯ ในหมู่บ้านให้บรรลุตาม เป้าหมายที่ตั้งไว้ในแผนพัฒนาเทศบาลฯ	0.069	0.039	1.757	0.080
16. ประชาชนได้มีส่วนร่วมเป็นกรรมการในการดำเนินงาน ตามแผนงานหรือโครงการพัฒนาเทศบาลฯ	0.078	0.042	1.856	0.064
17. การประสานงานขอความร่วมมือระหว่างประชาชนกับ เทศบาลฯ	0.045	0.039	1.166	0.244
18. ประชาชนเคยมีส่วนร่วมในการปฏิบัติและดำเนินการ ก่อสร้างต่างๆ	0.043	0.039	1.104	0.270

ตารางที่ 4.20 แสดงผลการทดสอบสมมติฐาน ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการมีส่วนร่วมชั้น การสร้างความร่วมมือกับรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการตัดสินใจ (ต่อ)

การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานปกครอง ส่วนท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหลักหก	Untandarddized Coefficients		t	Sig.
	B	Std. Error		
19. ประชาชนในท้องถิ่นเคยช่วยดำเนินการแก้ปัญหา ผู้ด้อยโอกาส เช่น ส่งเสริมการศึกษา	-0.021	0.039	-0.526	0.599
20. ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการแก้ปัญหากลุ่มแม่บ้านที่ว่างงาน	-0.056	0.037	-1.506	0.133

$R = 0.724$, $R^2 = 0.524$, $SEE = 0.383$, $F = 41.773$, $\text{Sig. of } F = 0.000$

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ข้อมูลทำจากตารางที่ 4.20 ผลการทดสอบสมมติฐานปัจจัยความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการมีส่วนร่วมชั้นการสร้างความร่วมมือกับรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการตัดสินใจ พบว่า ระดับความสัมพันธ์ในภาพรวมอยู่ในระดับ 0.724 และมีความเชื่อมั่นในการพยากรณ์ ร้อยละ 52 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 แต่เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า มีเพียง 3 ด้าน ที่มีความสัมพันธ์กับรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการตัดสินใจ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 4.21 แสดงผลการทดสอบสมมติฐาน ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการมีส่วนร่วมขึ้น
อำนาจการเป็นตัวแทนกับรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการตัดสินใจ

การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงาน ปกครองส่วนท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหลักหก	Untandarddized Coefficients		t	Sig.
	B	Std. Error		
ค่าคงที่	0.963	0.116	8.290	0.000
21. เทศบาลฯ ได้เปิดโอกาสให้ท่านแสดงประชามติการ สนับสนุน ความต้องการในโครงการกิจกรรมที่สร้าง ความคุ้มค่า	0.108	0.041	2.644	0.009*
22. เทศบาลฯ ได้เปิดโอกาสให้ท่านร่วมจัดทำแผน/ โครงการที่เกี่ยวกับงานด้านสาธารณสุข โภชนา งานด้าน ศาสนาและงานด้านวัฒนธรรมให้กับประชาชนใน ท้องถิ่น	0.064	0.046	1.383	0.168
23. เทศบาลฯ ได้เปิดโอกาสให้ท่านพิจารณาการมอบ รางวัลให้แก่ประชาชนที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมกับ เทศบาลฯ	0.068	0.045	1.508	0.132
24. เทศบาลฯ ได้ให้ท่านร่วมสนับสนุนทรัพยากร ส่วนตัวให้แก่เทศบาลฯ เพื่อนำไปพัฒนาท้องถิ่น	0.060	0.039	1.539	0.125
25. เทศบาลฯ เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าร่วมปฏิบัติ ตามนโยบายแผนงาน/โครงการหรือกิจกรรมที่เทศบาล ฯ ในหมู่บ้านให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ในแผนพัฒนา เทศบาลฯ	0.141	0.041	3.444	0.001*

ตารางที่ 4.21 แสดงผลการทดสอบสมมติฐาน ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการมีส่วนร่วมขึ้น
อำนาจการเป็นตัวแทนกับรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการตัดสินใจ
(ต่อ)

การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานปกครอง ส่วนท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหลักหก	Untandarddized		t	Sig.
	Coefficients			
	B	Std. Error		
26. เทศบาลฯให้ท่านได้พิจารณาการใช้ประโยชน์จาก ความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยี	0.065	0.042	1.555	0.121
27. เทศบาลฯให้ท่านกระจายข่าวสารในท้องถิ่นเพื่อให้ ได้รับข่าวสารทันเหตุการณ์	-0.035	0.039	-0.909	0.364
28. เทศบาลฯได้เปิดโอกาสให้ท่านควบคุมนโยบายการ บริหารงานภาครัฐให้ตรงตามความต้องการของ ประชาชน	0.214	0.044	4.896	0.000*
29. เทศบาลฯได้เปิดโอกาสให้ท่านควบคุมการใช้ ทรัพยากรต่างๆของเทศบาล เช่น เครื่องมือและอุปกรณ์ ในการทำงาน	-0.055	0.040	-1.371	0.171
30. เทศบาลฯให้ท่านเป็นตัวแทนในการกำหนด วัฒนธรรมประเพณี	0.19	0.035	0.544	0.587

$R = 0.642$, $R^2 = 0.412$, $SEE = 0.425$, $F = 26.654$, $Sig. \text{ of } F = 0.000$

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ข้อมูลท้ายจากตารางที่ 4.21 ผลการทดสอบสมมติฐานปัจจัยความสัมพันธ์ระหว่าง
กระบวนการมีส่วนร่วมขึ้นอำนาจการเป็นตัวแทนกับรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการ
ตัดสินใจ พบว่า ระดับความสัมพันธ์ในภาพรวมอยู่ในระดับ 0.642 และมีความเชื่อมั่นในการ
พยากรณ์ ร้อยละ 41 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 แต่เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า มีเพียง 3
ด้าน ที่มีความสัมพันธ์กับรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการตัดสินใจ ที่ระดับนัยสำคัญ
ทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 4.22 แสดงผลการทดสอบสมมติฐาน ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการมีส่วนร่วมชั้น การควบคุมโดยประชาชนกับรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการตัดสินใจ

การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานปกครอง ส่วนท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหลักหก	Untandarddized Coefficients		t	Sig.
	B	Std.Error		
ค่าคงที่	0.993	0.120	8.286	0.000
31. เทศบาลฯ ได้ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมควบคุม ตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลฯ	0.181	0.044	4.116	0.000*
32. เทศบาลฯ ได้แต่งตั้งประชาชนเข้ามาเป็นกรรมการ ประเมินแผนงาน โครงการตามแผนพัฒนา	0.183	0.045	4.101	0.000*
33. ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการควบคุมการให้ ทรัพย์สินและงบประมาณของเทศบาลฯ	0.062	0.043	1.443	0.150
34. ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบความ โปร่งใสในการบริหารงานของคณะผู้บริหาร	0.129	0.046	2.790	0.006*
35. ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการควบคุมการจัดทำ บัญชีงบประมาณของเทศบาลฯ	0.012	0.044	0.275	0.784
36. เทศบาลฯ ให้ส่วนท้องถิ่นได้มีประเมินผลงานในการ บริหารส่วนท้องถิ่น	0.042	0.045	0.941	0.347
37. เทศบาลฯ ให้ส่วนท้องถิ่นได้มีการประเมินผลงานใน ด้านการก่อสร้างที่ถูกต้องตามแผน	0.085	0.042	2.028	0.043
38. เทศบาลฯ ให้ส่วนท้องถิ่นได้มีการประเมินผลงาน ของกลุ่มแม่บ้าน	-	0.042	-	0.530
39. เทศบาลฯ ให้ส่วนท้องถิ่นได้มีประเมินผลงาน เกี่ยวกับรายรับ รายจ่ายของเทศบาลฯ	0.044	0.044	1.006	0.315
40. เทศบาลฯ ให้ส่วนท้องถิ่นได้ประเมินด้วยความ โปร่งใสในการทำงาน	-	0.042	-	0.187
	0.055		1.321	

$R = 0.642$, $R^2 = 0.418$, $SEE = 0.423$, $F = 27.280$, $\text{Sig. of } F = 0.000$

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ข้อมูลท้ายจากตารางที่ 4.22 ผลการทดสอบสมมติฐานปัจจัยความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการมีส่วนร่วมขั้นการควบคุมโดยประชาชนกับรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการตัดสินใจ พบว่า ระดับความสัมพันธ์ในภาพรวมอยู่ในระดับ 0.646 และมีความเชื่อมั่นในการพยากรณ์ ร้อยละ 42 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 แต่เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า มีเพียง 3 ด้าน ที่มีความสัมพันธ์กับรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการตัดสินใจ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 4.23 แสดงผลการทดสอบสมมติฐาน ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการมีส่วนร่วมขั้นการสร้างร่วมมือกับรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการปฏิบัติการ

การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหลักหก	Untandarddized Coefficients		t	Sig.
	B	Std. Error		
	ค่าคงที่	0.518		
11.ประชาชนได้เข้ามาร่วมหรือปรับปรุงการบริหารงานพัฒนาของเทศบาลฯ	0.0447	0.050	0.938	0.349
12. ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ของโครงการ	0.079	0.051	1.546	0.123
13. ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการรับจ้างงานเหมาโครงการหรือกิจกรรมที่ เทศบาลฯ ได้จัดทำ	0.067	0.43	1.539	0.125
14. ประชาชนได้ร่วมสนับสนุนทรัพยากรส่วนตัวให้แก่เทศบาลฯ เพื่อนำไปพัฒนาท้องถิ่น	0.121	0.040	3.035	0.003*
15. ประชาชนได้เข้าร่วมปฏิบัติตามนโยบายแผนงาน/โครงการหรือกิจกรรมที่เทศบาลในหมู่บ้านให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ในแผนพัฒนาเทศบาลฯ	0.197	0.046	4.265	0.000*
16. ประชาชนได้มีส่วนร่วมเป็นกรรมการในการดำเนินงานตามแผนงานหรือโครงการพัฒนาเทศบาลฯ	0.020	0.050	0.412	0.681
17. การประสานงานขอความร่วมมือระหว่างประชาชนกับเทศบาลฯ	0.172	0.046	3.748	0.000*

ตารางที่ 4.23 แสดงผลการทดสอบสมมติฐาน ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการมีส่วนร่วมชั้น การสร้างความร่วมมือกับรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการปฏิบัติการ (ต่อ)

การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงาน ปกครองส่วนท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหลักหก	Untandarddized Coefficients		t	Sig.
	B	Std. Error		
18. ประชาชนเคยมีส่วนร่วมในการปฏิบัติและ ดำเนินการก่อสร้างต่างๆ	0.036	0.046	0.794	0.428
19. ประชาชนในท้องถิ่นเคยช่วยดำเนินการแก้ปัญหา ผู้ด้อยโอกาส เช่น ส่งเสริมการศึกษา	0.009	0.046	-0.201	0.841
20. ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการแก้ปัญหา กลุ่มแม่บ้านที่ว่างงาน	0.103	0.044	2.331	0.020

$R = 0.683$, $R^2 = 0.467$, $SEE = 0.451$, $F = 33.307$, $\text{Sig. of } F = 0.000$

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ข้อมูลท้ายจากตารางที่ 4.23 ผลการทดสอบสมมติฐานปัจจัยความสัมพันธ์ระหว่าง กระบวนการมีส่วนร่วมชั้นการสร้างความร่วมมือกับรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการ ดำเนินการ พบว่า ระดับความสัมพันธ์ในภาพรวมอยู่ในระดับ 0.683 และมีความเชื่อมั่นในการ พยากรณ์ ร้อยละ 47 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 แต่เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า มีเพียง 3 ด้าน ที่มีความสัมพันธ์กับรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการดำเนินการ ที่ระดับนัยสำคัญ ทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 4.24 แสดงผลการทดสอบสมมติฐาน ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการมีส่วนร่วมชั้น
อำนาจการเป็นตัวแทนกับรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการดำเนินการ

การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานปกครอง ส่วนท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหลักหก	Unstandardized Coefficients		t	Sig.
	B	Std. Error		
ค่าคงที่	0.912	0.134	6.798	0.000
21. เทศบาลฯ ได้เปิดโอกาสให้ท่านแสดงประชามติการ สนับสนุน ความต้องการในโครงการกิจกรรมที่สร้าง ความคุ้มค่า	0.036	0.047	0.752	0.453
22. เทศบาลฯ ได้เปิดโอกาสให้ท่านร่วมจัดทำแผน/ โครงการที่เกี่ยวกับงานด้านสาธารณสุขปโลก งานด้าน ศาสนาและงานด้านวัฒนธรรมให้กับประชาชนในท้องถิ่น	0.079	0.053	1.494	0.136
23. เทศบาลฯ ได้เปิดโอกาสให้ท่านพิจารณาการมอบ รางวัลให้แก่ประชาชนที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมกับเทศบาล	0.003	0.052	0.066	0.947
24. เทศบาลฯ ได้ให้ท่านร่วมสนับสนุนทรัพยากรส่วนตัว ให้แก่เทศบาลฯ เพื่อนำไปพัฒนาท้องถิ่น	0.047	0.045	1.048	0.296
25. เทศบาลฯ เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าร่วมปฏิบัติ ตามนโยบายแผนงาน/โครงการหรือกิจกรรมที่เทศบาลฯ ในหมู่บ้านให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ในแผนพัฒนา เทศบาลฯ	0.174	0.047	3.685	0.000*
26. เทศบาลฯ ให้ท่านได้พิจารณาการใช้ประโยชน์จาก ความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยี	0.017	0.048	0.364	0.716
27. เทศบาลฯ ให้ท่านกระจายข่าวสารในท้องถิ่นเพื่อให้ ได้รับข่าวสารทันเหตุการณ์	0.035	0.045	0.787	0.432
28. เทศบาลฯ ได้เปิดโอกาสให้ท่านควบคุมนโยบายการ บริหารงานภาครัฐให้ตรงตามความต้องการของประชาชน	0.187	0.051	3.702	0.000*

ตารางที่ 4.24 แสดงผลการทดสอบสมมติฐาน ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการมีส่วนร่วมชั้นอำนาจการเป็นตัวแทนกับรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการดำเนินการ (ต่อ)

การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานปกครอง ส่วนท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหลักหก	Untandarddized		t	Sig.
	Coefficients			
	B	Std. Error		
29. เทศบาลฯ ได้เปิด โอกาสให้ผ่านควบคุมการใช้ ทรัพยากรต่างๆของเทศบาล เช่น เครื่องมือและอุปกรณ์ ในการทำงาน	-0.010	0.047	-0.220	0.826
30. เทศบาลฯ ให้ท่านเป็นตัวแทนในการกำหนด วัฒนธรรมประเพณี	0.098	0.041	2.409	0.016

$R = 0.607$, $R^2 = 0.368$, $SEE = 0.491$, $F = 22.157$, $Sig. \text{ of } F = 0.000$

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ข้อมูลทำจากตารางที่ 4.24 ผลการทดสอบสมมติฐานปัจจัยความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการมีส่วนร่วมชั้นอำนาจการเป็นตัวแทนกับรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการดำเนินการพบว่า ระดับความสัมพันธ์ในภาพรวมอยู่ในระดับ 0.607 และมีความเชื่อมั่นในการพยากรณ์ ร้อยละ 37 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 แต่เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า มีเพียง 3 ด้าน ที่มีความสัมพันธ์กับรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการดำเนินการ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 4.25 แสดงผลการทดสอบสมมติฐาน ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการมีส่วนร่วมชั้น การควบคุมโดยประชาชนกับรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการ ดำเนินการ

การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงาน ปกครองส่วนท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหลักหก	Untandarddized Coefficients		t	Sig.
	B	Std. Error		
ค่าคงที่	0.813	0.141	5.756	0.000
31. เทศบาลฯ ได้ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมควบคุม ตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลฯ	0.127	0.052	2.438	0.015*
32. เทศบาลฯ ได้แต่งตั้งประชาชนเข้ามาเป็นกรรมการ ประเมินแผนงาน โครงการตามแผนพัฒนา	0.109	0.053	2.070	0.039*
33. ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการควบคุมการให้ ทรัพย์สินและงบประมาณของเทศบาลฯ	-0.004	0.051	-0.083	0.934
34. ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบความ โปร่งใสในการบริหารงานของคณะผู้บริหาร	0.156	0.055	2.862	0.004*
35. ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการควบคุมการจัดทำ บัญชีงบประมาณของเทศบาลฯ	-0.042	0.052	0.807	0.420
36. เทศบาลฯ ให้ส่วนท้องถิ่น ได้มีประเมินผลงานใน การบริหารส่วนท้องถิ่น	0.144	0.053	2.735	0.007*
37. เทศบาลฯ ให้ส่วนท้องถิ่น ได้มีการประเมินผลงาน ในด้านการก่อสร้างที่ถูกต้องตามแผน	0.082	0.050	1.660	0.098
38. เทศบาลฯ ให้ส่วนท้องถิ่น ได้มีการประเมินผลงาน ของกลุ่มแม่บ้าน	0.045	0.049	0.914	0.361

ตารางที่ 4.25 แสดงผลการทดสอบสมมติฐาน ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการมีส่วนร่วมชั้น การควบคุมโดยประชาชนกับรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการ ดำเนินการ (ต่อ)

การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงาน ปกครองส่วนท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหลักหก	Untandarddized Coefficients		t	Sig.
	B	Std. Error		
39. เทศบาลฯ ให้ส่วนท้องถิ่น ได้มีประเมิณผลงาน เกี่ยวกับรายรับ รายจ่ายของเทศบาลฯ	0.090	0.052	1.722	0.086
40. เทศบาลฯ ให้ส่วนท้องถิ่น ได้ประเมิณด้วยความ โปร่งใสในการทำงาน	0.022	0.049	0.439	0.661

$R = 0.589$, $R^2 = 0.347$, $SEE = 0.499$, $F = 20.202$, $\text{Sig. of } F = 0.000$

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ข้อมูลทำยจากตารางที่ 4.25 ผลการทดสอบสมมติฐานปัจจัยความสัมพันธ์ระหว่าง กระบวนการมีส่วนร่วมชั้นการควบคุมโดยประชาชนกับรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนด้าน การดำเนินการ พบว่า ระดับความสัมพันธ์ในภาพรวมอยู่ในระดับ 0.589 และมีความเชื่อมั่นในการ พยากรณ์ ร้อยละ 35 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 แต่เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า มีเพียง 4 ด้าน ที่มีความสัมพันธ์กับรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการดำเนินการ ที่ระดับนัยสำคัญ ทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 4.26 แสดงผลการทดสอบสมมติฐาน ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการมีส่วนร่วมชั้น การสร้างความร่วมมือกับรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการประเมินผล

การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงาน ปกครองส่วนท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหลักหก	Untandarddized		t	Sig.
	Coefficients			
	B	Std. Error		
ค่าคงที่	0.721	0.124	5.805	0.000
11. ประชาชนได้เข้าร่วมหรือปรับปรุงการบริหารงานพัฒนาของเทศบาลฯ	0.119	0.046	2.576	0.010*
12. ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ของโครงการ	-0.037	0.047	-0.796	0.427
13. ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการรับจ้างงานเหมาโครงการหรือกิจกรรมที่ เทศบาลฯ ได้จัดทำ	0.212	0.040	5.338	0.000*
14. ประชาชนได้ร่วมสนับสนุนทรัพยากรส่วนตัวให้แก่เทศบาลฯ เพื่อนำไปพัฒนาท้องถิ่น	0.034	0.037	0.919	0.359
15. ประชาชนได้เข้าร่วมปฏิบัติตามนโยบายแผนงาน/โครงการหรือกิจกรรมที่เทศบาลในหมู่บ้านให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ในแผนพัฒนาเทศบาลฯ	0.121	0.042	2.865	0.004*
16. ประชาชนได้มีส่วนร่วมเป็นกรรมการในการดำเนินงานตามแผนงานหรือโครงการพัฒนาเทศบาลฯ	0.066	0.045	1.452	0.147
17. การประสานงานขอความร่วมมือระหว่างประชาชนกับเทศบาลฯ	0.067	0.042	1.596	0.111
18. ประชาชนเคยมีส่วนร่วมในการปฏิบัติและดำเนินการก่อสร้างต่างๆ	0.042	0.042	1.003	0.317

ตารางที่ 4.26 แสดงผลการทดสอบสมมติฐาน ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการมีส่วนร่วมชั้น การสร้างความร่วมมือกับรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการประเมินผล (ต่อ)

การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงาน ปกครองส่วนท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหลักหก	Untandarddized Coefficients		t	Sig.
	B	Std. Error		
19. ประชาชนในท้องถิ่นเคยช่วยดำเนินการแก้ปัญหา ผู้ด้อยโอกาส เช่น ส่งเสริมการศึกษา	0.056	0.043	1.322	0.187
20. ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการแก้ปัญหา กลุ่มแม่บ้านที่ว่างงาน	0.059	0.040	1.463	0.144

$R = 0.662$, $R^2 = 0.438$, $SEE = 0.413$, $F = 29.635$, $\text{Sig. of } F = 0.000$

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ข้อมูลทำจากตารางที่ 4.26 ผลการทดสอบสมมติฐานปัจจัยความสัมพันธ์ระหว่าง กระบวนการมีส่วนร่วมชั้นการสร้างความร่วมมือกับรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการ ประเมินผล พบว่า ระดับความสัมพันธ์ในภาพรวมอยู่ในระดับ 0.662 และมีความเชื่อมั่นในการ พยากรณ์ ร้อยละ 44 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 แต่เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า มีเพียง 3 ด้าน ที่มีความสัมพันธ์กับรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการตัดสินใจ ที่ระดับนัยสำคัญ ทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 4.27 แสดงผลการทดสอบสมมติฐาน ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการมีส่วนร่วมขึ้น
 อำนาจการเป็นตัวแทนกับรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการประเมินผล

การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานปกครอง ส่วนท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหลักหก	Untandarddized		t	Sig.
	Coefficients			
	B	Std. Error		
ค่าคงที่	1.218	0.126	9.695	0.000
21. ได้เปิดโอกาสให้ท่านแสดงประชามติการสนับสนุน ความต้องการในโครงการกิจกรรมที่สร้างความคุ้มค่า	0.051	0.044	1.163	0.246
22. ได้เปิดโอกาสให้ท่านร่วมจัดทำแผน/โครงการที่ เกี่ยวกับงานด้านสาธารณสุข โภค งานด้านศาสนาและงาน ด้านวัฒนธรรมให้กับประชาชนในท้องถิ่น	0.099	0.050	1.998	0.046
23. ได้เปิดโอกาสให้ท่านพิจารณาการมอบรางวัลให้แก่ ประชาชนที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมกับเทศบาลฯ	0.138	0.049	2.838	0.005
24. เทศบาลฯ ได้ให้ท่านร่วมสนับสนุนทรัพยากร ส่วนตัวให้แก่เทศบาลฯ เพื่อนำไปพัฒนาท้องถิ่น	0.006	0.042	0.146	0.884
25. เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าร่วมปฏิบัติตาม นโยบายแผนงาน/โครงการหรือกิจกรรมที่เทศบาลฯ ใน หมู่บ้านให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ในแผนพัฒนาเทศบาล	0.110	0.044	2.488	0.013
26. ให้ท่านได้พิจารณาการใช้ประโยชน์จาก ความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยี	0.026	0.045	0.569	0.570
27. เทศบาลฯ ให้ท่านกระจายข่าวสารในท้องถิ่นเพื่อให้ ได้รับข่าวสารทันเหตุการณ์	0.086	0.042	2.048	0.041
28. ได้เปิดโอกาสให้ท่านควบคุมนโยบายการบริหารงาน ภาครัฐให้ตรงตามความต้องการของประชาชน	0.023	0.047	0.490	0.624

ตารางที่ 4.27 แสดงผลการทดสอบสมมติฐาน ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการมีส่วนร่วมขึ้น
อำนาจการเป็นตัวแทนกับรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการประเมินผล
(ต่อ)

การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงาน ปกครองส่วนท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหลักหก	Untandarddized Coefficients		t	Sig.
	B	Std. Error		
29. เทศบาลฯ ได้เปิด โอกาสให้ผ่านควบคุมการใช้ ทรัพยากรต่างๆของเทศบาล เช่น เครื่องมือและอุปกรณ์ ในการทำงาน	0.015	0.044	0.348	0.728
30. เทศบาลฯ ให้ท่านเป็นตัวแทนในการกำหนด วัฒนธรรมประเพณี	-0.016	0.038	-0.411	0.681

$R = 0.552$, $R^2 = 0.305$, $SEE = 0.460$, $F = 16.654$, $Sig. \text{ of } F = 0.000$

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ข้อมูลท้ายจากตารางที่ 4.27 ผลการทดสอบสมมติฐานปัจจัยความสัมพันธ์ระหว่าง
กระบวนการมีส่วนร่วมขึ้นอำนาจการเป็นตัวแทนกับรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการ
ประเมินผล พบว่า ระดับความสัมพันธ์ในภาพรวมอยู่ในระดับ 0.552 และมีความเชื่อมั่นในการ
พยากรณ์ ร้อยละ 30 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 แต่เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า ไม่พบ
ความสัมพันธ์กับรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการประเมินผล ที่ระดับนัยสำคัญทาง
สถิติ 0.05

ตารางที่ 4.28 แสดงผลการทดสอบสมมติฐาน ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการมีส่วนร่วมชั้น การควบคุมโดยประชาชนกับรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการการ ประเมินผล

การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงาน ปกครองส่วนท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหลักหก	Untandarddized Coefficients		t	Sig.
	B	Std.Error		
ค่าคงที่	1.001	0.125	8.005	0.000
31. เทศบาลฯ ได้ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมควบคุม ตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลฯ	0.089	0.046	1.935	0.054
32. เทศบาลฯ ได้แต่งตั้งประชาชนเข้ามาเป็นกรรมการ ประเมินแผนงาน โครงการตามแผนพัฒนา	0.074	0.047	1.586	0.114
33. ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการควบคุมการให้ ทรัพย์สินและงบประมาณของเทศบาลฯ	0.037	0.045	0.186	0.415
34. ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบความ โปร่งใสในการบริหารงานของคณะผู้บริหาร	0.127	0.048	2.629	0.009
35. ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการควบคุมการจัดทำ บัญชีงบประมาณของเทศบาลฯ	0.119	0.046	2.593	0.010
36. เทศบาลฯ ให้ส่วนท้องถิ่นได้มีประเมินผลงานใน การบริหารส่วนท้องถิ่น	0.060	0.047	1.284	0.200
37. เทศบาลฯ ให้ส่วนท้องถิ่นได้มีการประเมินผลงาน ในด้านการก่อสร้างที่ถูกต้องตามแผน	0.015	0.044	0.352	0.725
38. เทศบาลฯ ให้ส่วนท้องถิ่นได้มีการประเมินผลงาน ของกลุ่มแม่บ้าน	0.050	0.044	1.143	0.254
39. เทศบาลฯ ให้ส่วนท้องถิ่นได้มีประเมินผลงาน เกี่ยวกับรายรับ รายจ่ายของเทศบาลฯ	0.005	0.046	0.109	0.913
40. เทศบาลฯ ให้ส่วนท้องถิ่นได้ประเมินด้วยความ โปร่งใสในการทำงาน	0.067	0.044	1.546	0.123

$R = 0.599$, $R^2 = 0.359$, $SEE = 0.442$, $F = 21.287$, $Sig. \text{ of } F = 0.000$

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ข้อมูลท้ายจากตารางที่ 4.28 ผลการทดสอบสมมติฐานปัจจัยความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการมีส่วนร่วมขึ้นการควบคุมโดยประชาชนกับรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการการประเมินผล พบว่า ระดับความสัมพันธ์ในภาพรวมอยู่ในระดับ 0.599 และมีความเชื่อมั่นในการพยากรณ์ ร้อยละ 36 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 แต่เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า ไม่พบความสัมพันธ์กับรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการการประเมินผล ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

4.5 การมีส่วนร่วมของประชาชน จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

จากการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี จากแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้นำมาสรุปปัญหาเพื่อสัมภาษณ์ผู้ที่ทำหน้าที่ในการวางแผน ดำเนินการ และประเมินผล เกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหลักหก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น

ดังนั้นในบทนี้จึงต้องนำเสนอการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขั้นปรึกษาหารือ ขั้นสร้างความร่วมมือ ขึ้นอำนาจการเป็นตัวแทน ขั้นการควบคุมโดยประชาชนโดยใช้รูปแบบการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ เพื่อให้บรรยากาศในการสัมภาษณ์เป็นกันเองไม่กดดัน และสรุปผลการสัมภาษณ์ โดยผู้ศึกษาวิจัยได้สรุปผลการวิเคราะห์แยกประเด็นต่างๆ ได้ดังนี้

4.5.1 ขั้นปรึกษาหารือ ผลจากแบบสอบถามที่ได้ทำการสอบถามประชาชนผู้อาศัยในพื้นที่ตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี พบว่า แม้ว่าประชาชนจะทราบว่าเทศบาลตำบลหลักหกเป็นองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่ในการบริหารปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับตำบล แต่ประชาชนก็ยังไม่มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วม หรืออาจจะมีส่วนร่วมเป็นบางกลุ่มแต่จะเป็นกลุ่มเดิมๆ ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์มีสาระสำคัญตอนหนึ่งว่า

“เทศบาลฯ จะพยายามเน้นในเรื่องของการประชาสัมพันธ์ และจะเน้นในเรื่องของการเปิดเวที หรือประชาคม ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น แต่ว่าในเรื่องของบางกลุ่ม

หรือกลุ่มเดิมทางเทศบาลฯ ไม่สามารถกำหนดอะไรได้ เพราะบางครั้งเราได้มีการประชาสัมพันธ์ให้ทุกคนมาประชุมหรือมีส่วนร่วม คือตรงนี้จะอยู่ที่ว่าประชาชนท่านใดจะมา ซึ่งบางคนที่มาเข้าก็อาจจะเป็นกลุ่มเดิมๆ อย่างในวันนี้เราจะมีการคัดเลือกคณะกรรมการต่างๆ ดังนั้น คนที่ไม่เคยมาประชุมก็จะไม่ได้ถูกคัดเลือก การจะถูกเสนอชื่อนั้นต้องอาศัยความร่วมมือกับประชาชนด้วย ในเรื่องของการที่เข้ามามีส่วนร่วมแล้วมีการเสนอชื่อ เสนอโอกาส ก็อาจจะได้บุคคลที่มาทำงานได้หลากหลายรูปแบบมากขึ้น เพราะเทศบาลฯ ไม่สามารถคัดเลือกกันตัวเอง ต้องอาศัยผ่านการคัดเลือกจากผู้เข้ามาอยู่แล้ว เช่น วันนี้เราจะมีการคัดเลือกตัวแทนคณะกรรมการฯ ตัวแทนประชาชน ซึ่งประชาชนเข้ามาประชุมจำนวนประมาณ 100 คน ซึ่งใน 100 คนนั้นจะต้องเป็นคนที่มีการโหวตขึ้นมาเอง รับรองขึ้นมาเอง ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือของประชาชนด้วย ในเรื่องของการเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อว่าให้มีกลุ่มคนใหม่ๆ เข้ามา” (อาทิตยา อินทร์จันทร์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 4 เมษายน 2562)

รวมถึงบทสัมภาษณ์จากผู้บริหารอีกท่านหนึ่ง ที่ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในลักษณะของกลุ่มเดิมๆ ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์มีสาระสำคัญตอนหนึ่งว่า

“เทศบาลฯ ได้มีโครงการให้ประชาชนทั้งตำบลหลักหมื่นมีส่วนร่วม เช่น โครงการครอบครัวคุณธรรม ซึ่งเป็นการฝึกอบรมให้ทั้งเด็ก และผู้ใหญ่ ทุกเทศทุกวัยได้มารับฟังการฝึกอบรม ซึ่งจะเป็นการเข้าไปพบปะ ทำกิจกรรมร่วมกันกับประชาชนถึงท้องถิ่น เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนกลุ่มใหม่ๆ ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนนานาทัศนะกันกับเทศบาลฯ นอกจากนี้เทศบาลฯ ยังได้สอดแทรกข่าวสาร การประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับการดำเนินงานของเทศบาลฯ ให้กับประชาชนที่มาเข้าร่วมกิจกรรมในท้องถิ่นเพื่อให้ทราบความคืบหน้าต่างๆ ที่เทศบาลฯ ได้ดำเนินการไปด้วย ซึ่งตอนนี้ก็อยู่ระหว่างขั้นตอนค่อยเป็นค่อยไปและก็ยังมีการประชุม เชิญตัวแทนจากหมู่บ้านเข้ามาออกความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำอะไรสักอย่างของเทศบาลฯ เหมือนกัน (พรรณี เมฆาสุทัศน์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 4 เมษายน 2562)

นอกจากนี้ บทบาทการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนกับเทศบาลตำบลหลักหมื่น อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี จะต้องอาศัยการทำความเข้าใจ การให้ความรู้กับประชาชนในเรื่องแผน โครงการต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์มีสาระสำคัญตอนหนึ่งว่า

“ประชาชนอาจจะยังไม่เข้าใจในเรื่องของการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นเท่าไร เทศบาลฯ จำเป็นต้องทำให้ประชาชนรับรู้แผนต่างๆ เหล่านี้ ซึ่งอาจจะใช้การสื่อสาร และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับรู้ว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น จะทำให้มีการพัฒนาในเขตเทศบาลตำบลหลักหกได้อย่างไร เพราะว่าเทศบาลฯ จำเป็นจะต้องมีการดำเนินการแก้ไขปัญหา หรือมีการพัฒนาปัญหาต่างๆ เพื่อนำไปสู่ในเรื่องการบริการให้ประชาชนได้อย่างทั่วถึง เพราะตามพระราชบัญญัติองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของเทศบาลตำบลไว้ว่าเรามีอำนาจหน้าที่ทำอะไรได้บ้าง เราจะต้องเอาหน้าที่ของทางเทศบาลตำบล มาดำเนินการพัฒนา โดยแยกออกเป็น โครงสร้างทางยุทธศาสตร์ โดยแบ่งออกเป็นรูปแบบของกิจกรรม ซึ่งกิจกรรมที่ทางเทศบาลฯ ได้จัดขึ้นก็จะนำไปพัฒนาตำบลของเรา อาจจะเป็นโครงการในเรื่องของการส่งเสริม การป้องกัน แก้ไขต่างๆ ที่จะสามารถบริการให้กับประชาชนได้อย่างทั่วถึง ไม่ว่าจะเป็นโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภค อณามัย สาธารณสุข การศึกษา เป็นต้น” (อาทิยา อินทร์จันทร์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 4 เมษายน 2562)

รวมถึงบทสัมภาษณ์จากผู้บริหารอีกท่านหนึ่ง ที่ได้กล่าวถึงการให้ประชาชนในเทศบาลตำบลหลักหก เข้ามามีส่วนร่วมในรูปแบบการเสนอความเห็นในเรื่องการพัฒนาท้องถิ่น ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์มีสาระสำคัญตอนหนึ่งว่า

“การพัฒนาเทศบาลฯ จำเป็นต้องอาศัยประชาชนในพื้นที่ เพราะเขาคือตัวแปรสำคัญในการที่จะพัฒนาพื้นที่ของเขา ว่าเราจะพัฒนาพื้นที่ โครงสร้างหรือตัวบุคคล ซึ่งสามารถแยกออกได้ 2 ประเด็น คือ โครงสร้างพื้นฐาน เช่น ไฟฟ้า ประปา และการพัฒนาคุณภาพชีวิต ซึ่งประกอบไปด้วยคน การที่จะทำให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มันก็ต้องอาศัยคน การเสนอความเห็น ความต้องการทั้งในรูปแบบส่วนบุคคล หรือชุมชน ซึ่งปัจจุบันเรามีการรับฟังข้อคิดเห็นเหล่านี้ผ่านการประชาสัมพันธ์ของเทศบาลฯ ไม่ว่าจะเป็นทางด้านเว็บไซต์ของเทศบาลฯ ผ่านผู้นำชุมชน ผ่านจดหมายร้องเรียน หรือโทรศัพท์ เท่ากับว่าประชาชนสามารถมีบทบาทในการพัฒนาท้องถิ่นได้เช่นเดียวกัน” (พรรณี เมฆาสุทัศน์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 4 เมษายน 2562)

การมีส่วนร่วมในรูปแบบการแสดงความคิดเห็น หรือการร้องเรียนปัญหาต่างๆ เทศบาลตำบลหลักหก ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นผ่านช่องทางมากมาย ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์มีสาระสำคัญตอนหนึ่งว่า

“ในแต่ละกองของเทศบาลฯ จะมีจุดรับเรื่องบริการ รับเรื่องร้องเรียนอยู่แล้ว ประชาชนสามารถเขียนใบคำร้อง หรืออาจจะมารูปแบบต่างๆ เช่น ส่งหนังสือเป็นทางการ หรือโทรศัพท์โดยตรง เมื่อเรารับเรื่องแล้วก็จะดูว่าปัญหาเรื่องนั้นเป็นความรับผิดชอบของส่วนราชการใด เช่น ถ้าเป็นส่วนของไฟฟ้า ก็จะส่งเรื่องไปให้กองช่างดำเนินการแก้ไข ปัญหาต่อไป หรือถ้าเป็นเรื่องต้นไต้กรูกรัง จับสัตว์เลื้อยคลาน ก็จะส่งเรื่องเข้าสำนักให้ดำเนินการจัดการแก้ปัญหาคือต่อไป เราจะแบ่งการดำเนินการแก้ไขเป็นผลงาน ตามโครงสร้างของเทศบาลฯ เพื่อให้ดำเนินการให้ตรงตามความต้องการของประชาชน” (อาทิยา อินทร์จันทร์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 4 เมษายน 2562)

รวมถึงบทสัมภาษณ์จากผู้บริหารอีกท่านหนึ่ง ที่ได้กล่าวถึงการแสดงความคิดเห็นของประชาชน โดยแยกเรื่องเป็นส่วนๆ เพื่อให้ส่วนที่รับผิดชอบได้ปรับปรุง แก้ไข ดำเนินการต่อไป เช่นเดียวกัน ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์มีสาระสำคัญตอนหนึ่งว่า

“ปกติแล้วเทศบาลฯ จะมีศูนย์รับเรื่องร้องเรียน เมื่อมีประชาชนแจ้งความประสงค์เข้ามา ขั้นตอนไปเราก็จะแยกเรื่องว่าเรื่องใด เป็นหน้าที่ใครเป็นผู้รับผิดชอบ เสร็จแล้วจะแบ่งงานให้กับกองที่เกี่ยวข้องรับผิดชอบในส่วนนั้นๆ เช่น การซ่อมถนนหนทางจะแบ่งงานให้กับกองช่าง เป็นต้น” (พรรณี เมฆาสุทัศน์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 4 เมษายน 2562)

4.5.2 **ขั้นสร้างความร่วมมือ** การมีส่วนร่วมของประชาชนในการสร้างความร่วมมือ โดยส่วนมากจะเป็นการร่วมกลุ่มเพื่อทำกิจกรรม เช่น อาสาสมัคร จิตอาสา ซึ่งเทศบาลตำบลหลักหกพยายามปรับปรุงรูปแบบกิจกรรมเพื่อให้ตรงตามกับความต้องการของประชาชน ช่วยยกตัวอย่างกิจกรรมที่เทศบาลได้ให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมกับเทศบาล ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์มีสาระสำคัญตอนหนึ่งว่า

“ถ้าพูดในส่วนที่เกี่ยวกับแผนงานวิชาการ การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนที่จะนำท้องถิ่นไปสู่เป้าหมาย ซึ่งก็คือความกินดีอยู่ดีของพี่น้องประชาชน โดยการพิจารณาไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการทบทวนกิจกรรม หรือการเพิ่มเติมแผนงานการปรับปรุง แก้ไข เปลี่ยนแปลงแผนงาน เพื่อให้ตรงตามความต้องการของประชาชน นอกจากเรื่องแผนพัฒนาท้องถิ่นแล้ว เราก็มีกิจกรรมที่เน้นให้ประชาชนมีส่วนร่วม สร้างความร่วมมือ คิดว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของตำบล เช่นอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ที่ให้ประชาชนให้สามารถเข้ามามีส่วน เป็นเหมือนตำรวจบ้าน คอยดูแลสุขทุกข์ให้กับท้องถิ่น นอกจากนี้ยังมีการจัดตั้งกลุ่มสตรีเพื่อพัฒนาอาชีพ หารายได้พิเศษให้กับครัวเรือนและท้องถิ่น กลุ่มภาคีเครือข่าย ซึ่งเป็นการรวมกลุ่มของคนหลายๆ กลุ่ม เป็นต้น” (อาทิตยา อินทร์จันทร์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 4 เมษายน 2562)

ผู้บริหารอีกท่านหนึ่ง ก็ให้การสนับสนุนเรื่องกิจกรรมในการสร้างความร่วมมือไปในทิศทางเดียวกัน ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์มีสาระสำคัญตอนหนึ่งว่า

“กิจกรรมหลักที่ทางเทศบาลฯ ได้จัดให้ประชาชนเข้าร่วมมีส่วนร่วมร่วมกับเทศบาล คือ การประชุมของแต่ละชุมชน จิตอาสา การดำเนินโครงการต่างๆ ทั้งด้านฝึกรบ การทบทวนบทบาทหน้าที่ กลุ่มสตรี การฝึกรบบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการชุมชน ซึ่งเทศบาลฯ พยายามกระจายกิจกรรมเหล่านี้ไปในทุกๆ ชุมชน เพื่อให้ประชาชนนั้นได้เข้าร่วมอย่างทั่วถึง” (พรรณี เมฆาสุทัศน์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 4 เมษายน 2562)

จากแบบสอบถามที่เก็บข้อมูลพบว่า ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลหลักหก มีจำนวนค่อนข้างมาก โดยแบ่งออกเป็นผู้ที่มีรายชื่อตามทะเบียน และประชากรแฝง ซึ่งประชากรแฝงมีจำนวนค่อนข้างมาก เนื่องจากตำบลหลักหก มีความเจริญมากมาย เช่น มหาวิทยาลัย โรงเรียนต่างๆ เทศบาลฯ ได้เปิดโอกาสให้ประชากรทั้ง 2 แบบ แสดงความคิดเห็น เนื่องจากประชากรทุกคนมีส่วนช่วยในการขับเคลื่อนชุมชนให้เดินไปข้างหน้า ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์มีสาระสำคัญตอนหนึ่งว่า

“โดยมากการให้ประชาชนมีส่วนร่วมร่วมกับเทศบาลฯ โดยส่วนร่วมของเราจะเกิดจากการจัดประชาคมรับฟังความคิดเห็น และรับฟังปัญหาและความต้องการอยู่แล้ว ในส่วนนี้

ทางเทศบาลฯ ไม่ได้จำกัดแค่ประชากรที่มีรายชื่อบริษัทจดทะเบียนเท่านั้น แต่ยังคงครอบคลุมไปถึงประชากรแฝง ซึ่งเทศบาลหลักหกเปิดโอกาสให้ประชากรในส่วนนี้สามารถมาเข้าร่วมรับฟังประชาคม และเสนอข้อคิดเห็นต่างๆ ได้อยู่แล้ว ซึ่งเทศบาลฯ ก็นำปัญหาเหล่านั้นมาดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์ที่ทางผู้บริหารได้วางไว้อีกที” (อาทิยา อินทร์จันทร์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 4 เมษายน 2562)

รวมถึงบทสัมภาษณ์จากผู้บริหารอีกท่านหนึ่ง ที่ได้กล่าวถึงการเปิดโอกาสให้ประชากรแฝง สามารถแสดงความคิดเห็นต่างๆ ในการพัฒนาท้องถิ่นผ่านตัวแทนผู้นำชุมชนได้โดยตรงดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์มีสาระสำคัญตอนหนึ่งว่า

“เทศบาลฯ ก็เปิดรับฟังความคิดเห็นจากประชากรแฝงที่อาศัยอยู่ในตำบลหลักหกโดยผ่านผู้นำชุมชน ให้พวกเขาสามารถมาเข้าร่วมรับฟัง แสดงความเห็น เสนอความต้องการได้ แต่การสื่อสารต่างๆ โดยมากจะประชาสัมพันธ์ผ่านตัวแทนหรือผู้นำชุมชนอยู่แล้ว เพื่อคัดกรองในด้านแรกก่อนส่งปัญหาให้กับเทศบาลฯ” (พรรณี เมฆาสุทัศน์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 4 เมษายน 2562)

4.5.3 ชั้นอำนาจการเป็นตัวแทน การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม รวมกลุ่มต่างๆ ของประชาชนแล้ว เทศบาลตำบลหลักหก ยังได้มีการประชาสัมพันธ์ แนะนำ เชิญชวนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกับทางเทศบาลฯ โดยรูปแบบประชาคม ซึ่งเน้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมกันเอง และเทศบาลฯ จะเป็นเพียงแค่ผู้สังเกตการณ์เท่านั้น ซึ่งนับว่ารูปแบบการประชามนี้จะเป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมที่สามารถดึงดูดให้ประชาชนเข้าร่วมได้มากที่สุด ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์มีสาระสำคัญตอนหนึ่งว่า

“เวลาที่ทางเทศบาลฯ จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ทางเทศบาลฯ จะลงพื้นที่จริง ไปตามหมู่บ้านทั้ง 7 หมู่บ้าน ซึ่งจะดูเป็นภาพรวมของตำบล แต่อาจจะมีปัญหาในภาคเอกชน อาจที่จะยังไม่ทั่วถึง ทุกชุมชน หรือโครงการต่างๆ ซึ่งทางเทศบาลฯ ในตอนนี้ได้มีการจัดทำแผนชุมชน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาท้องถิ่น วิธีคิดที่จะทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมด้วยให้ได้มากที่สุด จำเป็นต้องอาศัยแต่ละชุมชน อาจจะเป็นความร่วมมือของประธาน หรือกรรมการหมู่บ้าน ซึ่งหมู่บ้านจะมีการประชุมกันเองก่อนว่า หมู่บ้านเรามีปัญหาอะไร หรือมีความต้องการอะไรที่อยากให้เทศบาลฯ ช่วยเหลือ จากนั้นจะ

นำเอาส่วนของปัญหาเหล่านั้น นำมาสู่การประชุมร่วมกับเทศบาลฯ ซึ่งเริ่มจากเล็ก แล้วนำไปสู่การขยายที่ใหญ่ จึงจะสามารถเข้าถึงประชาชนได้มากกว่า แต่ถ้าเริ่มจากการที่ให้เทศบาลฯ เข้าไปในชุมชนย่อยๆ มันอาจมีความเป็นไปได้น้อย เพราะศักยภาพ อำนาจ หน้าที่ของเทศบาลฯ ไม่สามารถลงไปดำเนินการได้ขนาดนั้น ก็ต้องจะเริ่มจากในชุมชนว่าจะมีการจัดประชุมกันเอง รับฟังความคิดเห็นรับทราบปัญหา ก่อน แล้วนำปัญหานั้นผ่านทางตัวแทนแล้วนำเข้ามาสู่ป็นชาคมร่วมกับทางเทศบาลมันก็จะไปสู่แนวทางการแก้ไขได้มากกว่า” (อาทิตยา อินทร์จันทร์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 4 เมษายน 2562)

ซึ่งผู้บริหารอีกท่านหนึ่ง ก็ให้การสนับสนุนเรื่องการให้อำนาจตัวแทน หรือการประชุม เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์มีสาระสำคัญตอนหนึ่งว่า

“ทุกครั้งที่ทางเทศบาลฯ ได้มีการจัดโครงการ หรือการดำเนินงาน ที่เกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น ทางเทศบาลฯ จะได้จัดให้มีการประชุมทุกครั้ง โดยอาศัยการประชุมสัมพันธ์ทางตัวแทนผู้นำชุมชน กลุ่มสตรี อาสาสมัครต่างๆ ที่อยู่ในพื้นที่ให้ร่วมกันประชาสัมพันธ์เชิญชวนให้คนในชุมชนหลักหกออกมาแสดงความคิดเห็น หรือความต้องการอะไร อยากได้อะไร ซึ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนพบได้เพียงแค่ 50% ซึ่งส่วนใหญ่ประชาชนที่ให้การมีส่วนร่วมจะเป็นฝั่งชนบท ส่วนอีก 50% ที่ไม่ค่อยเข้ามามีส่วนร่วมต่างๆ จะเป็นฝั่งชุมชนเมือง ก็อาจจะป็นสาเหตุหลักๆ ที่การมีส่วนร่วมของประชาชนทั้งตำบลไม่อยู่ในระดับดีเท่าที่ควร” (พรธณี เมฆาลูทัศน์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 4 เมษายน 2562)

นอกจากนี้ ผลจากแบบสอบถามยังพบว่า ประชาชนคิดว่าเทศบาลตำบลหลักหก มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่นค่อนข้างน้อย และไม่ทั่วถึง ในทุกๆ ขั้นตอนในการมีส่วนร่วม ซึ่งเทศบาลฯ ได้มีแนวความคิดเห็น และแนวทางในการปรับปรุง แก้ไข และการพัฒนาแต่ละขั้นตอน ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์มีสาระสำคัญตอนหนึ่งว่า

“เทศบาลตำบลหลักหก เราแบ่งออกเป็น 7 หมู่บ้าน พื้นที่ตำบลหลักหกเป็นพื้นที่ค่อนข้างใหญ่ ซึ่งเป็นพื้นที่ของหมู่บ้านที่เป็นเอกชนค่อนข้างเยอะ ซึ่งหมู่บ้านเอกชนนี้ จะไม่ได้อยู่ในความรับผิดชอบของทางเทศบาลฯ และในเวลาเราลงพื้นที่เพื่อทำการ

ประชาคม เราก็จะลงตามรูปแบบ 7 หมู่บ้านในการปกครองของเรา ซึ่งใน 7 หมู่บ้านก็จะมีผู้นำชุมชน อาจจะเป็นผู้ใหญ่บ้าน และจะมีผู้นำชุมชนของแต่ละโครงการ ซึ่งเวลาที่เทศบาลฯ ลงประชาคม เทศบาลก็จะลงประชาคมในพื้นที่ๆเทศบาลรับผิดชอบคือ หมู่ 1 ถึงหมู่ 7 โดยที่ทางเทศบาลก็จะมีการประชาสัมพันธ์ไปทางผู้ใหญ่บ้านเพื่อให้เขาประสานกับผู้นำชุมชนของแต่ละโครงการที่อยู่ในพื้นที่รับผิดชอบในเขต เช่น หมู่ 1 ซึ่งจะมีอยู่ 5 ชุมชน หรือหมู่บ้านเอกชนอยู่ 2 แห่ง ผู้ใหญ่บ้านต้องประสานงานประชาสัมพันธ์กับผู้นำชุมชนนั้นอีกที เพื่อให้ประชาชนมามีส่วนร่วมกับเทศบาลที่จัดประชาคมให้ประชาชนมาแสดงความร่วมมือ และแสดงความคิดเห็นของประชาชน ซึ่งในบางครั้งการที่เทศบาลฯ จะเข้าไปในพื้นที่เอกชนมันก็ยังไม่สามารถดำเนินการแบบนี้ได้ 100% ส่วนการแก้ไขปรับปรุงทางเทศบาลฯ จะจัดให้มีการประชาสัมพันธ์กันมากขึ้น ดัดป้ายตามสถานที่ที่ประชาชนอาศัยกันอยู่เป็นจำนวนมาก และอาจจะมีการวิ่งรถประชาสัมพันธ์มากขึ้น อันนี้เป็นวิธีแก้ไขที่จะลงไปสู่ว่าจะมีการจัดทำประชาคมที่แห่งนี้ ให้เขามาร่วมประชาคมกับเรา” (อาทิตยา อินทร์จันทร์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 4 เมษายน 2562)

ซึ่งผู้บริหารอีกท่านหนึ่ง ก็ให้การสนับสนุนเรื่องการทำกิจกรรม การมีส่วนร่วมกับประชาชนไม่ทั่วถึง ว่าได้มีการให้ตัวแทนชุมชนเป็นผู้แทนในการกระจายข่าวสาร ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์มีสาระสำคัญตอนหนึ่งว่า

“ในส่วนประชาสัมพันธ์เทศบาลฯ ได้ตั้งเป็นกลุ่มชุมชนขึ้นมาเพื่อที่จะอาศัยการประชาสัมพันธ์โดยจากคณะกรรมการชุมชน โดยการเป็นตัวแทนเป็นผู้ประสานงานแจกข่าวจากเทศบาลให้ประชาชนรับทราบ” (พรรณี เมฆาสุทัศน์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 4 เมษายน 2562)

4.5.4 ขั้นการควบคุมโดยประชาชน เทศบาลตำบลหลักหก มีการเก็บผล / ข้อมูลการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อนำไปพัฒนาปรับปรุงให้ท้องถิ่นดีขึ้น ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์มีสาระสำคัญตอนหนึ่งว่า

“ในส่วนของการเก็บรวบรวมข้อมูลการมีส่วนร่วมของประชาชน ทางเทศบาลฯ ทุกส่วนราชการในเทศบาลฯ เราทุกกองจะทำแบบสอบถามให้กับประชาชนอยู่แล้ว

ส่วนปัญหาที่พบเวลามาติดต่อปัญหาอาจจะเป็นปัญหาที่ไม่จบได้ในวันเดียว อาจจะต้องมีการนัดแก้ไขปรับปรุงงานวันอื่น เรื่องของผลเราก็จะมีการสำรวจแบบความพึงพอใจเป็นรูปเล่มอยู่แล้ว มีการประเมินเทศบาลด้านสาธารณะว่าเป็นอย่างไร แล้วเรานำผลตรงนั้นมาประชุมกับผู้บริหารกับข้าราชการว่าผลตรงนั้นที่ไหนยังต้องนำกลับมาพัฒนาโดยอาจพัฒนามาในรูปแบบกิจกรรมของทางเทศบาล ปรับเปลี่ยน ปรับปรุงให้ดีขึ้น” (อาทิตยา อินทร์จันทร์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 4 เมษายน 2562)

“เทศบาลฯ ได้มีการจัดเก็บข้อมูลของประชาชน ซึ่งก็พบว่าการมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลกับเทศบาลฯ ก่อนข้างน้อย เทศบาลฯ จึงติดต่อสื่อสารผ่านผู้แทนชุมชนเพิ่มมากขึ้น และมีบอร์ดประชาสัมพันธ์ มีเสียงตามสายเพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดเก็บข้อมูลหรือความต้องการที่ประชาชนต้องการให้เทศบาลแก้ปัญหา ปรับปรุงและพัฒนา” (พรรณี เมฆมาสุทัศน์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 4 เมษายน 2562)

การดำเนินงานต่างๆของเทศบาลได้เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการผลดำเนินการ และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์มีสาระสำคัญตอนหนึ่งว่า

“เทศบาลฯ มีหน่วยงานรับผิดชอบของการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารอยู่แล้ว ในส่วนที่สามารถเข้ามาดูข้อมูลสารได้ก็จะเป็นส่วนของกองวิชาการประชาสัมพันธ์ แล้วก็จะมีการจัดข้อมูลประจำปีของกองคลัง ซึ่งในส่วนนี้ทางเทศบาลฯ เราได้มีการเปิดเผยข้อมูลให้อยู่แล้ว แต่เพียงว่าประชาชนอาจจะขอเข้ามาขอรับการติดต่อว่าจะขอข้อมูล ต้องเขียนรายละเอียดในเรื่องของการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารทางราชการ ซึ่งระเบียบมันมีข้อกำหนดอยู่แล้วว่าต้องมีการเปิดเผยข้อมูลทางราชการในส่วนที่ให้ได้ ส่วนค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ก็อาจจะมีส่วนบางหน่วยงานที่เข้าอาจจะมีการระเบียบรองรับไว้ว่าเราจะคัดสำเนา จะมีค่าใช้จ่ายในส่วนเอกชน แต่ถ้าเป็นของภาครัฐมันก็จะมีการยกเว้นอยู่ว่าอาจจะไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย อาจจะเป็นบางกิจกรรมหรือบางงานเท่านั้น ส่วนวิธีตรวจสอบประชาชนสามารถมาขอดูรายการตรวจสอบตามที่ตามระเบียบสามารถให้ได้อยู่แล้ว อาจจะเป็นบ้างเรื่องเท่านั้น เวลาทำงานของเทศบาลฯ ต้องอาศัยการประสานงานกับตัวแทนประชาชน เช่น ผู้นำหมู่บ้าน ผู้นำชุมชน ตัวแทนโครงการเข้ามาติดต่อกับเทศบาลฯ แล้วนำเรื่องไปประชาสัมพันธ์ หรือบอกกล่าวกับชุมชน

ของตนหรือโครงการของตน ในบางครั้งเทศบาลฯ ไม่สามารถตอบโต้ภัยให้กับประชาชนได้ บางอย่างเทศบาลเรามีหน้าที่บริหาร บริการประชาชน ก็ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ ในบางครั้งเราก็จะทำในพื้นที่ที่เราดูแลรับผิดชอบ สามารถเข้าถึงได้ บางส่วนและบางส่วนของเทศบาลฯ เข้าดำเนินการไม่ได้เราก็จะอาศัยในเรื่องของภาคีเครือข่าย เช่น การปกครองไปไม่ถึงเราต้องอาศัยให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้นมากกว่า” (อาทิตยา อินทร์จันทร์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 4 เมษายน 2562)

รวมถึงบทสัมภาษณ์ผู้บริหารอีกท่านหนึ่ง เกี่ยวกับการที่ประชาชนสามารถตรวจสอบการดำเนินการในด้านต่างๆ ของเทศบาลฯ ได้ตามที่กฎหมายกำหนด ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์มีสาระสำคัญตอนหนึ่งว่า

“ขั้นตอนการเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถเข้าตรวจสอบข้อมูลการดำเนินงานของเทศบาลฯ ซึ่งจะเป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร นอกจากนี้เทศบาลฯ ได้มีจุดบริการข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนได้ขอทราบข้อมูลพื้นฐานด้วย” (พรรณี เมฆาสุทัศน์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 4 เมษายน 2562)

4.5.5 ปัญหาและข้อเสนอแนะอื่นๆ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลหลักหก มีปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะที่ทางเทศบาลตำบลหลักหก สามารถดำเนินการได้ในอนาคต ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์มีสาระสำคัญตอนหนึ่งว่า

“ถ้าในด้านความร่วมมือของประชาชนในท้องถิ่น ตอนนี้ปัญหาที่พบ ก็อาจจะเป็นในเรื่องของการที่ประชาชนให้ความร่วมมือน้อยในการเข้ามามีส่วนร่วม ในการมาเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา ส่วนอุปสรรคจะเป็นในเรื่องของเวลา เพราะบางพื้นที่จะเป็นเรื่องของเวลา เวลาที่จะเข้ามามีส่วนร่วมน้อย ซึ่งหน่วยงานทำงานเป็นเวลา และชาวบ้านส่วนใหญ่หรือกลุ่มส่วนใหญ่ก็จะทำงานซึ่งไปตรงกับทางเทศบาลฯ ดำเนินงาน แล้วเวลาที่ทางเทศบาลฯ ไปมีขอความร่วมมือกับประชาชนก็จะได้รับการมีส่วนร่วมของประชาชนน้อย ทางเทศบาลฯ ก็จะแก้ปัญหาโดยการลงไปในเวลาวันหยุดหรือหลังประชาชนเลิกงาน เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงเทศบาลให้มากที่สุด แต่ในบางครั้งประชาชนก็จะติดปัญหาเรื่องครอบครัวที่ต้องจะดูแล ที่อาจจะมาไม่ได้ ซึ่งเป็นอุปสรรค ส่วนข้อเสนอแนะก็จะเป็นการจัดประชาสัมพันธ์ให้เขาเข้าใจมากขึ้น

ว่าการมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนา ว่ามันจะเกิดประโยชน์กับพวกเขาในอนาคต” (อาทिया อินทร์จันทร์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 4 เมษายน 2562)

บทสัมภาษณ์ผู้บริหารอีกท่านหนึ่ง เห็นว่าปัญหาหนึ่งที่ทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับน้อยนั้นเกิดจากวิถีชีวิตที่แตกต่างกัน ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์มีสาระสำคัญตอนหนึ่งว่า

“ด้วยเทศบาลตำบลหลักหก มีประชากรทั้งที่เป็นแบบกึ่งเมืองกึ่งชนบท สำหรับในชนบทเทศบาลฯ มักจะได้รับความร่วมมือจากประชาชนเป็นจำนวนมาก เนื่องจากวิถีชีวิตที่เรียบง่ายของพวกเขา แต่สำหรับในโซนเมืองซึ่งเป็นหมู่บ้านจัดสรร การให้ความร่วมมือ การเข้ามามีส่วนร่วมนั้นจะค่อนข้างน้อย เนื่องจากวิถีชีวิตที่แตกต่างกัน” (พรรณี เมฆาสุทัศน์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 4 เมษายน 2562)

ผลจากแบบสอบถามจะเห็นได้ว่ามีคะแนนการมีส่วนร่วมมีระดับปานกลาง ค่อนข้างไปทางน้อย เทศบาลฯ จึงเล็งเห็นที่มีแนวทางในแก้ไขปัญหาล่าช้า ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์มีสาระสำคัญตอนหนึ่งว่า

“การมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น ส่วนใหญ่เมื่อทางเทศบาลฯ จะดำเนินโครงการมีจัดให้มีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานให้ทุกหมู่บ้านทราบอยู่แล้วว่า เทศบาลฯ จะดำเนินการอะไร ยังไง เทศบาลฯ ก็จะเปิดให้ประชาชนเขามามีส่วนร่วม ไม่ว่าจะสมัครเป็นสมาชิก หรือลงมาทะเบียน หรือถ้าเข้ามาเกี่ยวกับการจัดตั้งหรือองค์กร มันจะเป็นเรื่องของระเบียบที่มีกฎระเบียบไว้ ซึ่งบางครั้งจะระบุไว้ว่าจะต้องเป็นใครที่จะเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ผู้ทรงคุณวุฒิ หรือหัวหน้าส่วนราชการ แต่มันจะมีในส่วนของผู้แทนจากประชาชนอยู่แล้ว ว่าตรงนั้นเข้ามาสู่กระบวนการที่มีส่วนร่วมในการประชามติ เพื่อคัดเลือกตัวแทนของประชามติได้ได้มาแล้วเขาก็เป็นตัวแทนของประชาชนมาร่วมพัฒนาท้องถิ่น เพราะบางครั้งโครงสร้างของการทำงานของเทศบาลอาจจะอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ในการดำเนินการอยู่แล้ว แต่ถ้าเรื่องของประชาชนก็อาจจะเป็นเรื่องของการมีส่วนร่วมช่วยกันมากกว่า” (อาทिया อินทร์จันทร์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 4 เมษายน 2562)

บทสัมภาษณ์ผู้บริหารอีกท่านหนึ่ง เห็นว่าแนวทางการแก้ไขปัญหาในการมีส่วนร่วมของประชาชน ก็คือการเลือกวัน เวลา สถานที่ที่ประชาชนพร้อมมากที่สุด ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์มีสาระสำคัญตอนหนึ่งว่า

“ด้วยห้วงระยะเวลาของประชาชน ซึ่งแบ่งเป็นหลายอาชีพ ด้วยห้วงระยะเวลาของการดำเนินโครงการ ไม่ตรงกัน ช่วงกลางวันประชาชนจำเป็นต้องออกไปทำงานนอกพื้นที่ กลางคืนถึงจะกลับเข้ามา การคมนาคมค่อนข้างติดขัด ก็เลยมาไม่ทันการดำเนินการประชาคมกับทางเทศบาลฯ ใดๆ ซึ่งทางเทศบาลฯ ได้แก้ปัญหาในส่วนนี้ คือ การจัดดำเนินงานในวันที่ประชาชนอยู่ กลับมาอยู่บ้านมากที่สุด ปรับเปลี่ยนการดำเนินงานให้ตรงกับความต้องการของประชาชนเป็นส่วนใหญ่” (พรณี เมฆาสุทัศน์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 4 เมษายน 2562)

4.6 ข้อเสนอแนะ แนวทางแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา และได้เสนอข้อเสนอแนะในด้านต่างๆดังนี้

ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานีนั้น จากการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี คือ การพัฒนาคนในพื้นที่โดยเน้นคนเป็นตัวแปรสำคัญ โดยการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานคือสาธารณูปโภค การให้ประชาชนในพื้นที่ได้มีส่วนร่วมในการสร้างกลุ่ม เช่น บทบาทสตรี กลุ่มงานอาชีพ เป็นต้น เพื่อเป็นการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน และเป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ และเนื่องด้วยในพื้นที่เทศบาลตำบลหลักหกเป็นชุมชนกึ่งเมืองกึ่งชนบทจึงทำให้เกิดการร่วมมือจากชาวบ้านในพื้นที่น้อยเพราะในเทศบาลหลักหกที่มีทั้งบ้านจัดสรร และชาวเกษตรกร โดยส่วนมากเทศบาลหลักหกจะได้รับการร่วมมือจากชาวเกษตรกรมากกว่าบ้านจัดสรร ซึ่งทางเทศบาลหลักหกควรมีการแก้ไขปัญหาโดยการเข้าถึงชุมชนบ้านจัดสรร การติดประกาศตามบอกระกาของหมู่บ้านหรือทางสังคมออนไลน์ที่ทำให้การเข้าถึง และขอความร่วมมือจากชาวบ้านได้ง่ายขึ้น การจัดตั้งโครงการต่างๆโดยเชิญชวนให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมในโครงการ อีกทั้งยังเป็นแนวทาง

ในการรับรู้ข่าวสารจากทางเทศบาลอีกทาง และปัญหาหลักของทุกพื้นที่คือ ประชากรแฝง เมื่อทางเทศบาลมีการจัดการประชุมหรือของความร่วมมือในการแสดงความคิดเห็น หรือเลือกผู้นำ ประชากรแฝงจะโดนละเลยไม่มีส่วนร่วม จากความคิดที่ว่าไม่ใช่คนในพื้นที่ ทางเทศบาลควรมีชี้แจงและเชิญชวนให้ประชากรเหล่านี้เข้ามามีส่วนร่วมเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน สามารถที่จะแสดงความคิดเห็น หรือความต้องการในภาคประชาชนในสิทธิที่ควรได้

บทที่ 5

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี” ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ และนำผลจากแบบสอบถามไปสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งสามารถวิเคราะห์ที่ เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

5.1.สรุปผลการวิจัย

5.2 อภิปราย

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชน ทั้งหมด จำนวน 391 คน ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพ อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่อาศัย พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 54.5 มีอายุระหว่าง 26-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 31.5 มีระดับการศึกษามัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 46.5 มีสถานภาพโสด และสมรส อยู่ด้วยกันในจำนวนที่เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 48.6 มีอาชีพอื่นๆ (นักศึกษา/พนักงานบริษัท เป็นต้น) คิดเป็นร้อยละ 31.5 มีรายได้ 10,001-15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 30.2 มีระยะเวลาอาศัยในตำบลหลักหก 6-15 ปี คิดเป็นร้อยละ 61.1

ส่วนที่ 2 วิเคราะห์ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น ประชาชน รู้ว่าเทศบาลฯ เป็นการปกครองส่วนท้องถิ่น คนคิดเป็นร้อยละ 94.1 รู้ว่าเทศบาลฯ ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงาน คิดเป็นร้อยละ 78.5 รู้ว่าการเก็บภาษีของเทศบาลฯ นำไปใช้ในการบริหารท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 53.5 รู้ว่าอาสาสมัครสาธารณสุขมีส่วนร่วมในการช่วยทำงานของเจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 51.2 ไม่รู้ว่ากำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีส่วนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายที่จัดขึ้น คิดเป็นร้อยละ 58.1 รู้ว่าการบริหารปกครองส่วนท้องถิ่นของเทศบาลฯ ทำให้หมู่บ้านเจริญขึ้น คิดเป็นร้อยละ 52.7 ไม่รู้ว่าการดูแลบริหารของเทศบาลฯ ทำให้อุปกรณ์

การศึกษาที่ทันสมัยกว่าเดิม คิดเป็นร้อยละ 54.0 ไม่รู้ว่าเทศบาลฯ ได้สนับสนุนอุปกรณ์และเงินทุน เพื่อพัฒนาอาชีพของกลุ่มแม่บ้านเพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 53.5 รู้ว่าในเขตของเทศบาลฯ ได้มีกลุ่มงาน OTOP หมู่บ้านและได้รับการช่วยเหลือเกี่ยวกับเงินลงทุนและการจัดจำหน่ายสินค้า OTOP คิดเป็นร้อยละ 50.6 รู้ว่า เทศบาลฯ ให้ความสำคัญในเรื่องการสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เทศบาล คิดเป็นร้อยละ 58.6

ส่วนที่ 3 ส่วนการวิเคราะห์รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี ดังนี้

ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ จากการวิจัยพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า เทศบาลฯ ได้ให้ประชาชนมีส่วนร่วมคิดและกำหนดแนวทางการพัฒนาเพื่อแก้ไขและลดปัญหาในท้องถิ่นระดับปานกลาง มีค่าร้อยละ 57.8 รองลงมาน้อยมีค่าร้อยละ 26.6 และมากมีค่าร้อยละ 12.0 และน้อยที่สุดมีค่าร้อยละ 3.1 ส่วนมากที่สุดมีค่าร้อยละ 0.5 โดยมีค่าเฉลี่ย (x) อยู่ระดับปานกลาง = 2.80 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.701 และน้อยสุด คือประชาชนได้มีส่วนร่วมกับเทศบาลฯ วางแผนนโยบายแผนงาน / โครงการหรือกิจกรรมระดับปานกลางมีร้อยละ 46.8 รองลงมาน้อยมีร้อยละ 40.7 และมากมีร้อยละ 9.2 และน้อยที่สุดมีร้อยละ 2.8 ส่วนมากที่สุดมีร้อยละ 0.5 โดยมีค่าเฉลี่ย (x) อยู่ระดับปานกลาง = 2.64 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.709

ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ จากการวิจัยพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ความต้องการของประชาชนได้รับการบรรจุในโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ ของเทศบาลฯ ระดับปานกลางมีค่าร้อยละ 53.2 รองลงมาน้อยมีค่าร้อยละ 32.7 และมากมีค่าร้อยละ 10.2 และน้อยที่สุดมีค่าร้อยละ 2.6 ส่วนมากที่สุดมีค่าร้อยละ 1.3 โดยมีค่าเฉลี่ย (x) อยู่ระดับปานกลาง = 2.75 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.722 และน้อยสุดคือ เทศบาลฯ ถามความต้องการของประชาชนเพื่อนำไปประกอบในการจัดทำโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ระดับปานกลางมีร้อยละ 48.6 รองลงมาน้อยมีร้อยละ 37.9 และมากมีร้อยละ 10.7 และน้อยที่สุดมีร้อยละ 2.0 ส่วนมากที่สุดมีร้อยละ 0.8 โดยมีค่าเฉลี่ย (x) อยู่ระดับปานกลาง = 2.70 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.715

ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล จากการวิจัยพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า เทศบาลฯ เคยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการส่งเสริมอาชีพประจำท้องถิ่นระดับปานกลางมีค่าร้อยละ 58.1 รองลงมาน้อยมีค่าร้อยละ 31.2 และมากมีค่าร้อยละ 7.4 และน้อยที่สุดมีค่าร้อยละ 2.6 ส่วนมากที่สุดมีค่าร้อยละ 0.8 โดยมีค่าเฉลี่ย (x) อยู่ระดับปานกลาง = 2.73 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.667 และน้อยสุดคือ เทศบาลฯ ได้ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการ

ตัดสินใจใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นที่มีอยู่ประ โยชน์ต่อส่วนร่วมระดับปานกลางมีร้อยละ 52.9 รองลงมาน้อยมีร้อยละ 32.5 และมากมีร้อยละ 10.2 และน้อยที่สุดมีร้อยละ 3.3 ส่วนมากที่สุดมีร้อยละ 1.0 โดยมีค่าเฉลี่ย (x) อยู่ระดับปานกลาง = 2.73 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.728 และเทศบาลฯ ได้ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในด้านแก้ไขความยากจนระดับปานกลาง มีร้อยละ 49.6 รองลงมาน้อยมีร้อยละ 37.9 และมากมีร้อยละ 8.2 และน้อยที่สุดมีร้อยละ 3.8 ส่วนมากที่สุดมีร้อยละ 0.5 โดยมีค่าเฉลี่ย (x) อยู่ระดับปานกลาง = 2.64 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.710

ส่วนที่ 4 การวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน แบ่งออกเป็น 3 ชั้น ดังนี้

ชั้นสร้างความร่วมมือ จากการวิจัยพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าเป็นประชาชนได้มีส่วนร่วมเป็นกรรมการในการดำเนินงานตามแผนงานหรือโครงการพัฒนาเทศบาลฯ อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.74 และการประสานงานขอความร่วมมือระหว่างประชาชนกับเทศบาลฯ อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.72

ชั้นอำนาจการเป็นตัวแทน จากการวิจัยพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าเป็นเทศบาลฯ ให้ตัวแทนกระจายข่าวสารในท้องถิ่นได้รับข่าวสารทันเหตุการณ์ อยู่ในระดับน้อยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.80 และเทศบาลฯ ให้ตัวแทนในการกำหนดวัฒนธรรมประเพณีอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.78

ชั้นการควบคุมโดยประชาชน จากการวิจัยพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าเป็นเทศบาลฯ ได้ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาของเทศบาลฯ/ เทศบาลฯ ได้แต่งตั้งประชาชนเข้ามาเป็นกรรมการประเมินแผนงาน/โครงการตามแผนพัฒนา อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.66 และเทศบาลฯ ให้ส่วนท้องถิ่นได้มีประเมินผลงานในด้านการก่อสร้างที่ถูกต้องตามแบบแผนอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.65

ส่วนที่ 5 การมีส่วนร่วมของประชาชน จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี ผู้ให้สัมภาษณ์ชื่อ นางสาว อาทิตยา อินทร์จันทร์ หัวหน้าฝ่ายแผนงานและงบประมาณ กองวิชาการและแผนงาน เทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี และ นางสาว พรรณี เมฆสุทัศน์ หัวหน้าฝ่ายพัฒนาชุมชน กองสวัสดิการสังคม รักษาการแทน ผู้อำนวยการกองสวัสดิการและ

สังคม เทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี โดยผู้วิจัยสรุปประเด็นคำถามจากแบบ สัมภาษณ์ 4 ประเด็น ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ขั้นปรึกษาหารือ เทศบาลตำบลหลักหก ได้พยายามเน้นในเรื่องการประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับแผนงาน/โครงการ เพื่อให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น ผ่านรูปแบบต่างๆ เช่น การประชาคม การเปิดเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การลงพื้นที่ตามหมู่บ้าน ซึ่งเทศบาลฯ จะรวบรวมความคิดเห็น ปัญหา และข้อเสนอแนะต่างๆ ที่ได้รับจากประชาชนไปพิจารณาแก้ไข ต่อไป นอกจากนี้ยังมีช่องทางในการติดต่อสื่อสารเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงการทำงานของ เทศบาลฯ ได้มากขึ้น โดยผ่านช่องทาง เช่น เว็บไซต์ของเทศบาลฯ ผู้นำชุมชน หนังสือราชการ โทรศัพท

ขั้นสร้างความร่วมมือ เทศบาลตำบลหลักหก มีกระบวนการสร้างความร่วมมือกับ ประชาชน โดยการกำหนดแผนงาน และสร้างกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้ประชาชนได้เข้าร่วม ซึ่งจะได้ การมีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างประชาชนกับเทศบาลฯ เป็นประจำ เช่น การมีอาสาสมัคร ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) กลุ่มสตรีเพื่อพัฒนาอาชีพ กลุ่มภาคีเครือข่าย จิตอาสา ซึ่งประชาชน กลุ่มนี้จะช่วยกันพัฒนาท้องถิ่นในส่วนที่พวกเขาสามารถทำได้ โดยการสร้างความร่วมมือเรา เปิดโอกาสให้ประชากรทั้งที่เป็นเจ้าของพื้นที่และประชากรแฝง สามารถเข้าร่วมหรือสนับสนุน กิจกรรมที่ทางเทศบาลฯ ดำเนินการได้โดยตรงหรือผ่านรูปแบบตัวแทนชุมชน

ขั้นอำนาจการเป็นตัวแทน ตัวแทนชุมชน ถือว่ามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาท้องถิ่น ของเทศบาลตำบลหลักหก เนื่องจากตำบลหลักหก ประกอบไปด้วยหมู่บ้าน จำนวน 7 หมู่บ้าน บางครั้งก็ไม่สามารถลงพื้นที่เข้าถึงประชาชนได้ครบถ้วน ต้องอาศัยผู้แทนชุมชน เช่น ประธาน หมู่บ้าน ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน กรรมการหมู่บ้าน ในการดึงดูประชาชนให้เข้ามาร่วมประชุม เสนอ ความเห็น ว่าทุกคนมีความต้องการอะไร มีอะไรที่อยากให้เทศบาลฯ นั้นไปดำเนินการปรับปรุง หรือเป็นการประชาคม กลั่นกรองข้อมูลรายละเอียดก่อนนำเสนอให้เทศบาลฯ นั่นเอง ซึ่งผู้แทนชุมชน คือ ผู้ประสานงาน กระจายข่าวสาร และประชาสัมพันธ์ ที่ดีให้กับทางเทศบาลฯ แต่อย่างไรก็ดี แม้ว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในขั้นอำนาจตัวแทนจะเป็นไปด้วยดี แต่หากดีในเขตชนบท และ หมู่บ้านที่อยู่ในเขตปกครองเท่านั้น ส่วนของชุมชนเมือง และหมู่บ้านเอกชน ทางเทศบาลฯ ยังไม่สามารถเข้าไปดำเนินการประชาสัมพันธ์ หรือสร้างเครือข่ายตัวแทนได้ดีเท่าที่ควร

ขั้นการควบคุมโดยประชาชน การตรวจสอบโดยประชาชนสามารถทำได้ภายใต้กฎหมายรองรับ ซึ่งเทศบาลฯ ยินดีที่จะเปิดเผยข้อมูลข่าวสารในส่วนที่เปิดเผยได้และเป็นไปตามระเบียบ ข้อกำหนด ต่างๆ ซึ่งกองวิชาการและแผนงาน จะดำเนินการประชาสัมพันธ์ข้อมูลต่างๆ เพื่อความโปร่งใสเป็นประจำ ในรูปแบบรายงาน เช่น รายงานประจำปี ซึ่งประชาชนสามารถขอรับเอกสารเหล่านี้ได้ที่ทางเทศบาลฯ หรือดาวโหลดได้ที่เว็บไซต์ของเทศบาลฯ สำหรับในกรณีที่ประชาชนไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลเหล่านี้ เทศบาลฯ ก็จะประชาสัมพันธ์โดยตรงผ่านตัวแทนชุมชนอีกครั้ง เพื่อให้ตัวแทนชุมชนไปกระจายข่าวสารต่างๆ อีกที นอกจากนี้เทศบาลฯ ยังมีการเก็บสถิติความพึงพอใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกครั้งที่ดำเนินกิจกรรมเพื่อนำผลนั้นมาวิเคราะห์และปรับปรุงเพิ่มเติมเพื่อกำหนดกรอบแผนงานในครั้งต่อไป

ส่วนที่ 6 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับขั้นตอนการมีส่วนร่วมส่งผลต่อรูปแบบการมีส่วนร่วม แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน

สมมติฐานที่ 1 ประชาชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันมีผลต่อส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี ในระดับแตกต่างกัน จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลในทุกด้านมีผลต่อรูปแบบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

สมมติฐานที่ 2 กระบวนการมีส่วนร่วม ส่งผลต่อรูปแบบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า กระบวนการมีส่วนร่วมทั้ง 3 ขั้นตอนส่งผลต่อรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกด้านที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

5.2 อภิปรายผล

จากผลการศึกษาที่สรุปมาทั้งหมด มีประเด็นที่น่าสนใจนำมาใช้สำหรับการอภิปรายผล ดังนี้ การศึกษาวิจัยครั้งนี้ อยู่บนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานของเทศบาลตำบลหลักหก คือการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งผลการศึกษา มีประเด็นสำหรับการอภิปรายผลซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี และเพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี ดังนี้

ผลการศึกษาในส่วนของรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น พบว่านั้น ประชาชนส่วนใหญ่ให้ความเห็น ในด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เทศบาลฯ คือได้ให้ประชาชนมีส่วนร่วมคิดและกำหนดแนวทางการพัฒนาเพื่อแก้ไขและลดปัญหาในท้องถิ่น ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการคือ ความต้องการของประชาชนได้รับการบรรจุในโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ ของเทศบาลฯ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล นั้นสอดคล้องกับธีระพงษ์ แก้วหาญ (2543 , น. 149-163) กล่าวว่า การจำแนกขั้นตอนการมีส่วนร่วม สามารถจำแนกขั้นตอนหรือประเภทของการมีส่วนร่วมแบ่งออกเป็น 4 ขั้น คือ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ : ในกระบวนการของการตัดสินใจนั้นประการแรกสุดที่จะต้องกระทำก็คือ การกำหนดความต้องการและการจัดลำดับความสำคัญต่อจากนั้นก็เลือกนโยบายและประชาชนที่เกี่ยวข้อง การตัดสินใจนี้เป็นกระบวนการต่อเนื่องที่ต้องดำเนินการไปเรื่อย ๆ ตั้งแต่การตัดสินใจในช่วงเริ่มต้น การตัดสินใจในช่วงดำเนินการวางแผนและการตัดสินใจในช่วงการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน : จะได้มาจากคำถามที่ว่าใครจะทำประโยชน์ให้แก่โครงการได้บ้าง และจะทำประโยชน์ได้โดยวิธีใด 3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ : ในส่วนที่เกี่ยวกับผลประโยชน์นั้นจากความสำคัญของผลประโยชน์ในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพแล้ว ยังจะต้องพิจารณาถึงการกระจายผลประโยชน์ภายในกลุ่มด้วย รวมทั้งผลที่เป็นประโยชน์ในทางบวกและผลที่เกิดขึ้นในทางลบที่เป็นผลเสียของโครงการ ซึ่งอาจจะเป็นประโยชน์และเป็นโทษต่อบุคคลและสังคม 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล : การมีส่วนร่วมในการประเมินผลนั้นสิ่งสำคัญที่จะต้องสังเกต ก็คือ ความเห็น (Views) ความชอบ (Preferences) และความคาดหวัง (Expectations) ซึ่งจะมีอิทธิพลสามารถแปรเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลในกลุ่มต่างๆ ได้

และยังสอดคล้องกับคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ที่กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้คือ 1) กระบวนการซึ่งประชาชน หรือผู้ที่มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องมีโอกาสเข้าร่วมในกระบวนการหรือขั้นตอนต่างๆ ของการบริหาร ตั้งแต่การรับรู้ข้อมูลการปฏิบัติงาน การร่วมแสดงทัศนคติแสดงความคิดเห็น การร่วมเสนอปัญหาและความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น การร่วมคิดแนวทางแก้ไขปัญหา การร่วมในกระบวนการตัดสินใจ การร่วมในการดำเนินการ และการร่วมติดตามประเมินผล รวมทั้งการร่วมรับผลประโยชน์จากการพัฒนา 2) กระบวนการสานสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐและภาคประชาชน เพื่อสร้างความความเข้าใจร่วมและเพื่อให้การพัฒนานโยบายและบริการสาธารณะเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนและสนองความต้องการของประชาชนมากขึ้น โดยเน้นที่กระบวนการที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการตัดสินใจของรัฐ กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นวิธีการที่ภาครัฐ ภาคประชาสังคม และผู้ที่เกี่ยวข้อง มีโอกาสเรียนรู้ทำความเข้าใจประเด็นนโยบายสาธารณะร่วมกันปรึกษาหารือร่วมกันเพื่อแสวงหา

ทางเลือกที่ดีที่สุด ทุกฝ่ายยอมรับมากที่สุด และมีผลกระทบเชิงลบน้อยที่สุด 3) กระบวนการที่ประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนเข้าร่วมในการหาวิธีแก้ไขปัญหายั่งยืนร่วมกันหาทางออกสำหรับการแก้ปัญหาต่างๆ ในทางสันติเป็นที่ยอมรับหรือเป็นฉันทามติของประชาสังคม และมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ โดยนำความเห็นและข้อเสนอแนะของประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนมาเป็นองค์ประกอบสำคัญในการตัดสินใจและกำหนดแนวทางหรือนโยบายสาธารณะที่ภาครัฐจะดำเนินการ

ผลจากการศึกษาในส่วนความคิดเห็นของประชาชนในการมีส่วนร่วมของประชาชน พบว่า ในตอนของขั้นสร้างความร่วมมือ จากผลการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหลักหก ภายใต้การมีส่วนร่วมในขั้นสร้างความร่วมมือ พบว่าการมีส่วนร่วมในการสร้างความร่วมมือของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ประชาชนได้เข้าร่วมหรือปรับปรุงการบริหารงานพัฒนาของเทศบาลฯ อยู่ในระดับน้อย ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าการประชาสัมพันธ์ในกิจกรรมต่างๆ ไม่ค่อยทั่วถึง และประชาชนไม่สนใจเข้าร่วม แต่อย่างไรก็ดี เทศบาลฯ มีกระบวนการสร้างความร่วมมือกับประชาชน โดยการกำหนดแผนงาน และสร้างกิจกรรมต่างๆ ซึ่งจะได้การมีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างประชาชนกับเทศบาลฯ เป็นประจำ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจิตติธิตินา ใจเพียร (2558) ที่พบว่า ภาครัฐควรสร้างกลไกหรือช่องทางให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ควรมีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารเพื่อให้เกิดความร่วมมือ ทั้งด้านคุณภาพชีวิต ระเบียบ กฎหมาย รวมถึงกระบวนการตัดสินใจในการดำเนินการตามแผน และงานวิจัยของพรณิษฐ์ นิตโรจน์ (2557) ที่พบว่า ปัญหาในการสร้างความร่วมมือเกิดจากทั้งภาครัฐที่ไม่สามารถเข้าถึงประชาชนได้ครบถ้วน และปัญหาจากการที่ประชาชนไม่สนใจในการให้ความร่วมมือ

ในขั้นอำนาจการเป็นตัวแทน จากผลการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหลักหก ภายใต้การมีส่วนร่วมในขั้นอำนาจการเป็นตัวแทน พบว่าการมีส่วนร่วมในขั้นอำนาจการเป็นตัวแทนของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอยู่ในระดับน้อย ประชาชนไม่ค่อยมีส่วนร่วมในการเป็นตัวแทนอย่างทั่วถึง มีเฉพาะบางกลุ่มที่สามารถรวมตัวกัน จัดตั้งตัวแทนชุมชน คณะกรรมการหมู่บ้าน เพื่อเป็นตัวแทน เป็นปากเป็นเสียงให้กับสมาชิกในหมู่บ้าน แต่มีเฉพาะเพียงฝั่งชนบท ฝั่งชุมชนเมืองและเอกชนยังไม่ได้ได้รับความร่วมมือเท่าที่ควร เทศบาลฯ ต้องดำเนินการชักจูง สร้างกลุ่ม ตัวแทนให้ครอบคลุมทุกพื้นที่เพิ่มมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริธรรักษ์ วารุณสหรัชภณ (2559) ที่พบว่า ประชาชนต้องการให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทำหน้าที่

ประสานงานกลุ่มประชาชน เพื่อให้เข้าร่วมกิจกรรม แสดงความคิดเห็น เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาท้องถิ่น

และในขั้นควบคุมโดยประชาชน จากผลการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหลักหก ภายใต้การมีส่วนร่วมในขั้นควบคุมโดยประชาชน พบว่าการมีส่วนร่วมในขั้นควบคุมโดยประชาชนต่อการพัฒนาท้องถิ่นอยู่ในระดับน้อย ประชาชนต้องการให้เทศบาลฯ ชี้แจงผลการปฏิบัติงานในทุกๆ ด้าน ซึ่งเทศบาลฯ ยินดีที่จะเปิดเผยข้อมูลข่าวสารในส่วนที่เปิดเผยได้และเป็นไปตามระเบียบ ข้อกำหนด ต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิทธิชนันท์ วารุณสหัสขณ (2559) ที่พบว่า ประชาชนต้องการให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ชี้แจงการใช้งบประมาณ เปิดโอกาสให้จ้มาร่วมตรวจสอบการปฏิบัติงานและการบริหารงานของเจ้าหน้าที่ ให้ตรงตามวัตถุประสงค์การดำเนินงานและคุ้มค่าซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฐิติอติลา ใจเพียร (2558) ที่พบว่า ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ติดตามตรวจสอบผลการดำเนินการ การประเมินผลการปฏิบัติงาน และสามารถชี้แจงรายละเอียดต่างๆ ได้อย่างชัดเจน

ผลการศึกษาในด้านการทดลองสมมติฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับขั้นตอนการมีส่วนร่วม ส่งผลต่อรูปแบบการมีส่วนร่วม พบว่าในสมมติฐานที่ 1 ประชาชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันมีผลต่อส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี ในระดับแตกต่างกัน จากการทดลองสมมติฐานพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลในทุกด้านมีผลต่อรูปแบบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 สอดคล้องกับ อคิน ระพีพัฒน์ (2527, น. 183) ได้กล่าวถึงมิติ (Dimensions) ของการมีส่วนร่วม มี 3 มิติ คือ 1) ชนิดของการมีส่วนร่วมมี 4 ชนิด คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในขั้นริเริ่ม ขึ้นดำเนินการต่อเนื่อง และตัดสินใจลงมือปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การประสานงาน และการขอความร่วมมือ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์หรือผลที่เกิดขึ้น ตามมาซึ่งอาจจะเป็นด้านลบได้แก่ วัตถุประสงค์ของ ด้านสังคมและตัวบุคคล และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล 2) ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมมี 4 กลุ่ม คือ ผู้ที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น ผู้นำชุมชนในท้องถิ่น บุคลากรของรัฐ และบุคคลภายนอก ซึ่งทั้ง 4 กลุ่มนี้มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องคือ ลักษณะ อายุ เพศ สถานะ ครอบครัว การศึกษา ชนชั้นทางสังคม ระดับรายได้ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น และสถานะทางกรรมสิทธิ์ในที่ดิน 3) วิธีการเข้าร่วม ได้แก่ พื้นฐานของการมีส่วนร่วม มีแรงกระตุ้นและแรงจูงใจในการเข้าร่วมการเข้าร่วมโดยตรงหรือโดยอ้อมขนาดของการมีส่วนร่วมขึ้นอยู่กับระยะเวลาที่เข้าไปเกี่ยวข้องและขอบเขตของกิจกรรม

และในสมมติฐานที่ 2 กระบวนการมีส่วนร่วม ส่งผลต่อรูปแบบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี จากการทดลองสมมติฐานพบว่า กระบวนการมีส่วนร่วมทั้ง 3 ขั้นตอน ส่งผลต่อรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกด้านที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 สอดคล้องกับ ตัวแบบการมีส่วนร่วมที่เสนอโดยสมมานานาชาติ (อรทัย พระทัต, 2558, น. 25-28) ได้แบ่งระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนออกเป็น 5 ขั้น ซึ่งเป็นตามหลักการเดียวกับของ Arnstein คือ ยิ่งสูงขึ้นยิ่งสะท้อนอำนาจและอิทธิพลของประชาชนในการบริหารหรือตัดสินใจมากขึ้นด้วย คือ 1) การมีส่วนร่วมในระดับเสริมอำนาจให้ประชาชน (Empowerment) เป็นขั้นที่ให้บทบาทประชาชนในระดับที่สูงสุด ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจด้วยตนเอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะดำเนินการตามผลของการตัดสินใจนั้น รูปแบบการมีส่วนร่วมในขั้นนี้ที่รู้จักกันดีคือ การลงประชามติหรือสภาเมือง 2) การมีส่วนร่วมในระดับสร้างความร่วมมือ (Collaboration) เป็นทำให้บทบาทของประชาชนในระดับสูง โดยประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะทำงานร่วมกันในกระบวนการของการตัดสินใจ ฉะนั้น ความคิดเห็นของประชาชนจะสะท้อนออกมาในการตัดสินใจค่อนข้างสูง รูปแบบการมีส่วนร่วมในขั้นนี้ 3) การมีส่วนร่วมในระดับเข้ามามีบทบาท (Involvement) เป็นลักษณะการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทำงานตลอดกระบวนการตัดสินใจ มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อมูลระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับประชาชนอย่างจริงจัง และมีจุดมุ่งหมายชัดเจน ข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนจะสะท้อนออกมาในทางเลือกต่างๆ ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนขั้นนี้ใกล้เคียงกับการมีส่วนร่วมในระดับการร่วมมือ เพียงแต่รูปแบบการมีส่วนร่วมแบบร่วมมือมีลักษณะเป็นกิจกรรมถาวรมากกว่าการมีส่วนร่วมในขั้นนี้ นอกจากนั้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในขั้นนี้ อำนาจการตัดสินใจสุดท้ายยังเป็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่ประชาชนมีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มต้นและมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันอย่างเข้มข้น ตัวอย่างเทคนิคการมีส่วนร่วมที่ใช้มาก 4) การมีส่วนร่วมในระดับรับฟังความคิดเห็น (Consultation) เป็นลักษณะการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล ข้อเท็จจริง ความรู้สึกและความคิดเห็นประกอบการตัดสินใจดังนั้น ประชาชนมีบทบาทในฐานะเป็นผู้ให้ข้อมูล การตัดสินใจเป็นบทบาทของหน่วยงานภาครัฐเทคนิคการมีส่วนร่วมในลักษณะนี้ เช่น การสำรวจความคิดเห็น การประชุมสาธารณะ 5) การมีส่วนร่วมในระดับให้ข้อมูลข่าวสาร (Informing) เป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับต่ำที่สุด บทบาทของประชาชนน้อยมาก ภาครัฐตัดสินใจในเรื่องที่กระทบประชาชนและแจ้งให้ประชาชนทราบ

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษา ผู้วิจัยเห็นว่าควรมีข้อเสนอแนะที่เป็นนัยยะในเชิงนโยบายที่สำคัญดังนี้

5.3.1.1 ผู้บริหารของเทศบาลตำบลหลักหก ควรเพิ่มบทบาทของตนเองในการเป็นผู้นำที่ดี เพื่อที่จะเป็นแบบอย่างของประชาชนในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นต่อไป

5.3.1.2 ผู้บริหารของเทศบาลตำบลหลักหก ควรทำการรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ ชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับการดำเนินงานของเทศบาลฯ ทั้งทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภค และด้านคุณภาพชีวิต ให้ประชาชนได้รับรู้ถึงขั้นตอนการดำเนินงานต่าง ๆ และประชาชนจะได้รับประโยชน์อะไรบ้างจากการดำเนินงานเหล่านั้น ทั้งนี้ เพื่อเป็นการชักจูงใจให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น

5.3.1.3 ผู้บริหารของเทศบาลตำบลหลักหก ควรมีนโยบายส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ในทุกๆ ด้านมากขึ้นเพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการนำไปปฏิบัติ สามารถแบ่งออกเป็น 3 ข้อ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

5.3.2.1 ภาครัฐควรเน้นไปที่การแก้ปัญหาที่ตรงจุดเนื่องจากปัจจุบันยังเน้นที่การแก้ปัญหาที่ปลายเหตุ เช่น การหาวิธีที่จะเข้าถึงประชาชนในพื้นที่มากขึ้น

5.3.2.2 ภาครัฐควรเพิ่มจำนวนครั้งในการจัดอบรมส่งเสริมให้ความรู้แก่ประชาชน เพื่อที่ประชาชนได้มีความสนใจ และเพิ่มความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนการมีส่วนร่วมของประชาชนมากขึ้น

5.3.2.3 ภาครัฐควรเน้นให้ผู้ใหญ่บ้านหรือกำนันจัดการเรื่องต่างๆกันเองโดยทางภาครัฐจะทำหน้าที่เพียงสนับสนุนเท่านั้น เนื่องจากผู้ใหญ่บ้าน กำนัน หรือตัวแทนชุมชนนั้นถูกเลือกโดยประชาชนสามารถเข้าถึงประชาชนในพื้นที่ได้มากกว่าหน่วยงานรัฐ

5.3.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัย

5.3.3.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นในเขตพื้นที่อื่นๆ หรือในภาพรวมของจังหวัดปทุมธานี เพื่อให้เห็นภาพที่ชัดเจนในภาพรวมที่กว้างขึ้น

5.3.3.2 ควรมีการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านอื่นๆ เพิ่มขึ้น ซึ่งข้อมูลที่ได้นี้คาดว่าจะนำไปเป็นข้อมูลในการอ้างอิงการศึกษาต่อไปในระดับศึกษาต่างๆ เป็นฐานข้อมูลในการพิจารณาการมีส่วนร่วมของประชาชน ให้เกิดแนวทางในการพัฒนาท้องถิ่นต่อไป

บรรณานุกรม

- กรมการปกครอง. (2556). ข้อมูลสำนักบริหารการทะเบียน เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2556. กรุงเทพฯ: กรมการปกครอง
- โกวิทย์ พวงงาม. (2545). การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน. ม.ป.พ.
- โฆสิต ปั้นเปี่ยมรัษฎ์. (2536). การพัฒนาประเทศไทย : แนวความคิดและทิศทาง (พิมพ์ครั้งที่ 2). สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. กรุงเทพฯ .
- ชูศักดิ์ เทียงตรง .(2518). การบริหารการปกครองท้องถิ่น ไทย. กรุงเทพมหานคร:โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. .
- จิตติธินา ใจเพียร. (2558). การมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเหมืองง่า อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน: ภายใต้กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (Unpublished Master's thesis). มหาวิทยาลัยเนชั่น, ลำปาง .
- ถวิลวดี บุรีกุล.(2551). การมีส่วนร่วม: แนวคิด ทฤษฎีและกระบวนการ. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- เทศบาลตำบลหลักหก (2562, 10 กุมภาพันธ์). ข้อมูลองค์กร. สืบค้นจาก www.lakhok.go.th/condition.php
- ธีระพงษ์ แก้วหาญ. (2543). กระบวนการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งประชาคม ประชาสังคม (พิมพ์ครั้งที่ 4). คลังนานาวิทยา. ขอนแก่น.
- นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. (2527). กลวิธีแนวทาง วิธีการ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ในงานพัฒนาชุมชน. ศูนย์การศึกษานโยบายสาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดล. กรุงเทพมหานคร .
- นิพิฐพนธ์ ลิ้มณตชัย. (2561).การมีส่วนร่วมของภาครัฐและประชาชนในการแก้ไขปัญหาการเกิดไฟป่าและหมอกควัน ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย จังหวัดเชียงใหม่ (Unpublished Master's thesis). มหาวิทยาลัยรังสิต, ปทุมธานี
- ปกรณ์ ปรียากร. (2544). ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนา. สามเจริญพานิช. กรุงเทพฯ .
- ประเดิม แพทย์รังษี. (2556). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษากรณีเทศบาลตำบลท่าหลวง อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี (Unpublished Master's thesis). มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, จันทบุรี.
- ประทาน คงฤทธิ์ศึกษากร. (2543). รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในองค์กรการบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลขุนคอง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ (Unpublished Master's thesis). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ประหยัด หงส์ทองคำ. (2524). *สมรรถนะขององค์กรปกครองท้องถิ่นในการมีส่วนร่วมการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น: บทบาทของเทศบาลและสุขาภิบาล*. คณะอนุกรรมการการวางแผนและการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น, กรุงเทพมหานคร.
- ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์. (2543). *สิทธิมนุษยชนและการพัฒนา*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร .
- พรณิษฐ์ นิติโรจน์. (2557). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของกรุงเทพมหานคร: ศึกษา เฉพาะกรณีการจัดทาแผนชุมชนพึ่งตนเองเขตวังทองหลาง* (Unpublished Master's thesis). สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพมหานคร .
- พัทธา สายหู. (2544). *กลไกของสังคม*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- ไพรัตน์ เดชะรินทร์. (2534). *ชนบทไทย : การผันแปรในอนาคตภายหลังการพัฒนา*. พี เอ ลีฟ วึ่ง จำกัด, กรุงเทพมหานคร.
- มาลี เบ็ญจมะ โน. (2546). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหาร ส่วน ตำบล ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยกะปิ* (Unpublished Master's thesis). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- เมตตา สีนบุตร. (2548). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาศักยภาพหมู่บ้าน/ชุมชน (SML): ศึกษากรณีหมู่ที่ 4 ตำบลบ้านร่ม อำเภอน้ำเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา* (Unpublished Special Problem). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- ยุพาพร รูปงาม. (2545). *การมีส่วนร่วมของข้าราชการสำนักงานงบประมาณในการปฏิรูประบบราชการ* (Unpublished Independent study). สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- วรพิทย์ มีมาก. (2545). *ความรู้และความเข้าใจของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านดง จังหวัดเชียงใหม่* (Unpublished Master's thesis). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- วิษณุ หยกจินดา. (2557). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านทุ่งกว้าง ตำบลทับไทร อำเภอน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี* (Unpublished Independent study). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. (2532). *กระทรวงมหาดไทย : ลักษณะเด่นและข้อจำกัดของหน่วยงานระดับกระทรวงในการบริหารการพัฒนา*. มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- สมยศ นาวิก. (2525). *การบริหารแบบมีส่วนร่วม*. สำนักพิมพ์บรรณกิจ, กรุงเทพมหานคร.
- สมศักดิ์ ศรีสันติสุข. (2532). *กระทรวงมหาดไทย : ลักษณะเด่นและข้อจำกัดของหน่วยงานระดับกระทรวงในการบริหารการพัฒนา*. มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, กรุงเทพมหานคร.
- สมลักษณ์ ไชยเสรีฐ. (2549). *การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในคณะกรรมการตรวจสอบติดตามการบริหารงานตำรวจนครบาล*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
- สิทธิธันธ์ วารุณสหรัชกณ. (2559). *การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลลาดจินดา อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม* (Unpublished Independent study). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร .
- สุทิน บุญญาธิการ และคณะ. (2540). *การบริหารการมีส่วนร่วมของประชาชน : กรณีศึกษาโครงการที่มีผลกระทบต่อประชาชน*. สถาบันดำรงราชานุภาพ, กรุงเทพฯ .
- อลิน ระพีพัฒน์. (2527). *การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาในสภาพสังคมและวัฒนธรรมไทย* *การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนา*. สักดิ์โสภการพิมพ์, กรุงเทพมหานคร .
- อภิชัย พันธเสน. (2535). *วิถีพัฒนาชนบทจากชุมชนอนาธิปัตย์สู่สังคมยุคธรรม*. สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, กรุงเทพมหานคร .
- อมรรัตน์ ชัยขรรค์เมือง. (2547). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนย่อยภายในเขตเทศบาล:ศึกษากรณีเทศบาลตำบลแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี* (Unpublished Special Problem).. มหาวิทยาลัยบูรพา,ชลบุรี.
- อรทัย พระทัด .(2558). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในพื้นที่เกาะรัตน โกสินทร์* *กรณีศึกษาชุมชนป้อมมหากาฬ* (Unpublished Independent study). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- อาภรณ์พันธ์ จันทร์สว่าง. (2527) .*คำบรรยายลักษณะวิชาทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน 2*. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร .
- อุทัย หิรัญโต. (2523). *การปกครองท้องถิ่น*. สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, กรุงเทพมหานคร.
- Arnstein, S. R. (1969). *A Ladder of Citizen Participation*. Journal of the American Planning Association.
- WHO and UNICEF. (1978). *Report of the international conference on primary health care*.New York: N.P.Press,

บรรณานุกรม (ต่อ)

Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. Third editio. Newyork : Harper and Row
Publication

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้เพื่อการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สถาบัน
รัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

1. โปรดตอบคำถามโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ( ) ที่ตรงกับความจริงหรือความคิดเห็น
ของท่านมากที่สุด

2. แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามลักษณะปลายปิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ
พัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

ตอนที่ 3 แบบสอบถามลักษณะปลายเปิดให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นและ
ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

3. ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามจะถูกเก็บเป็นความลับและจะนำไปใช้ประโยชน์
ในทางวิชาการเพื่อการศึกษาวิจัย

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ

( ) ชาย ( ) หญิง

2. อายุ

( ) 18 – 25 ปี ( ) 26 – 30 ปี
( ) 31 – 35 ปี ( ) 36 – 40 ปี
( ) 41 – 45 ปี ( ) 45 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

( ) ไม่ได้เรียน ( ) ประถมศึกษา
( ) มัธยมศึกษา ( ) อนุปริญญา
( ) ปริญญาตรี ( ) สูงกว่าปริญญาตรี

4. สถานภาพครอบครัว

( ) โสด ( ) สมรส อยู่ด้วยกัน
( ) หย่าร้างแยกกันอยู่ ( ) หม้าย

5. อาชีพ

- ( ) ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ ( ) ธุรกิจส่วนตัว
 ( ) ค้าขาย ( ) เกษตรกร
 ( ) รับจ้าง ( ) อื่น ๆ

6. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

- ( ) ต่ำกว่า 4,000 บาท ( ) 4,001 – 7,000 บาท
 ( ) 7,001 – 10,000 บาท ( ) 10,000 – 15,000 บาท
 ( ) 15,001 – 20,000 บาท ( ) 25,000 บาทขึ้นไป
 ( ) ไม่มีรายได้

7. ระยะเวลาที่อาศัยในตำบลหลักหก

- ( ) ต่ำกว่า 1 ปี ( ) 1 – 5 ปี
 ( ) 6-15 ปี ( ) 15 ปีขึ้นไป

**ตอนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่นเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง
จังหวัดปทุมธานี**

ความรู้ความเข้าใจการปกครองส่วนท้องถิ่น		ระดับความรู้	
		รู้	ไม่รู้
1.	ท่านรู้หรือไม่ว่าเทศบาลตำบลหลักหกเป็นการปกครองส่วนท้องถิ่น		
2.	ท่านรู้หรือไม่ว่าเทศบาลตำบลหลักหกให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงาน		
3.	ท่านรู้หรือไม่ว่าการเก็บภาษีของเทศบาลตำบลหลักหกนำไปใช้ในการบริหารท้องถิ่น		
4.	ท่านรู้หรือไม่ว่าอาสาสมัครสาธารณสุขมีส่วนร่วมในการช่วยทำงานของเจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่น		
5.	ท่านรู้หรือไม่ว่ากำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีส่วนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายที่จัดขึ้น		
6.	ท่านรู้หรือไม่ว่าการบริหารปกครองส่วนท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหลักหก ทำให้หมู่บ้านเจริญขึ้น		
7.	ท่านรู้หรือไม่ว่าการดูแลบริหารของเทศบาลตำบลหลักหก ทำให้มีอุปกรณ์การศึกษาที่ทันสมัยกว่าเดิม		
8.	ท่านรู้หรือไม่ว่า เทศบาลตำบลหลักหก ได้สนับสนุนอุปกรณ์และเงินทุนเพื่อพัฒนาอาชีพของกลุ่มแม่บ้านเพียงพอ		

ความรู้ความเข้าใจการปกครองส่วนท้องถิ่น		ระดับความรู้	
		รู้	ไม่รู้
9.	ท่านรู้หรือไม่ว่าในเขตของ เทศบาลตำบลหลักหก ได้มีกลุ่มงาน OTOP หมู่บ้าน และได้รับการช่วยเหลือเกี่ยวกับเงินลงทุน และการจัดจำหน่ายสินค้า OTOP		
10.	ท่านรู้หรือไม่ว่า เทศบาลตำบลหลักหก ให้ความสำคัญในเรื่องการ สาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ เทศบาลตำบลหลักหก		

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุม

การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการ บริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่นของ เทศบาลตำบล	ระดับการมีส่วนร่วม				
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ					
1. เทศบาลฯ ได้เชิญเข้าร่วมประชุม เพื่อเสนอปัญหาความต้องการใน ท้องถิ่น					
2. เทศบาลฯ ได้ให้ประชาชนมีส่วน ร่วมคิดและกำหนดแนวทางการ พัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาในท้องถิ่น					
3. ประชาชนได้มีส่วนร่วมกับ เทศบาลฯ วางแผนนโยบายแผนงาน/ โครงการหรือกิจกรรม					
4. ในการประชุมเทศบาลฯ เปิด โอกาสให้ประชาชนได้แลกเปลี่ยน ความคิดเห็น					
ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ					
5. เทศบาลฯ ถามความต้องการของ ประชาชนเพื่อนำไปประกอบการจัด โครงการหรือกิจกรรมต่างๆ					

การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการ บริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่นของ เทศบาลตำบล	ระดับการมีส่วนร่วม				
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อยที่สุด
6. ความต้องการของประชาชนได้รับการบรรจุในโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ ของเทศบาลฯ					
7. เทศบาลฯ ได้ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นมิใช่เพื่อประโยชน์ส่วนรวม					
ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล					
8. เทศบาลฯ ได้ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจด้านแก้ไขความอยากจน					
9. เทศบาลฯ ได้ให้ประชาชนมีการตัดสินใจในการช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส เช่น คนพิการ					
10. เทศบาลฯ เคยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการส่งเสริมอาชีพประจำท้องถิ่น					
ขั้นสร้างความร่วมมือ					
11. ประชาชนได้เข้าร่วมหรือปรับปรุงการบริหารงานพัฒนาของเทศบาลฯ					
12. ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ของโครงการ					
13. ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการรับจ้างงานเหมาโครงการหรือกิจกรรมที่ เทศบาลฯ ได้จัดทำ					
14. ประชาชนได้ร่วมสนับสนุนทรัพยากรส่วนตัวให้แก่เทศบาลฯ เพื่อนำไปพัฒนาท้องถิ่น					

การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการ บริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่นของ เทศบาล	ระดับการมีส่วนร่วม				
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อยที่สุด
15. ประชาชนได้เข้าร่วมปฏิบัติตาม นโยบายแผนงาน/โครงการหรือ กิจกรรมที่เทศบาลในหมู่บ้านให้ บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ใน แผนพัฒนาเทศบาลฯ					
16. ประชาชนได้มีส่วนร่วมเป็น กรรมการในการดำเนินงานตาม แผนงานหรือโครงการพัฒนาเทศบาลฯ					
17. การประสานงานขอความร่วมมือ ระหว่างประชาชนกับเทศบาลฯ					
18. ประชาชนเคยมีส่วนร่วมในการ ปฏิบัติและดำเนินการก่อสร้างต่างๆ					
19. ประชาชนในท้องถิ่นเคยช่วย ดำเนินการแก้ปัญหาผู้ด้อยโอกาส เช่นส่งเสริมการศึกษา					
20. ประชาชนมีส่วนร่วมในการ ดำเนินการแก้ปัญหากลุ่มแม่บ้านที่ ว่างงาน					
ชั้นอำนาจการเป็นตัวแทน					
21. เทศบาลได้เปิดโอกาสให้ท่าน แสดงประชามติการสนับสนุน ความ ต้องการในโครงการกิจกรรมที่สร้าง ความคุ้มค่า					
22. เทศบาลฯ ได้เปิดโอกาสให้ท่าน ร่วมจัดทำแผน/โครงการที่เกี่ยวกับ งานด้านสาธารณสุข โภค งานด้าน ศาสนาและงานด้านวัฒนธรรมให้กับ ประชาชนในท้องถิ่น					

การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการ บริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่นของ เทศบาลตำบล	ระดับการมีส่วนร่วม				
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อยที่สุด
23. เทศบาลฯ ได้เปิดโอกาสให้ท่าน พิจารณาการมอบรางวัลให้แก่ ประชาชนที่มีส่วนร่วมในกิจกรรม กับเทศบาลฯ					
24. เทศบาลฯ ได้ให้ท่านร่วม สนับสนุนทรัพยากรส่วนตัวให้แก่ เทศบาลฯ เพื่อนำไปพัฒนาท้องถิ่น					
25. เทศบาลฯ เปิดโอกาสให้ ประชาชนใดเข้าร่วมปฏิบัติตาม นโยบายแผนงาน/โครงการหรือ กิจกรรมที่เทศบาลฯ ในหมู่บ้านให้ บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ในแผนพัฒนา เทศบาลฯ					
26. เทศบาลฯ ให้ท่านได้พิจารณาการ ใช้ประโยชน์จากความก้าวหน้าด้าน เทคโนโลยี					
27. เทศบาลฯ ให้ท่านกระจายข่าวสาร ในท้องถิ่นเพื่อให้ได้รับข่าวสารทัน เหตุการณ์					
28. เทศบาลฯ ได้เปิดโอกาสให้ท่าน ควบคุมนโยบายการบริหารงาน ภาครัฐให้ตรงตามความต้องการของ ประชาชน					
29. เทศบาลฯ ได้เปิดโอกาสให้ท่าน ควบคุมการใช้ทรัพยากรต่างๆของ เทศบาล เช่น เครื่องมือและอุปกรณ์ ในการทำงาน					

การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการ บริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่นของ เทศบาลตำบล	ระดับการมีส่วนร่วม				
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อยที่สุด
30. เทศบาลฯให้ท่านเป็นตัวแทนใน การกำหนดวัฒนธรรมประเพณี					
ขั้นการควบคุมโดยประชาชน 31. เทศบาลฯได้ให้ประชาชนเข้ามามี ส่วนร่วมควบคุมตรวจสอบการ ปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาของ เทศบาลฯ					
32. เทศบาลฯได้แต่งตั้งประชาชนเข้า มาเป็นกรรมการประเมินแผนงาน โครงการตามแผนพัฒนา					
33. ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมใน การควบคุมการให้ทรัพย์สินและ งบประมาณของเทศบาลฯ					
34. ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการ ตรวจสอบความโปร่งใสในการ บริหารงานของคณะผู้บริหาร					
35. ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการ ควบคุมการจัดทำบัญชีงบประมาณ ของเทศบาลฯ					
36. เทศบาลฯให้ส่วนท้องถิ่นได้มี ประเมินผลงานในการบริหารส่วน ท้องถิ่น					

การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการ บริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่นของ เทศบาลตำบล	ระดับการมีส่วนร่วม				
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อยที่สุด
37. เทศบาลฯ ให้ส่วนท้องถิ่น ได้มีการ ประเมินผลงานในด้านการก่อสร้างที่ ถูกต้องตามแผน					
38. เทศบาลฯ ให้ส่วนท้องถิ่น ได้มีการ ประเมินผลงานของกลุ่มแม่บ้าน					
39. เทศบาลฯ ให้ส่วนท้องถิ่น ได้มี ประเมินผลงานเกี่ยวกับรายรับ รายจ่าย ของเทศบาลฯ					
40. เทศบาลฯ ให้ส่วนท้องถิ่น ได้ ประเมินด้วยความโปร่งใสในการ ทำงาน					

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ

ปัญหาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่น

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข
ภาพประกอบการเก็บข้อมูล

(อาทิยา อินทร์จันทร์, หัวหน้าฝ่ายแผนงานและงบประมาณ, การสื่อสารส่วนบุคคล,
4 เมษายน 2562)

(พรณี เมฆาสุทัศน์, หัวหน้าฝ่ายนักพัฒนาสังคม, การสื่อสารส่วนบุคคล, 4 เมษายน 2562)

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	อดิวัต ศิริพันธ์
วัน เดือน ปีเกิด	10 มีนาคม 2536
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร, ประเทศไทย
ประวัติการศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขานิติศาสตร์ ,2558
ที่อยู่ปัจจุบัน	179/70 ถนนนาวงประชาพัฒนา 15 แขวงสีกัน เขตดอน เมือง กรุงเทพมหานคร 10210
สถานที่ทำงาน	ธุรกิจส่วนตัว
ตำแหน่งปัจจุบัน	ห้างหุ้นส่วนจำกัด เน็กซ์สเต็ป เฮ้าส์

